

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**VPLIV NEPOVRATNIH SREDSTEV NA RAZVOJ TURISTIČNE
INFRASTRUKTURE V PODREGIJI ZGORNJE POSOČJE**

Ljubljana, september 2012

STAŠA LAMPRET

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Staša Lampret, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom Vpliv nepovratnih sredstev na razvoj turistične infrastrukture v podregiji Zgornje Posočje, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko doc. dr. Ljubico Knežević Cvelbar in sosvetovalko prof. dr. Katjo Zajc Kejžar.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega magistrskega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne 28. september 2012

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 REGIONALNA POLITIKA EU	6
1.1 Opredelitev pojmov	6
1.1.1 Kohezijska, strukturna, regionalna politika	6
1.1.2 Opredelitev skladov	7
1.2 Zgodovina razvoja kohezijske (regionalne) evropske politike.....	8
1.3 Strukturna (kohezijska) politika EU v sedanjem programskem obdobju 2007–2013	9
1.3.1 Pomembnejše spremembe na področju strukturne politike v sedanjem programskem obdobju 2007–2013 v primerjavi s preteklim programskim obdobjem 2000–2006	10
1.3.2 Izvajanja strukturne politike EU in osnovna načela skladov	11
1.3.3 Regionalna razdelitev ozemlja EU (NUTS)	12
1.4 Državne pomoči v EU s poudarkom na regionalnih državnih pomočeh.....	13
1.4.1 Problematika dodeljevanja državnih pomoči in zakonodaja EU	13
1.4.2 Pravila na področju državnih pomoči	14
1.4.3 Državne regionalne pomoči	16
1.4.4 Določitev upravičenih regij do državnih pomoči	16
1.5 Regionalna politika v Sloveniji	17
1.5.1 Regionalni razvoj Slovenije	17
1.5.2 Programski dokumenti kohezijske in regionalne politike v Sloveniji.....	19
1.5.3 Razdelitev Slovenije v skladu z nomenklaturjo NUTS	22
1.6 Državne pomoči v Sloveniji	22
1.6.1 Regionalne državne pomoči v Sloveniji	24
2 VPLIV IN ANALIZA ČRPANJA NEPOVRATNIH RAZVOJNIH SREDSTEV V GORIŠKI STATISTIČNI REGIJI TER OŽJE PODREGIJI ZGORNJE POSOČJE NA RAZVOJ TURISTIČNE INFRASTRUKTURE	25
2.1 Značilnosti Goriške statistične regije in podregije Zgornje Posočje	26
2.1.1 Problematika turizma v Goriški statistični regiji ter podregiji Zgornje Posočje.....	26
2.1.2 Regionalni razvojni program Goriške statistične regije ter projekti na področju turistične dejavnosti	27
2.1.3 Program Soča – spodbujanje razvoja v Zgornjem Posočju od leta 2002 do 2013.....	27
2.1.4 Načrtovana in črpana sredstva programa Soča 2007–2013.....	30
2.1.5 Izvajanje programa Soča 2013 v obdobju 2007–2013	31
2.2 Pomen turizma za regionalni razvoj	31
2.2.1 Pomen turizma v EU	31
2.2.2 Pomen turizma v Sloveniji in gibanje ključnih kazalcev v turizmu	32

2.2.3 Razvojni načrti turizma v Sloveniji.....	33
2.2.4 Metodologija zajemanja podatkov v turistični dejavnosti.....	34
2.3 Črpanje sredstev na področju turizma v preteklem obdobju 2004–2006 ter sedanjem programskem obdobju 2007–2013 v Sloveniji	35
2.4 Črpanje sredstev na področju turistične infrastrukture/ turističnih nastanitvenih zmogljivosti v Goriški statistični regiji in podregiji Zgornje Posočje	40
2.4.1 Analiza črpanja nepovratnih finančnih sredstev v turistično infrastrukturo v Goriški statistični regiji v obdobju 2004–2010	40
2.4.2 Analiza črpanja nepovratnih sredstev po vseh razpisih v turistično infrastrukturo, v podregiji Zgornje Posočje, v obdobju 2002–2010	43
2.4.3 Analiza črpanja sredstev v turistične nastanitvene zmogljivosti v podregiji Zgornje Posočje po programu Soča 2013 (programsko obdobje 2007–2013)	45
2.4.4 Analiza kazalcev programa Soča 2013 ter kazalcev v turizmu.....	46
2.4.5 Zaključne ugotovitve uspešnosti črpanja nepovratnih sredstev v turistično infrastrukturo.....	50
3 PRIDOBITEV NEPOVRATNIH SREDSTEV NA JAVNEM RAZPISU	
PROGRAMA SOČA 2013 V LETU 2010	52
3.1 Javni razpis programa Soča 2013 za leto 2010	52
3.2 Opis razpisnih pogojev za pridobitev nepovratnih sredstev po programu Soča 2013 v letu 2010 – ukrep II, sklop B: Državna pomoč za razvoj mikro podjetij«	53
3.2.1 Dispozicija projekta za sklop B po razpisnem obrazcu.....	54
3.2.2 Končna ocena uspešnosti vloge na podlagi določenih meril za vrednotenje vlog.....	65
3.2.3 Črpanje nepovratnih sredstev	66
3.2.4 Povzetek postopka za pridobitev nepovratnih sredstev po javnem razpisu Soča	66
SKLEP.....	69
LITERATURA IN VIRI.....	72
PRILOGE	
KAZALO TABEL	
Tabela 1: Cilji v programskem obdobju 2007–2013 in njihova struktura financiranja	10
Tabela 2: Ravni NUTS ter število regij v EU	13
Tabela 3: Obseg državnih pomoči v državah članicah EU in Sloveniji (brez železniškega sektorja)	15
Tabela 4: Višina državnih pomoči v Sloveniji od leta 2002 do 2010	23
Tabela 5: Dodeljene pomoči po pravilu »de minimis« od leta 2002 do 2010	24

Tabela 6: Število vseh vloženih in odobrenih vlog po programu Soča 2013 za Ukrep II (sklop A, B, C) od leta 2007 do 2010, Javni razpis »Spodbujanje začetnih investicij in ustvarjanje novih delovnih mest, razvoja mikro, majhnih in srednjih podjetij ter razvoja turističnih zmogljivosti«.....	30
Tabela 7: Načrtovana in črpana nepovratna sredstva po celotnem programu Soča 2013 od leta 2007–2010 po vseh treh ukrepih.....	31
Tabela 8: Črpana sredstva – turistična infrastruktura v obdobju 2004–2006.....	36
Tabela 9: Javni razpisi MG in SPS za sofinanciranje turistične infrastrukture v Sloveniji od leta 2007–2010	37
Tabela 10: Vsi razpisi za sofinanciranje turistične dejavnosti, v obdobju 2007–2010, v Sloveniji.....	38
Tabela 11: Doseženi kazalci po javnih razpisih MG in SPS – sofinanciranje turistične infrastrukture v Sloveniji od leta 2007–2010 na dan 31.12.2011.....	39
Tabela 12: Število vseh veljavnih projektov turistične infrastrukture glede na vrsto pomoči od leta 2007–2010 v Sloveniji	39
Tabela 13: Doseganje kazalcev po vseh razpisih v sofinanciranje turistične infrastrukture skupaj s projekti za promocijo in RDO, skupaj v preteklem in sedanjem programskem obdobju od leta 2004 do 2011 v Sloveniji.....	40
Tabela 14: Črpana sredstva ter število projektov – sofinanciranje turistične infrastrukture v Goriški statistični regiji od leta 2004–2010.....	41
Tabela 15: Doseženi kazalci sofinanciranih projektov v turistično infrastrukturo, v Goriški statistični regiji, od leta 2004–2010.....	42
Tabela 16: Doseženi kazalci programa »Zagotavljanje infrastrukturne opremljenosti regije za turizem iz RRP 2007–2013 Severne Primorske« (Goriška statistična regija).....	42
Tabela 17: Črpanje sredstev namenjenih razvoju turistične infrastrukture v podregiji Zgornje Posočje, po javnih razpisih MG, SPS ter SVLR (program Soča), v obdobju 2004–2010	43
Tabela 18: Načrtovani kazalci v turistični dejavnosti, v podregiji Zgornje Posočje od leta 2007 do 2010 (vsi razpisi MG in Soča 2013)	44
Tabela 19: Gibanje števila ležišč in števila vseh prenočitev gostov v podregiji Zgornje Posočje od leta 2006–2010	44
Tabela 20: Uspešnost črpanja nepovratnih sredstev po programu Soča 2013, Ukrep II – investicije v nastanitvene zmogljivosti od leta 2007–2010, podregija Zgornje Posočje	45
Tabela 21: Analiza cilja po programu Soča 2013. Opisni cilj: Spodbujanje novih investicij – novo sofinancirani projekti v turistične nastanitvene zmogljivosti; (U.2 II–K4); prispevek podregije Zgornje Posočje k celotnemu cilju	46
Tabela 22: Program Soča 2013: Opisni cilj: Neto povečanja števila gospodarskih subjektov (U2–K3); prispevek podregije Zgornje Posočje k celotnemu cilju....	47
Tabela 23: Število prejemnikov Soča 2002–2010 ter vsi novo registrirani poslovni subjekti	

po programu Soča, v turistični dejavnosti/dejavnosti gostinstva, po SKD, v Zgornjem Posočju	47
Tabela 24: Novo registrirani gospodarski subjekti (družbe in s.p.) v dejavnosti gostinstva po programu Soča od leta 2002–2011 v Zgornjem Posočju	48
Tabela 25: Število obnovljenih in na novo pridobljenih ležišč po programu Soča 2013 – Zgornje Posočje	48
Tabela 26: Število zaposlenih v družbah in s.p.-jih, v dejavnosti gostinstva (glavna dejavnost), od leta 2002–2011 v Zgornjem Posočju	49
Tabela 27: Povzetek finančne konstrukcije celotne investicije (v EUR)	59
Tabela 28: Viri financiranja investicije (v EUR)	59
Tabela 29: Predračunski izkaz poslovnega izida v obdobju 2010–2014	61
Tabela 30: Predračun bilance stanja na dan 31.12. od leta 2010 do 2014	61
Tabela 31: Predračun izkaza denarnih tokov od leta 2010 do 2014.....	63
Tabela 32: Izračun neto sedanje vrednosti investicije.....	64
Tabela 33. Merila za vrednotenje vlog za sklop B; ukrep II	65

UVOD

Že z nastankom Evropske gospodarske skupnosti (1957) so se začeli poskusi zmanjševanja gospodarskih in socialnih razlik v razvoju med regijami in državami (Verhovnik, Filipič & Štern, 2006, str. 2). V začetku je bilo iz proračuna Evropske skupnosti (v nadaljevanju ES) za skladen razvoj namenjenih zelo malo sredstev. Od leta 1988 naprej pa so za skladen razvoj namenjali več sredstev, leta 1992 so ta obsegala že 25 % proračuna ES (Bučar, Karnar, Ciraj & Kajnč, 2007, str. 13). Leta 2004 je vstop novih držav članic v Evropski uniji (v nadaljevanju EU) povzročil povečanje razlik v razvitosti regij. Slednje je povzročilo ogroženost enega glavnih ciljev EU doseganje višje stopnje gospodarske rasti. Tako EU v sedanjem obdobju za skladen razvoj nameni več kot tretjino celotnega proračuna. Na ravni EU se strukturna politika ureja v okviru sedemletnih obdobji. Vsako obdobje prinese določene spremembe. Trenutno je v teku obdobje od leta 2007 do leta 2013. V tem obdobju si EU želi doseči naslednje razvojne prioritete oziroma tri ključne cilje: konvergenco, regionalno konkurenčnost in zaposlovanje ter evropsko teritorialno sodelovanje (Bučar et al., 2007, str. 35). Države članice EU morajo v skladu s temi cilji pripraviti svoje razvojne programe. Finančna sredstva pridobijo preko instrumentov izvajanja strukturne politike oziroma skladov, in sicer Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju ESRR), Evropskega socialnega sklada (v nadaljevanju ESS) in Kohezijskega sklada (v nadaljevanju KS) (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 2010). Vsak od teh skladov je namenjen financiranju projektov po različnih področjih. Do sredstev KS so upravičeni večji projekti držav članic s področja okoljske in prometne infrastrukture, iz ESS se financirajo projekti držav članic za spodbujanje zaposlovanja v EU. Iz ESRR pa se financirajo projekti, ki prispevajo k zmanjševanju vrzeli med stopnjami razvitosti različnih regij. Pri tem ESRR izvaja prednostne naloge EU kot so krepitev konkurenčnosti in inovativnosti, ustvarjanje in ohranjanje trajnih delovnih mest ter zagotavljanje trajnostnega razvoja (Strukturni skladi EU v Sloveniji, 2010). Sredstva ESRR so namenjena krepitvi ekonomske in socialne kohezije ter pomoči pri odpravljanju največjih razvojnih neravnovesij v regijah EU. Območje EU je prostorsko razdeljeno na teritorialne statistične enote oziroma regije. Pri dodeljevanju sredstev se upošteva stopnja razvitosti regije, katera se določi na podlagi dveh glavnih kazalnikov višine bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP) ter stopnje brezposelnosti. Med slabše razvite regije spadajo regije z najbolj omejenimi možnostmi, vključno s podeželskimi in mestnimi območji, nazadujoče industrijske regije, območja z geografskimi in naravnimi ovirami kot so otoki, gorska območja, redko poseljena območja in mejne regije.

K razvoju ogroženih regij pa prispevajo tudi instrumenti, ki se določajo v skladu z zakonodajo o državnih pomočeh. Državne pomoči so opredeljene kot izdatki in zmanjšani prejemki države, ki pomenijo korist za prejemnika pomoči in mu tako zagotavljajo prednost pred konkurenti. Z vidika oviranja konkurence na gospodarskem trgu (predvsem zaradi državnih pomoči v velike naložbe podjetij) je v zadnjih letih opazno povečevanje števila nasprotnikov dodeljevanja državnih pomoči. Ti pravijo, da le te lahko ogrožajo nemoteno delovanje notranjega trga, znižujejo blaginjo, znižujejo uspešnost podjetij in

ovirajo rast produktivnosti ter konkurenčnosti (Ministrstvo za finance RS, 2007). Tako se je EU v zadnjih letih nagibala k zmanjševanju državnih pomoči, vendar je gospodarska kriza v zadnjih dveh letih povzročila, da so se le-te povečale zaradi pomoči finančnemu sektorju. Višina državnih pomoči namenjena industrijskemu ter storitvenemu sektorju (brez pomoči kmetijstvu, ribištvu in transportu) se je v zadnjih letih precej znižala, povečala pa se je na področju skrbi za okolje (Ministrstvo za finance RS, 2007). V dokumentu Smernice o državni regionalni pomoči je izrecno poudarjeno, da je državna (regionalna) pomoč lahko uspešen dejavnik samo, če se uporablja zmerno in sorazmerno ter je osredotočena na najbolj prikrajšane regije EU (Smernice o državni regionalni pomoči 2007–2013, 2006).

S sprejetjem novih uredb EU na področju urejanja strukturne politike, je bila Slovenija za novo programsko obdobje 2007–2013 dolžna pripraviti Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013 (v nadaljevanju NSRO). V njem je bila izkazana skladnost z razvojnimi prioritetami in smernicami EU. NSRO opredeljuje glavno strategijo Slovenije za doseganje hitrejše konvergence, vključuje prednostne naloge, okvirno letno dodelitev sredstev in seznam operativnih programov. Skladno z NSRO je bil na nacionalni ravni sprejet Državni razvojni program (v nadaljevanju DRP). DRP je podrobnejši in vključuje vse regionalne razvojne programe/projekte (v nadaljevanju RRP) 12 statističnih (razvojnih) regij Slovenije, ki se bodo financirali iz proračuna EU kot tiste, ki se bodo financirali iz državnih in občinskih proračunov.

Osrednja tema naloge se nanaša na evropska in domača sredstva, ki so namenjena razvoju turizma. Projekte na področju turizma države vključujejo v svoje razvojne programe, ki se v EU financirajo predvsem preko strukturnih skladov. Turizem velja za pomembno gospodarsko dejavnost, saj ima velik vpliv na gospodarsko rast in zaposlovanje. V EU turistična dejavnost ustvari 5 % BDP, če upoštevamo še s turizmom povezane sektorje pa delež naraste že na 10 % BDP. V turizmu je zaposlenih okoli 12 % delovne sile EU (European Commission, 2011b). Turizem tako predstavlja velik potencial in prispeva k doseganju ciljev EU, kot so gospodarska rast, zaposlovanje itd. Za veliko evropskih regij velja, da je turizem njihov glavni vir dohodka in ustvarjanja delovnih mest ter je za številne življenjskega pomena. Turistična dejavnost pa na drugi strani spodbuja k razvoju tudi druge gospodarske panoge v regiji. EU sedaj velja za prvo turistično destinacijo na svetu in ta cilj želi EU izpolnjevati tudi v prihodnje.

Tudi v Sloveniji pomen turizma narašča. Število nastanitvenih zmogljivosti/ležišč se povečuje, prav tako prihodki in nočitve turistov. Po podatkih oziroma ocenah Svetovnega gospodarskega foruma je v letu 2009 turizem v Sloveniji predstavljal 11,9 % BDP. Po podatkih SURS za leto 2010 je bilo v turizmu zaposlenih približno 27 tisoč ljudi ali 3,3 % vseh delovno aktivnih prebivalcev. V Sloveniji se evropska sredstva na področju turizma črpajo predvsem iz ESRR. Podlaga je NSRO in Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013 (v nadaljevanju OP RR). V sedanjem finančnem obdobju (2007–2013) je znotraj OP RR turizem opredeljen v prednostni usmeritvi »Dvig konkurenčnosti slovenskega gospodarstva«, pod razvojno prioriteto povezovanje naravnih in kulturnih potencialov. Rezultati razvojne prioritete bodo vidni v

dvigu kvalitete, razširitvi oziroma pestrosti turistične ponudbe, možnostih oblikovanja integriranih turističnih proizvodov, kulturnih ter naravnih produktov, povečanju števila delovnih mest, doseganju večje dodane vrednosti na zaposlenega, številu prihodov in nočitev turistov ter povečanju nastanitvenih zmogljivosti. Za obdobje 2007 do 2013 je bilo za področje razvoja turizma v Sloveniji iz ESRR namenjenih 145 milijonov EUR, ki so bila do sedaj tudi v celoti dodeljena.

Oris problematike. Območje Slovenije je, zaradi želje po doseganju skladnega regionalnega razvoja, razdeljeno glede na indeks razvojne ogroženosti (v nadaljevanju IRO) na 12 statističnih regij. IRO je merilo dodeljevanja razvojnih sredstev statističnim regijam. Za pridobitev finančnih sredstev je vsaka od statističnih regij dolžna pripraviti svoj regionalni razvojni program, ki je podlaga za dodeljevanje sredstev.

V magistrski nalogi bom obravnavala eno od teh regij, in sicer Goriško statistično regijo in v okviru te podrobneje podregijo Zgornje Posočje. Goriška statistična regija po IRO spada na 8. mesto ali med bolj razvite regije Slovenije. Zanja velja, da ima z vidika bogate kulturne dediščine ter naravnih danosti dober potencial za razvoj turizma, vendar pa ni prave povezanosti turistične ponudbe ter prepoznavnih turističnih proizvodov. Značilna je tudi velika notranja raznolikost regije. Glavni turistični proizvod je igralništvo. Druge značilnosti regije kot so narava, kultura, kulinarika pa so premalo izkoriščene. Prav tako nastajajo velike razlike pri ponudbi in kakovosti nastanitvenih zmogljivosti. Tako je Goriška statistična regija v regionalni razvojni program (v nadaljevanju RRP) uvrstila med svojih pet strateških razvojnih prioritet tudi razvojno prioriteto »Odličnost v turizmu«. Cilj te prioritete je razvoj odličnosti v turizmu ter okrepitev konkurenčnosti turističnega gospodarstva (Posoški razvojni center, 2006).

V okviru Goriške statistične regije se območje Zgornjega Posočja (obsega občine Tolmin, Kobarid in Bovec) po geografskih, gospodarskih in družbenih značilnostih, zelo razlikuje od regije kot celote. Za Zgornje Posočje je značilen negativen demografski razvoj (upadanje števila prebivalcev, visok indeks staranja glede na državno in regijsko povprečje), nizka izobraženost (nizka izobrazbena struktura, pomanjkanje delovnih mest za mlad izobražen kader), neugodna geografska lega ter nazadovanje gospodarskega (pomanjkanje inovativnosti) in družbenega razvoja, ki je v največji meri posledica naravnih nesreč (potresi, plazovi). Tu je število podjetij nižje od regijskega in državnega povprečja. Najnižje je v občini Bovec. Prevladujejo pa podjetja na področju turistične dejavnosti (Posoški razvojni center, 2007). Zaradi omenjenih težav je bil za podregijo Zgornje Posočje oblikovan poseben razvojni program poimenovan Soča. Program Soča spada tudi med petnajst ključnih projektov na področju regionalnega razvoja Slovenije. Izvaja se v okviru regionalnega razvojnega programa Severne Primorske ali Goriške statistične regije. Strateška cilja programa Soča sta dvig konkurenčnosti v gospodarstvu ter izboljšanje kadrovskega potenciala območja Zgornjega Posočja. V sklopu teh dveh strateških ciljev pa so določeni še ostali specifični cilji. Za programsko obdobje 2007–2013 je po finančnem načrtu za program Soča predvideno 9 milijonov EUR nepovratnih finančnih sredstev. Ta sredstva so namenjena trem ukrepom: razvoju infrastrukture, pospeševanju podjetniških vlaganj ter razvoju človeških virov. Sredstva se dodeljujejo ob

upoštevanju pravil o dodeljevanju državnih pomoči ter Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja.

V okviru programa Soča in ukrepa »pospeševanje podjetniških vlaganj«, se sredstva namenjajo pospeševanju podjetništva, spodbujanju začetnih investicij oziroma ustanavljanja novih mikro, majhnih in srednjih podjetij, zagotavljanju ugodnih finančnih virov rastočim in zrelim podjetjem, pridobivanju novih delovnih mest, doseganju višje dodane vrednosti na zaposlenega, izboljšanju konkurenčnosti gospodarstva ter izboljšanju turistične ponudbe. Ukrep je razdeljen v tri sklope, od katerih je eden namenjen zgolj pravnim in fizičnim osebam v dejavnosti turizma, saj se turizem v Zgornjem Posočju smatra kot največji potencial razvoja, kvaliteta ponudbe in turističnih kapacitet pa je pod primerno ravni. Za podjetja, ki želijo delovati v turistični dejavnosti velja, da se lahko prijavijo tudi na ostala dva sklopa, če ustrezajo pogojem. V magistrski nalogi bo slednje prikazano s primerom iz dobre prakse. Podjetje se je s projektom izgradnje nove apartmajske hiše prijavilo na razpis za pridobitev nepovratnih sredstev ter tako z izboljšanjem turistične ponudbe doprineslo k razvoju regije ter ustvarilo novi delovni mesti.

Struktura magistrskega dela. Magistrska naloga je razdeljena na tri poglavja. Prvo poglavje pojasni organiziranost regionalne politike v EU ter Sloveniji, osnovne pojme in institucije. Poudarek je namenjen opisu sedanjega programskega obdobja 2007–2013. Podrobneje je opisana povezanost dokumentov na nacionalni ravni preko določil Strategije razvoja Slovenije (v nadaljevanju SRS) in DRP ter vloga RRP 12 statističnih regij v Sloveniji. Predstavljen je sklad ESRR, iz katerega se v glavnem črpajo sredstva za regionalni razvoj, ter tudi zakonodaja na področju državnih pomoči.

Drugo poglavje je namenjeno razlagi turizma kot panoge na ravni Slovenije. Pojasnjeni so strateški dokumenti na področju turizma. Obsega analizo uspešnosti črpanja sredstev iz skladov za namene izgradnje turistične infrastrukture v Goriški statistični regiji ter podregiji Zgornje Posočje. Rezultati so analizirani na podlagi kvantitativnih kazalcev turistične dejavnosti v regiji kot so število gostov/prihodov, število nočitev/vstopov, povprečna zasedenost kapacitet in dolžina bivanja od leta 2004 do leta 2010, številu gospodarskih subjektov v turizmu, nastanitvenih zmogljivosti, številu zaposlenih. Poudarek v tem poglavju je namenjen opisu programa Soča oblikovanega za pomoč pri razvoju podregije Zgornje Posočje. Analiza njegove uspešnosti temelji na zgoraj omenjenih spremembah kazalnikov.

Tretje poglavje obsega opis primera iz dobre prakse. Podjetje se je registriralo za oddajanje apartmajev v občini Bovec. V letu 2010 se je prijavilo na razpis programa Soča s projektom izgradnje nove apartmajske hiše. Nepovratna sredstva je pridobilo v maksimalni zaproseni višini.

Kvalitativno in kvantitativno so prikazani vsi elementi oziroma zahtevana vsebina, ki izhaja iz razpisne dokumentacije z opisom podjetja in strategijo razvoja proizvoda (objekta), terminskim načrtom izvedbe investicijskega projekta ter finančnim načrtom za obdobje petih let. Finančni načrt obsega predračunski izkaz poslovnega izida,

predračunsko bilanco stanja, izkaz denarnih tokov in izračun neto sedanje vrednosti investicije. Na koncu je prikazana in pojasnjena ocena vloge preko meril določenih v razpisni dokumentaciji.

Namen magistrskega dela. Glavni namen magistrskega dela je prikazati in analizirati, koliko nepovratnih sredstev je bilo črpano in kako so le-ta vplivala na razvoj turistične infrastrukture oziroma nastanitvenih zmogljivosti in ostalo infrastrukturo v Goriški statistični regiji ter ožje podregiji Zgornje Posočje. Analiza obsega višino pridobljenih nepovratnih sredstev iz strukturnega sklada za regionalni razvoj ter tudi preko shem državnih pomoči v obdobju od leta 2004 do 2010. Razvoj regije je analiziran s kvantitativni kazalniki poslovanja v turizmu in gospodarskimi kazalniki.

Pri proučevanju omenjene problematike sem preučila:

- razvojne oblike pomoči EU, vlogo institucij na področju regionalne politike ter zgodovino razvoja regionalne politike tako v EU kot v Sloveniji,
- vsebino in povezanost razvojnih programskih prioritet Slovenije, ki izhajajo iz strateških dokumentov na nacionalni ravni ter dokumentov na regionalni in lokalni ravni,
- višino dodeljenih sredstev iz ESRR na področju turistične infrastrukture v Sloveniji, ožje v Goriški statistični regiji ter v podregiji Zgornje Posočje (z dodeljenimi nepovratnimi sredstvi po shemah državnih pomoči),
- zakonodajo na področju dodeljevanja državnih pomoči v EU ter organiziranost izvajanja državnih pomoči v Sloveniji, s poudarkom na regionalnih državnih pomočeh,
- in pojasnila ter analizirala izvajanje programa Soča namenjenega spodbujanju razvoja v Zgornjem Posočju predvsem v delu, ki se nanaša na spodbujanje turistične dejavnosti ter preučila zahteve razpisne dokumentacije,
- uveljavljeno metodologijo oziroma kazalce za merjenje uspešnosti v turistični panogi ter dodatno kazalnike, ki izhajajo iz programa Soča.

Hipoteza 1: evropska in državna sredstva namenjena sofinanciranju investicij so vplivala na razvoj turistične infrastrukture v Goriški statistični regiji ter ožje v podregiji Zgornje Posočje.

Hipoteza 2: sofinancirane investicije po programu Soča so dosegle ciljne kazalnike v podregiji Zgornje Posočje.

Metode dela. Prvi in drugi del magistrskega dela temeljita na teoretično-analitičnem pregledu strokovne literature domačih in tujih avtorjev. Poleg tega sem zavzela deduktivni raziskovalni pristop ter preučila obstoječo teorijo na področju izvajanja regionalne politike ter področju turizma z vidika že uveljavljenih kazalnikov merjenja.

Prvi del magistrske naloge je namenjen zgodovinskemu pregledu razvoja regionalne politike v EU in Sloveniji ter razjasnitvi osnovnih pojmov. Tu sem opisala tudi turistični razvoj v Sloveniji. V prvem delu je uporabljena zgodovinska metoda teoretičnega raziskovanja, deskriptivna in komparativna metoda.

Drugi del namenjam analizi razvoja turistične infrastrukture na ravni Goriške statistične regije ter ožje podregije Zgornje Posočje. Navedeni so prejemniki nepovratnih sredstev, ki so jim bila dodeljena nepovratna sredstva (v skladu z ESRR oziroma shemami državnih pomoči) preko javnih razpisov Ministrstva za gospodarstvo RS (v nadaljevanju MG), Slovenskega podjetniškega sklada (v nadaljevanju SPS) ter Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj RS (v nadaljevanju SVLR). Na ravni Goriške statistične regije so analizirani kazalci: število nastanitvenih zmogljivosti, število ležišč/nočitev, število gostov/prihodov, povprečna zasedenost kapacitet in dolžina bivanja, neto dodana vrednost, število podjetij v dejavnosti turizma. V analizi so zajeta vsa podjetja, ki delujejo v dejavnosti gostinstva (po standardni klasifikaciji dejavnosti), vključno s fizičnimi osebami (sobodajalci). Ožje so na ravni podregije Zgornje Posočje analizirani kazalniki za merjenje turističnega razvoja ter ocena vpliva razvojnega programa Soča na razvoj turistične infrastrukture ali investicij v nastanitvene zmogljivosti in dvig kvalitete turistične ponudbe.

Analitična obdelava kvantitativnih podatkov temelji na statistični (univariantni) analizi. Podatki so pridobljeni iz razpoložljivih sekundarnih virov podatkov (Statistični urad RS (v nadaljevanju SURS), Agencija RS za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES), Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Ministrstva za finance RS) ter primarnih podatkov (Posoškega razvojnega centra in Ministrstva za gospodarstvo RS). Kvantitativni podatki so prikazani tabelarično in grafično.

V tretjem delu magistrskega dela je predstavljeno podjetje, ki je na novo pričelo delovati v turistični dejavnosti v občini Bovec. Podjetje se je v okviru programa Soča v letu 2010 prijavilo na razpis z namenom izgradnje apartmajske hiše. Podana je vsebina zahtevane dispozicije projekta, ki ga je SVLR tudi odobril. Uporabljena je deskriptivna metoda. Podatki so pridobljeni iz sekundarnih virov, pri finančnem delu so uporabljena pridobljena znanja iz prakse. Kvantitativni podatki so prikazani tabelarično.

1 REGIONALNA POLITIKA EU

Prvi del poglavja zajema razlago osnovnih pojmov na področju regionalne politike. Na kratko je pojasnjen tudi njen razvoj. Poudarek je na delovanju ESRR, saj se večina sredstev za razvoj regij črpa iz tega sklada. EU je s posebno nomenklaturto regije opredelila po stopnji razvitosti ter s tem določila regije, ki so do teh sredstev upravičene.

1.1 Opredelitev pojmov

1.1.1 Kohezijska, strukturna, regionalna politika

Pojmi kohezijska, strukturna, regionalna politika se pogosto uporabljajo kot sopomenke, saj na splošno te politike, skupno z instrumenti izvajanja, spadajo v okvir re-distributivnih politik EU (Bučar et al., 2007, str. 12). Vse politike so usmerjene v doseganje skupnega cilja EU, skladnega razvoja (kohezije) na območju EU, na področju ekonomske in socialne kohezije oziroma zmanjševanju razlik razvitosti med regijami.

Vendar je splošna razlaga politik s strokovnega vidika in za razumevanje obravnavane problematike nekoliko preohlapna. **Kohezijska politika** je v ožjem definirana kot skupek politik EU, ki so usmerjene k gospodarski, socialni in teritorialni konvergenci na ravni EU. **Strukturna politika** je usmerjena v upravljanje z instrumenti oziroma strukturnimi skladi s ciljem doseganja kohezije. **Regionalna politika** pa skrbi za razvoj zaostalih regij EU. Cilj regionalne politike EU je pomagati manj razvitim regijam ali regijam s strukturnimi problemi, da bi dosegle razvojno stopnjo najrazvitejših območij EU. Glavni instrument regionalne politike je ESRR preko, katerega se razdeli največ finančnih sredstev EU ali okoli 70 % vseh sredstev strukturnih skladov, zato lahko rečemo, da je regionalna politika osrednja kohezijska politika EU (Bučar et al., 2007, str. 3).

1.1.2 Opredelitev skladov

Strukturna politika se izvaja preko skladov (strukturnih, kohezijskega) zajema pa tudi nekatere druge finančne instrumente. Strukturni skladi pomenijo osrednji finančni instrument izvajanja strukturne politike. Sredstva se preko strukturnih ter kohezijskega sklada namenajo financiranju projektov tistim regijam, ki zaostajajo v razvoju, ter državam članicam v skladu s prednostnimi cilji, ki so določeni s strani EU. Cilji so smernice, ki se dosegajo preko razvojnih prioritet določenih z razvojnimi politikami. Poudariti je potrebno, da pri razdeljevanju strukturnih sredstev ni merilo gospodarski položaj države članice kot celote, temveč položaj njenih posameznih regij. Strukturna politika EU temelji na načelu solidarnosti tako, da bolj razvite države članice financirajo razvoj manj razvitih držav ali regij. Sredstva držav članic se zbirajo v proračunu EU.

ESRR je namenjen krepitvi ekonomske in socialne kohezije ter pomoči pri odpravljanju največjih razvojnih neravnovesij v regijah EU. Gre za regije z najbolj omejenimi možnostmi, vključno s podeželskimi in mestnimi območji, nazadujoče industrijske regije, območja z geografskimi in naravnimi ovirami, kot so otoki, gorska območja, redko poseljena območja in mejne regije. Preko ESRR se financirajo projekti namenjeni krepitvi konkurenčnosti in inovativnosti, ustvarjanju in ohranjanju trajnih delovnih mest ter zagotavljanju trajnostnega razvoja (Strukturni skladi EU v Sloveniji, 2010).

Iz ESRR se zagotavljajo sredstva za (European Commission, 2010):

- neposredne pomoči za naložbe v podjetja (zlasti za mala in srednja podjetja) zaradi ustvarjanja trajnih delovnih mest,
- infrastrukturo na področju telekomunikacij, okolja, energije in prometa, raziskav in inovacij,
- finančno pomoč (skladi tveganega kapitala, skladi za lokalni razvoj itd.), za podporo regionalnemu in lokalnemu razvoju ter boljše sodelovanje med mesti in regijami,
- tehnično pomoč.

Med strukturne sklade spada tudi **ESS**, ki je namenjen preprečevanju in boju proti brezposelnosti oziroma spodbujanju zaposlovanja, razvoju človeških virov preko sofinanciranja izobraževanj ter na splošno socialni koheziji.

KS je bil ustanovljen z namenom financiranja velikih projektov na področju prometne infrastrukture (za gradnjo ali razvoj) ter izboljšanja okolja. KS ne spada med strukturne sklade, je poseben sklad regionalne politike EU. Do sredstev so upravičene najmanj razvite države članice. Naj poudarim, da so do sredstev KS upravičene države članice in ne posamezne regije. Do teh sredstev je trenutno upravičenih 13 držav, med njimi tudi Slovenija.

1.2 Zgodovina razvoja kohezijske (regionalne) evropske politike

Za prvi poskus oblikovanja kohezijske politike se smatra leto 1957, ko je bila s Pogodbo o Evropski gospodarski skupnosti ali Rimsko pogodbo ustanovljena Evropska gospodarska skupnost (v nadaljevanju EGS). Glavni namen ustanovitve EGS je bila vzpostavitev enotnega trga oziroma carinske unije. Pogodba sicer ni imela pravih instrumentov, ki bi spodbujali skladen razvoj in zmanjševali regionalne razlike (Wostner, 2005, str. 29), vendar je bil v njej kot eden izmed ciljev opredeljen tudi cilj o spodbujanju skladnega razvoja z odpravo razlik med regijami (Verhovnik et al., 2006, str. 2). Takratna sredstva so bila majhna in namenjena predvsem financiranju skupne kmetijske politike (Mulec, 2008, str. 17).

Leta 1975 je bil ustanovljen ESRR. Sredstva so bila namenjena podpori pri prestrukturiranju industrijskih regij EGS ter Veliki Britaniji za povrnitev dela prispevka namenjenega kmetijski politiki. Vendar so tudi v tem obdobju finančne pomoči iz strukturnih skladov dosegale le 5 % proračuna ES ter niso imele bistvenega vpliva na razvoj in odpravljanje razlik v razvitosti regij (Bučar et al., 2007, str. 13).

Po pristopu manj razvitih držav v EGS (leta 1981 Grčija; leta 1986 Španija in Portugalska) (Wostner, 2005, str. 15) pa je postala ena izmed prednostnih nalog tudi doseganje ekonomske in socialne kohezije (Wostner, 2005, str. 29). Leta 1985 so bili zato oblikovani prvi integrirani programi za Sredozemlje s ciljem zmanjšanja razvojnih regionalnih razlik. Slednje je pomembno prispevalo k krepitvi evropske regionalne politike (Mulec, 2008, str. 18). Ti programi predstavljajo začetek reformiranja strukturne politike z vidika organizacije ter oblikovanja institucij, izvajali pa so se preko skladov ESRR, ESS (začel je delovati leta 1960) in Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad (v nadaljevanju EKUJS; začel je delovati leta 1962).

S ciljem po doseganju skladnega razvoja celotne EGS, zmanjšanja razlik med državami oziroma regijami, je bila leta 1986 sprejeta Enotna evropska listina (angl. *Single European Act 1986*). K skladnejši kohezijski politiki naj bi prispevalo koordiniranje dejavnosti znotraj strukturnih skladov ter njihovo delovanje z drugimi finančnimi instrumenti. Končni cilj EGS pa je bila ustanovitev popolnega prostega trga.

Na osnovah opredeljenih v Enotni evropski listini je bil leta 1988 določen začetek delovanja solidarnostnih skladov. To je bilo prvotno poimenovanje strukturnih skladov (Mulec, 2008, str. 20). Leto 1988 se tako smatra za pravi začetek oblikovanja oziroma razvoja kohezijske ali strukturne politike. V finančnem obdobju 1989–1993 je bilo za

skladen razvoj ter strukturnim skladom namenjeno že 25 % proračuna Skupnosti (Bučar et al., 2007, str. 13).

Reforma strukturne politike je zopet sledila leta 1993 z Maastrichtsko pogodbo ter ustanovitvijo EU. Poleg monetarne unije ter oblikovanja skupnega trga sta bila temeljna cilja tudi krepitev ekonomske in socialne kohezije. Ustanovljen je bil kohezijski sklad za podporo razvojnim projektom na področju prometa in okolja. V programskem obdobju 1994–1999 je bilo tako za namene izvajanja kohezijske, strukturne politike namenjena že tretjina proračuna EU.

V letu 1999 je sledila nova reforma strukturne politike (z Amsterdamsko pogodbo) ter uvedbo skupne valute EURO. Instrumenti strukturne politike niso bili dovolj učinkoviti, bili so ne-transparentni, pojavile so se težave pri razdeljevanju sredstev, večala pa se je tudi brezposelnost. Države članice so posebno pozornost namenile skupni politiki ter ukrepom zaposlovanja. Pojavila se je tudi zaskrbljenost EU nad državami pristopnicami, saj so v ekonomskem razvoju močno zaostajale v primerjavi z EU. Tako je EU oblikovala dva nova predpristopna instrumenta ISPA in SAPARD (Mrak, Mrak & Rant, 2004, str. 44). V dokumentu Agenda 2000 so bili določeni okviri programskega obdobja 2000–2006. Pri izvajanju regionalne politike se je zmanjšalo število ciljev z namenom poenostavitve ter izboljšanja delovanja instrumentov kohezijske politike, izvedene so bile nekatere spremembe pri vodenju in upravljanju posameznih strukturnih skladov. Obseg sredstev namenjen izvajanju strukturne politike je v programskem obdobju 2000–2006 obsegal tretjino proračuna.

Potreba po razvoju evropske regionalne politike se je zopet povečala v letu 2004 s pristopom manj razvitih držav k EU in s tem tudi pomen skladnega razvoja regij.

S podpisom pogodbe leta 2000 v Lizboni je bila z Lizbonsko strategijo določena strategija EU, ki naj bi do leta 2010 postala najbolj konkurenčno, dinamično in na znanju temelječe gospodarstvo na svetu. Na osnovi te strategije je bila določena tudi podlaga za finančni okvir novega programskega obdobja 2007–2013.

Decembra 2009 je stopila v veljavo Lizbonska pogodba. Lizbonska pogodba spreminja Pogodbo o Evropski uniji in Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti (v nadaljevanju PES), ki se sedaj imenuje Pogodba o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju PDEU) (EUR-Lex, 2011).

1.3 Strukturna (kohezijska) politika EU v sedanjem programskem obdobju 2007–2013

V letu 2007 se je v EU začelo novo obdobje finančne perspektive 2007–2013. S temeljnim strateškim dokumentom »Strateške smernice Skupnosti o koheziji« za izvajanje kohezijske politike so bila opredeljena ključna načela in cilji za finančno perspektivo 2007–2013. Določen je bil finančni okvir proračuna skupnosti EU, ki znaša 347,4 milijarde EUR ali skoraj tretjino proračuna EU. V sedanjem programskem obdobju 2007–2013 so določeni

trije ključni cilji in trije instrumenti (ESRR, ESS, KS) (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 2010).

Tabela 1: Cilji v programskem obdobju 2007–2013 in njihova struktura financiranja

Cilji	Finančni instrument	Delež vseh sredstev
Konvergenca	ESRR in ESS	57,5 %
	KS	20,0 %
	Prehodne pomoči	4,0 %
Regionalna konkurenčnost in zaposlovanje	ESRR in ESS	12,6 %
	Prehodne pomoči	3,4 %
Evropsko teritorialno sodelovanje	ESRR	2,5 %

Vir: Bučar et al., Strukturni skladi v Sloveniji – zadostno izkoriščen vir?, 2007, str. 36.

Za **cilj konvergenca** se v obdobju 2007–2013 namenja skupaj 81,5 % vseh strukturnih sredstev. Do teh sredstev, ki se razdeljujejo v okviru strukturnih skladov (ESRR in ESS), so upravičene regije, kjer BDP na prebivalca (ki je bil izračunan na podlagi podatkov v obdobju 2000–2002) ne presega 75 % povprečja v EU. To so predvsem nove države članice EU. Manjši del sredstev pa je preko prehodnih pomoči namenjen regijam, ki jih bo prizadel t.i. statistični učinek oziroma bodo zaradi učinka širitve EU presegle 75 % povprečja EU. Do teh sredstev so upravičene regije, ki spadajo v raven NUTS 2. Del sredstev cilja konvergenca je v okviru kohezijskega sklada (20 %) namenjen državam članicam, katerih bruto nacionalni dohodek ne znaša več kot 90 % povprečja v EU. Sredstva pa so namenjena tudi državam članicam, ki presegajo 90 % BNP EU-25, ki pa bi bile pod to mejo v primeru EU-15 (Mulec, 2008, str. 67).

Za **cilj regionalna konkurenčnost in zaposlovanje** je skupaj predvideno 16 % sredstev. Do sredstev v okviru cilja so upravičene regije, ki jih ne zajema cilj konvergenca. Največ sredstev se razdeli iz strukturnih skladov (12,6 %). Delno so sredstva namenjena prehodnim pomočem, ki jih začasno prejema regije za zmanjševanje neenakosti.

Cilju **evropsko teritorialno sodelovanje** pa je namenjeno 2,5 % vseh sredstev programskega obdobja. Največ sredstev (okoli dve tretjini) je namenjeno pomoči čezmejnega sodelovanja regij na ravni NUTS 3, ostala pa območjem transnacionalnega sodelovanja, evropskim omrežjem za sodelovanje in izmenjavo ter med-regionalnemu sodelovanju.

1.3.1 Pomembnejše spremembe na področju strukturne politike v sedanjem programskem obdobju 2007–2013 v primerjavi s preteklim programskim obdobjem 2000–2006

S pristopom novih članic k EU so se povečala tudi regionalna neskladja. Zato so bile na področju ureditve strukturne politike v sedanjem programskem obdobju 2007–2013 narejene določene spremembe, ki so povzete v nadaljevanju.

V primerjavi s prejšnjim programskim obdobjem, se je v sedanjem obdobju število ciljev strukturne politike zmanjšalo iz šest na tri ter prav tako število finančnih instrumentov za izvajanja strukturne politike. V obdobju 2000–2006 so med finančne instrumente spadali

štirje strukturni skladi, in sicer ESRR, ESS, EKUJS ter Finančni instrument za usmerjanje ribištva (v nadaljevanju FIUR). V sedanjem programskem obdobju 2007–2013 pa med strukturne sklade spadata samo še dva ESRR ter ESS. EKUJS in FIUR nista več del strukturne politike ter za njiju velja posebna ureditev.

Za izvajanje strukturne politike je bil oblikovan posebni KS, ki pa ne spada med strukturne sklade. Novost v sedanji ureditvi je, da KS ne ureja več posebna ureditev kot je bilo zanj značilno v preteklosti, ampak KS spada pod del enotne pravne ureditve, ki velja za strukturne sklade (Bučar et al., 2007, str. 36).

1.3.2 Izvajanja strukturne politike EU in osnovna načela skladov

Proces sprejemanja nove finančne perspektive lahko razdelimo po fazah. Prva je faza predlaganja, kjer Evropska komisija (v nadaljevanju EK) predlaga strateške smernice strukturne politike državam članicam, ki jih morajo v svojih programih upoštevati (Bučar et al., 2007, str. 18). Naslednja faza je faza odločanja. Tu se sredstva skladno z načeli in cilji strukturne politike preko njenih instrumentov razporedijo med države članice oziroma regije NUTS. Na začetku programskega obdobja Svet EU določi višino sredstev skladov ter njihovo razdelitev. Znotraj okvira določenega z večletno finančno perspektivo pa se potem proračun EU določa tudi letno. Zadnja faza je faza izvajanja strukturne politike, kjer je največji poudarek na nadzoru izvajanja. Potreba po večjem nadzoru se je pojavila tudi z vstopom novih manj razvitih držav članic. Interes držav neto prejemnic iz proračuna EU (revnejših držav) je zvišanje sredstev za strukturno politiko, medtem ko neto plačnice (Bučar et al., 2007, str. 29) predvsem izpostavljajo problem nadzora nad porabo sredstev ter od EK zahtevajo bolj strogi nadzor.

Strategija razvoja in določitev sredstev se določa v okviru sedemletnih finančnih perspektiv ali programskih obdobj, vendar mora biti predlog finančne perspektive sprejet s soglasjem vseh držav članic.

Strukturni skladi, kot instrument za izvajanje strukturne politike, delujejo v skladu s šestimi osnovnimi načeli. Ta načela so načelo koncentracije, dodatnosti, partnerstva, programiranja, učinkovitosti ter subsidiarnosti. Načela se upoštevajo pri načrtovanju, izvajanju, dodeljevanju ter spremljanju sofinanciranih projektov z namenom zagotavljanja čim bolj učinkovitega izvajanja evropske strukturne in kohezijske politike.

Strukturna sredstva so po **načelu koncentracije** namenjena najpomembnejšim ciljem EU ter državam članicam oziroma tistim regijam, ki najbolj zaostajajo v razvoju za ostalimi (Mrak et al., 2004, str. 60). Po načelu koncentracije se dodeljujejo sredstva regijam in državam članicam EU predvsem na podlagi kazalcev kot sta višina BDP na prebivalca ter BNP držav. Regije so določene po klasifikaciji NUTS (glej točko 1.3.3). Največ sredstev tako prejmejo regije ali širše države, ki uspejo zadostiti pogojem zahtevanim skladno z najpomembnejšim ciljem EU, saj se po navadi največ sredstev razdeli v okviru cilja 1 »konvergenca«.

Načelo dodatnosti pomeni, da so sredstva strukturnih skladov zgolj dodatna sredstva pri izvajanju razvojnih programov držav članic. Države članice morajo prispevati svoj del javnih izdatkov za razvoj.

Po **načelu programiranja** morajo države članice pripraviti razvojne programe v okviru strateških dokumentov, ki jih posredujejo EK. EK določi višino sredstev ter namene porabe. Postopek programiranja predstavlja osnovo za razdelitev sredstev EU med države članice. Države morajo na podlagi strateških smernic EU pripraviti NSRO. NSRO opredeljuje strategijo države ter aktivnosti oziroma predstavitev razvojnih programov. Na podlagi uskladitve razvojnih programov držav članic z usmeritvami ter s strateškimi smernicami EU, EK sprejme NSRO za vsako državo članico. Ti programi so opredeljeni le na skupni ravni oziroma na ravni prednostnih nalog ter zajemajo le najpomembnejše razvojne aktivnosti. Zato morajo države članice v nadaljnji fazi predložiti EK svoje podrobnejše t.i. operativne programe. Naloga EK je v zadnji fazi spremljanje ter analiziranje uspešnosti izvedbe programov ter delovanja institucij v državah članicah.

Načelo partnerstva se smatra kot eno najpomembnejših načel učinkovitosti izvajanja operativnih (regionalnih) programov ter načrtovanja in odločanja, kjer se upoštevajo interesi udeležencev na regionalni in lokalni ravni. Načelo partnerstva se izvaja na dveh ravneh med EK ter državo članico ter med partnerji znotraj države članice. V skladu s tem načelom si EK prizadeva vključiti tudi ostale udeležence, ki imajo družbeno moč in interes in tako pomembno prispevajo k izvajanju strukturne politike ter regionalne politike.

Načelo učinkovitosti se upošteva pri nadziranju in vrednotenju učinkovitosti ter uspešnosti črpanih evropskih strukturnih sredstev. Države članice so dolžne pripraviti letna ter končna poročila o izvajanju ter vrednotenju razvojnih programov in jih posredovati EK. Z načelom učinkovitosti EU želi izboljšati tiste ukrepe, ki se nanašajo na upravljanja s strukturnimi skladi. Ukrepi so usmerjeni v večjo preglednost oziroma transparentnost delovanja strukturne politike.

Načelo subsidiarnosti je regulativno načelo. Načelo določa, da država ali zveza držav izvrši nalogo le, če je ne more podrejena raven na regionalni ali lokalni ravni. V kolikor se cilji na ravni držav članic ne morejo zadostno uresničevati in je zaradi njihovega obsega in učinka bolje, da se uresničujejo na ravni Skupnosti, lahko na raven države članice ali regije poseže EK.

1.3.3 Regionalna razdelitev ozemlja EU (NUTS)

Statistični urad EU (v nadaljevanju EUROSTAT) je razvil posebno klasifikacijo evropskega ozemlja. EUROSTAT je za razdelitev evropskih finančnih sredstev po regijah določil posebno nomenklaturu teritorialnih enot t.i. NUTS (angl. *Nomenclature of Territorial Units for Statistics*). Najprej je imela klasifikacija NUTS pet ravni, od leta 2003 pa jih ima le tri (Wostner, 2005 str. 20). Klasifikacija NUTS je sestavljena hierarhično. Vsaka država članica je razdeljena na teritorialne enote. Najvišja raven je NUTS 1, ki se naprej deli na teritorialne enote na ravni NUTS 2, te pa so razdeljene še v teritorialne enote ravni NUTS 3. Ozemlje 27-tih držav članic EU je v sedanji ureditvi razdeljeno glede na

povprečno število prebivalcev regije (Skupna klasifikacija teritorialnih enot za statistiko – NUTS, 2011).

Tabela 2: Ravni NUTS ter število regij v EU

Raven	Število regij	Opredelitev regije – število prebivalcev
NUTS 1	97	od 3 do 7 milijonov
NUTS 2	271	od 800.000 do 3 milijone
NUTS 3	1.303	od 150.000 do 800.000

Vir: Eurostat, Regions of Europe, 2012.

Sprememba klasifikacije NUTS se praviloma izvede na vsake tri leta in jo mora sprejeti EK.

1.4 Državne pomoči v EU s poudarkom na regionalnih državnih pomočeh

Sistema izvajanja strukturnih skladov in državnih pomoči sta ločena sistema. Zgoraj sem pojasnila delovanje strukturnih skladov, v nadaljevanju pa bom razložila pojem državnih pomoči, ki prav tako pripomorejo k razvoju določenega območja ali regije. Tudi v sistemu državnih pomoči države članice oblikujejo sheme za financiranje tistih programov, ukrepov in projektov, ki jih država namerava financirati v skladu s pravili o državnih pomočeh. Država jih lahko financira v okviru sredstev EU, vendar mora ustrezno povezati sheme državnih pomoči z ukrepi strukturne politike.

1.4.1 Problematika dodeljevanja državnih pomoči in zakonodaja EU

Državne pomoči v državah članicah EU na splošno niso dovoljene, ker se s tem kršijo pravila konkurence na enotnem evropskem trgu. Ne glede na to so nekatere oblike državnih pomoči izjemoma dovoljene kot je npr. socialna pomoč posameznikom, pomoč v primeru naravnih nesreč, pomoč območjem, ki zaostajajo v razvoju idr. (Wostner, 2005, str. 274). Po Zakonu o spremljanju državnih pomoči (Ur. l. RS, št. 37/2004, v nadaljevanju ZSDrP) so državne pomoči opredeljene kot izdatki in zmanjšani prejemki države, ki pomenijo korist za prejemnika pomoči in mu tako zagotavljajo prednost pred konkurenti. Za državno pomoč je torej značilno, da pomoč dodeli država, da je dana posameznim podjetjem ali namenjena določenim gospodarskim dejavnostim, da pomeni prednost za prejemnika ter, da vpliva na trgovino med državami članicami, in izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco na skupnem trgu. Državna pomoč se lahko izvaja v obliki instrumentov kot so: garancije za kredite, subvencionirane obrestne mere, neposredne spodbude, davčne olajšave, subvencije itd.

V zadnjih letih je opazno povečanje števila nasprotnikov dodeljevanja državnih pomoči, saj lahko ogrožajo nemoteno delovanje notranjega trga, lahko celo znižujejo blaginjo ter uspešnost podjetja, ovirajo rast produktivnosti in konkurenčnosti podjetja. EU se je tako nagibala k zmanjševanju državnih pomoči. Znesek državnih pomoči namenjenih industriji in storitvam (brez pomoči kmetijstvu, ribištvu in transportu) se je v zadnjih letih precej znižal, povečale pa so se državne pomoči na področju skrbi za okolje. Nastala gospodarska

kriza je povzročila, da so države članice morale odobriti posebne pomoči finančnemu sektorju (bankam). Višina državnih pomoči se je močno zvišala.

1.4.2 Pravila na področju državnih pomoči

Pri dodeljevanju državnih pomoči je pomembno vprašanje kdaj so te združljive s skupnim trgom EU oziroma kdaj se lahko uporabijo. Tako je EK pri preučevanju združljivosti državne pomoči s skupnim trgom uporabljala merila, ki so bila zapisana v »Smernicah o državni regionalni pomoči« iz leta 1998. Posebna pravila o pomoči za velike naložbene projekte so bila zapisana v več sektorskem okviru iz leta 2002. Od leta 1998 naprej so bile, zaradi pomembnih političnih in gospodarskih dogodkov, kot je bila širitev EU, pričakovani pristop Bolgarije in Romunije ter pospešeni proces povezovanja za uvedbo enotne valute, oblikovane nove smernice za programsko obdobje 2007–2013. Osnovna pravila, ki sedaj urejajo področje zagotavljanja pravil skupnega trga in preprečevanja izkrivljanja konkurence na trgu EU, so zapisana v 107. členu »Pogodbe o delovanju Evropske unije« (Uradni list EU C83/92, 2010). Člen 107. PDEU v drugem in tretjem odstavku govori o združljivosti državnih pomoči s pravili notranjega trga. Državna pomoč je združljiva s **splošnimi obligatornimi razmerami** (Ferčič, 2011, str. 105):

- če je socialnega značaja in je dodeljena pod določenimi pogoji,
- v primeru naravnih nesreč ali v primeru drugih izjemnih dogodkov ter
- dodatno kot pomoč gospodarstvu ob delitvi Nemčije

ter po **splošnih potencialnih izjemah** (Ferčič, 2011, str. 108):

- če je namenjena pospeševanju gospodarskega razvoja na območjih, kjer je življenjski standard zelo nizek oziroma na območjih z visoko stopnjo nezaposlenosti,
- če gre za pomoč pri pospeševanju izvedbe pomembnega projekta skupnega evropskega interesa ali za odpravljanje resne motnje v gospodarstvu države članice,
- če gre za pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij. Državna pomoč, ki je namenjena podpori določenih gospodarskih aktivnosti ali določenih gospodarskih področij, je pomoč, ki ne vpliva negativno na pogoje trgovine, ki bi bili lahko v nasprotju s pogoji skupnega trga,
- če gre za pomoč pri pospeševanju kulture in ohranjanju kulturne dediščine, kadar taka pomoč po obsegu ne škoduje trgovinskim pogojem in konkurenci v EU,
- če gre za drugo vrsto pomoči po predlogu EK.

Pomemben z vidika nujnosti priglasitve državnih pomoči EK pa je 108. člen PDEU. Prav tako, kot pri izvajanju strukturne politike mora država članica EU v primeru, da želi dodeliti novo pomoč, le to pravočasno prijaviti EK. Če EK državno pomoč ne odobri se ta ne sme izvajati. Državna pomoč se lahko prijavi kot:

- individualna državna pomoč posameznemu vnaprej znanemu prejemniku ali
- pa kot shema državnih pomoči. Shema predstavlja okvir pravil, deležev, zneskov in obdobja znotraj, katerih je dovoljeno na opredeljenih področjih poslovanja dodeliti

državno pomoč več subjektom, ki poslujejo na trgu. Pri shemah državnih pomoči prejemniki vnaprej niso znani in so opredeljeni le na splošno.

Vendar pa so nekatere državne pomoči izvzete iz postopka priglasitve EK. Delimo jih na:

- veljavne pomoči (veljavne pomoči so že odobrene državne pomoči),
- skupinske izjeme in
- pomoči po pravilu de minimis.

Pri shemi državnih pomoči, ki se izvaja kot skupinska izjema, je potrebno EK obvestiti vendar ni potrebno, da jo EK predhodno odobri.

Pri državni pomoči, ki se dodeljujejo po pravilu »de minimis«, je sicer potrebno pomoč evidentirati na nacionalni ravni, ni pa potrebno obveščanje in odobritev EK. Pravilo »de minimis« določa, da so to pomoči, ki zaradi svoje višine ne izkrivljajo ali ogrožajo konkurence. Pri tej vrsti pomoči skupni znesek pomoči ne sme preseči zneska 200.000 EUR (pred 01.01.2007 je bil najvišje dovoljeni znesek 100.000 EUR) v obdobju treh proračunskih let od zadnjega prejema takšne pomoči, ne glede na obliko ali namen pomoči.

Podatki v Tabeli 3 prikazujejo, da večino državnih pomoči dodeljujejo države članice EU-15, torej najbolj razvite države EU. Višina državnih pomoči se je v EU od leta 2003 do leta 2008 gibala med 62 in 73 milijardami EUR na letni ravni. Povprečno so državne pomoči predstavljale okoli 0,6 % BDP območja držav članic EU-27. Delež državnih pomoči v BDP-ju novih držav članic območja EU-12, je bil višji in je povprečno znašal 0,9 % BDP. V Sloveniji se je delež državnih pomoči po letu 2004 zmanjšal in je predstavljal v povprečju 0,8 % BDP. Izjema je leto 2009, ko se je višina državnih pomoči močno zvišala in je v EU-27 znašala 427 milijard EUR, kar je predstavljalo kar 3,6 % BDP. Prav tako se je višina državnih pomoči povečala v Sloveniji in je znašala 605 milijona EUR ali 1,72 % BDP. Vzrok za zvišanje je v nastali gospodarski krizi.

Tabela 3: Obseg državnih pomoči v državah članicah EU in Sloveniji (brez železniškega sektorja) (v mio EUR)

Leto	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009	
Države članice	DP v mio EUR	DP v BDP v %	DP v mio EUR	DP v BDP v %	DP v mio EUR	DP v BDP v %	DP v mio EUR	DP v BDP v %	DP v mio EUR	DP v BDP v %	DP v mio EUR	DP v BDP v %	DP v mio EUR	DP v BDP v %
EU 27	/	/	62.427	0,60	63.750	0,59	66.723	0,60	64.816	0,53	67.420	0,54	427.366	3,62
EU stare članice (15)	52.775	0,57	56.208	0,57	58.697	0,57	61.074	0,60	57.693	0,51	57.111	0,50	417.367	3,82
EU nove članice (12)	/	/	5.219	1,09	5.053	0,93	5.649	0,90	7.122	0,81	10.308	1,05	9.999	0,76
*Slovenija	335	1,29	335	1,28	228	0,83	235	0,79	223	0,68	281	0,76	605	1,71

Vir: Ministrstvo za finance RS, Četrto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 1999, 2000, 2001), 2002; Peto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2000, 2001, 2002), 2003; Šesto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2001, 2002, 2003), 2004; Sedmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2002, 2003, 2004), 2005; Osmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2003, 2004 in 2005), 2006; Deseto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2005, 2006 in 2007), 2008; Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2006, 2007 in 2008), 2009; Dvanajsto poročilo o

državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2007, 2008 in 2009), 2011a; Trinajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2008, 2009 in 2010); 2011b; European Commission, State Aid Scoreboard, 2010.

Pravna podlaga državnih pomoči opredeljuje tudi izjeme, ki so določene s posebnimi uredbami, ki urejajo posamezna področja izjem ter določajo posebne pogoje glede na vrsto državne pomoči.

1.4.3 Državne regionalne pomoči

V nadaljevanju bom obravnavala le eno vrsto državnih pomoči, ki jo določa posebna uredba, in sicer regionalno državno pomoč. Sem spadajo regionalne pomoči za novoustanovljena podjetja, pomoči za zaposlovanje in pomoči za novoustanovljena mala podjetja.

Skladno s PDEU je določeno, da je državna pomoč združljiva s skupnim trgom, če je dodeljena za spodbujanje gospodarskega razvoja nekaterim prikrajsanim območjem v EU (glej prvo alinejo pod splošnimi potencialnimi izjemami, točka 1.4.2). Ta vrsta državnih pomoči se imenuje državna regionalna pomoč. Državna regionalna pomoč je lahko dodeljena kot pomoč za naložbe večjim družbam (lahko se sicer pod pogoji dodeli tudi malim in srednjim podjetjem) in samo izjemoma kot pomoč za tekoče poslovanje. Obe vrsti državnih pomoči sta namenjeni posebnim regijam s ciljem po zmanjšanju regionalnih razlik. Državna regionalna pomoč za naložbe je namenjena ustanavljanju novih podjetij ter ustvarjanju novih delovnih mest. V dokumentu Smernice o državni regionalni pomoči je poudarjeno, da je regionalna pomoč lahko uspešen dejavnik samo, če se uporablja zmerno in sorazmerno ter je osredotočena na najbolj prikrajsane regije EU. Smernice o dodeljevanju državnih regionalnih pomoči se uporabljajo v vseh sektorjih gospodarstva z določenimi izjemami, na primer v ribiškem ter premogovniškem sektorju, kjer veljajo posebna pravila. Prav tako pri njihovi uporabi obstajajo določene omejitve v kmetijskem sektorju, jeklarski industriji ter sektorju sintetičnih vlaken (Smernice o državni regionalni pomoči za 2007–2013, 2006).

Državna regionalna pomoč spodbuja gospodarsko, socialno in ozemeljsko kohezijo držav članic in EU kot celote. Ta geografska posebnost ločuje regionalno pomoč od drugih oblik horizontalne pomoči, kot so pomoči za raziskave, razvoj in inovacije, zaposlovanje in usposabljanje, okolje, ki so določene za druge cilje v skupnem interesu. Na splošno mora biti regionalna državna pomoč dodeljena v okviru več sektorske sheme pomoči, ki je sestavni del regionalne razvojne strategije z jasno določenimi cilji.

1.4.4 Določitev upravičenih regij do državnih pomoči

Državna regionalna pomoč se lahko dodeli po dveh izjemah 107. člena PDEU (alineja a in c tretjega odstavka). Torej, ko je BDP na prebivalca regije ali območja pod 75 % povprečja EU ali na podlagi povprečne ravni razvoja posamezne države članice (Ferčič, 2011, str. 109).

EK je za programsko obdobje 2007–2013 določila razvitost regije, na podlagi celotnega obsega prebivalstva, ki ne presega 42 % prebivalstva držav članic EU-25, in je tako podobna meji določeni na osnovi EU-15 iz leta 1998. Ta meja pa naj bi zagotovila ustrezno raven koncentracije regionalne pomoči v EU-25. Hkrati bi omogočila zadostno stopnjo prožnosti za pristop Bolgarije in Romunije, kjer je celotno ozemlje upravičeno do regionalne državne pomoči. Regija mora biti kot geografska enota uvrščena na raven NUTS 2, BDP na prebivalca (merjen po standardih kupne moči) pa mora biti nižji od 75 % povprečja EU-25. Za prehodno obdobje 2007–2010 je za regije veljalo tudi, da so lahko imele BDP na prebivalca nižji od 75 % povprečja EU-15 ali 82,2 % EU-25 (Ministrstvo za okolje in prostor RS, 2009).

EK je pri določanju regij, ki so upravičene od odstopanj v okviru smernic o regionalni pomoči, uporabila ista določila kot se uporabljajo za določanje konvergenčnih regij (cilj 1: konvergenca) po pravilih o strukturnih skladih. Regije so upravičene do regionalne pomoči, na podlagi odobrene karte regionalne pomoči za obdobje 2007–2013. V obdobju 2007–2013 je celotno območje Slovenije upravičeno do prejema državnih pomoči.

S strani prejemnika sredstev pa pri pravilih o dodelitvi pomoči velja, da mora zagotoviti vsaj 25 % lastnih sredstev, da se naložba smatra kot donosna oziroma trdna. Z vidika trajnostnega regionalnega razvoja območja pa velja, da mora naložba financirana z državno pomočjo ostati na omejenem območju vsaj pet let po njenem zaključku, prav tako to velja za ustvarjanje novih delovnih mest. Vendar pa lahko države članice za mala in srednja podjetja to dobo skrajšajo na najmanj tri leta.

1.5 Regionalna politika v Sloveniji

V tej točki je opisana zgodovina razvoja in oblikovanja regionalne politike v Sloveniji. Veliko vlogo pri oblikovanju je v zadnjih dveh desetletjih imela EU predvsem z vidika zakonodajne ureditve. Slovenija je tako morala prilagoditi oziroma ustanoviti določene organe in institucije za izvajanje strukturne/regionalne politike.

Ozemlje Slovenije je razdeljeno na 12 statističnih regij. Regije so v sedanjem programskem obdobju 2007–2013 dobile večjo vlogo pri načrtovanju razvoja na regionalnem nivoju, saj so bile dolžne pripraviti vsaka svoj regionalni razvojni program ter v njem opredeliti ključne razvojne projekte. Slednji so združeni v programske dokumente na nacionalni ravni. Načrtovanje projektov od spodaj navzgor je bilo oblikovano s ciljem pridobitve čim večjih sredstev iz strukturnih skladov EU, v naslednji fazi pa pridobljena sredstva tudi uspešno črpati.

1.5.1 Regionalni razvoj Slovenije

Po drugi svetovni vojni je bil v Sloveniji v uveljavi centralistični razvoj s koncentracijo gospodarstva ter razvojem mest, kar je povzročilo zaostanek v razvoju določenih območij, predvsem ruralnih ter obmejnih območij. Zaradi tega so v 80. letih poskušali vpeljati policentrični razvoj. V manj razvite regije se je želelo pripeljati gospodarsko ter družbeno

infrastrukturo. Institucije na lokalni ravni so dobile večjo vlogo pri oblikovanju razvoja. Leta 1971 je bil sprejet Zakon o ukrepih za pospeševanje manj razvitih območij ter leta 1975 Zakon o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja. V letu 1980 je sledila njegova dopolnitev. Ker na lokalni ravni ni bilo zadostnega sodelovanja, koncept policentričnega razvoja ni prinesel v celoti želenega napredka na regionalni ravni. Zaradi poglobljanja demografskih razlik med območji, je bila večja pozornost v devetdesetih letih namenjena zgolj reševanju demografskih problemov v ogroženih območjih. Sprejet je bil nov Zakon o spodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij. Tudi ta pristop ni bil v celoti uspešen, saj so bila merila za določitev ogroženih regij postavljena na podlagi dveh kriterijev: staranja prebivalstva in gibanja števila prebivalcev. S svojo enostranskostjo je zanemarljivo ostala šibka, razvojno nestabilna gospodarska področja. Sredstva za regionalni razvoj so se ob osamosvojitvi Slovenije ter ob prestrukturiranju gospodarstva močno znižala.

Slovenija je bila kot kandidatka za vstop v EU vključena v določene oblike predpristopnih pomoči ali programov. Sredstva so bila namenjena razvoju institucij, sprejemanju zakonodaje EU, projektom na področju infrastrukture, prometa, okolja, energetike, šolstva in izobraževanja, kmetijstva in razvoju podeželja. Slovenija je v obdobju 1992–2003 v okviru predpristopnih programov prejela okoli 449 milijonov EUR (Mrak et al., 2004, str. 129). Na področju regionalne politike se je soočala z usklajevanjem slovenske zakonodaje z evropsko zakonodajo in prevzemom načel regionalne politike. Po drugi strani pa je morala vzpostaviti učinkovit institucionalni sistem za črpanje sredstev iz skladov.

Leta 2004 je Slovenija z vstopom v EU pridobila pravico do črpanja evropskih strukturnih sredstev. Za obdobje od leta 2004 do leta 2006 ji je bilo dodeljeno 405,4 milijona EUR sredstev, od tega iz strukturnih skladov EU 236,8 milijonov EUR ter iz KS 168,6 milijonov EUR (Mrak et al., 2004, str. 146). Za ostale programe, katerih namen je bila nadaljnja pomoč pri vzpostavljanju institucij, ji je bilo dodeljeno 20,4 milijonov EUR. Slovenija je za to obdobje morala, skladno z določbami EU, pripraviti Enoten programski dokument (v nadaljevanju EPD) ali nacionalni okvir za črpanje sredstev iz strukturnih skladov EU. EPD je imel status mednarodne pogodbe. Izhajal je iz ciljev opredeljenih že v okviru Strategije gospodarskega razvoja ter razvojnih programov v okviru DRP za obdobje od 2001 do 2006. Vendar pa je v tem obdobju DRP veljal za izvedbeni dokument regionalnega razvoja.

Nekateri strokovnjaki menijo, da črpanje sredstev iz strukturnih skladov ter kohezijskega od leta 2004 do leta 2006 ni bilo učinkovito predvsem zaradi neustreznih izhodišč Slovenije pri pogajanjih z EU in tudi pogajalske nesposobnosti Slovenije ter nepravočasnosti sprejemanja reform na določenih področjih (spremembe zakonov, administracije, ureditev problematike manjšin, idr.) (Mulec, 2008, str. 128). Pojavil se je problem teritorialne razdelitve Slovenije zaradi nasprotujočih se mnenj in pomislekov o razdelitvi ozemlja znotraj Slovenije. Slovenija je bila do leta 2006 obravnavana kot ena sama regija na ravni NUTS 2, kar pomeni, da je bila upravičena do najintenzivnejših evropskih sredstev skladov iz cilja 1.

Drugi so mnenja, da je bila Slovenija v obdobju 2004–2006, med novimi državami članicami, relativno uspešna porabnica razpoložljivih sredstev EU, vendar pa je do konca leta 2006 izkoristila le okoli polovice dodeljenih sredstev iz proračuna EU ali 200 milijonov EUR. Rešitev za uspešnejše črpanje sredstev Slovenije v prihodnosti pa so videli v povečanju predvsem administrativne sposobnosti kot tudi programske, finančne itd. (Aristotnik & Lah, 2007).

V obdobju od leta 2001 do 2006 je bil razvoj Slovenije opredeljen v dokumentu Strategija gospodarskega razvoja Slovenije (v nadaljevanju SGRS). Za programsko obdobje 2007–2013 je Slovenija sprejela novo SRS. SRS sedaj opredeljuje poleg ekonomskih ciljev tudi cilje na področju sociale, okolja, politike ter prava, kulture, zato je to tudi strategija trajnostnega razvoja Slovenije (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2008). S sprejetjem novih uredb EU na področju urejanja kohezijske politike je bila Slovenija dolžna pripraviti NSRO za programsko obdobje 2007–2013. Tudi v sedanjem programskem obdobju je Slovenija obravnavana kot ena regija na ravni NUTS 2. V obdobju 2007–2013 je bilo Sloveniji dodeljenih ali na voljo precej več evropskih sredstev kot v preteklem, in sicer v višini 4.205 milijonov EUR (Evropska komisija, 2011) od tega:

- za cilj konvergenca 2.689 milijonov EUR,
- v okviru cilja konvergenca za kohezijski sklad 1.412 milijonov EUR ter
- za cilj evropsko teritorialno sodelovanje 104 milijonov EUR .

Za regionalni razvoj Slovenije pa je bilo leta 1999 pomembno sprejetje Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS, št. 60/1999, 56/2003, 83/2003-UPB1, v nadaljevanju ZSRR). Njegova posodobitev je sledila leta 2005 s konceptom regionalnega razvoja Slovenije, ki ga poznamo danes. Zakon ZSRR-1 določa cilje, načela, organizacijo spodbujanja skladnega regionalnega razvoja, dodeljevanje razvojnih spodbud in merila za opredelitev območij s posebnimi razvojnimi problemi

Iz novega ZSRR izhaja, da so temeljni dokumenti za vodenje in izvajanje regionalne politike v Sloveniji: SRS, DRP, Strategija regionalnega razvoja Slovenije, Strategija prostorskega razvoja Slovenije, regionalni in območni razvojni programi ter programski dokumenti EU. Ti dokumenti predstavljajo okvir za nadaljnje načrtovanje projektov ter za črpanje sredstev iz strukturnih skladov EU.

1.5.2 Programski dokumenti kohezijske in regionalne politike v Sloveniji

V nadaljevanju so predstavljeni programski dokumenti strukturne/regionalne politike in njena organiziranost.

SRS 2007–2013. Vlada RS je v letu 2005 sprejela novo SRS, ki opredeljuje vizijo dolgoročnega razvoja države, določa strateške in razvojne cilje oziroma določa prednostne naloge razvoja v sedanjem programskem obdobju 2007–2013. Vsebinsko SRS vključuje spremenjen institucionalni ter razvojni okvir, ki izhaja iz zahtev EU. Cilji SRS so skladni s

cilji, ki izhajajo iz Lizbonske strategije EU. Osnovni strateški cilj je celovita blaginja prebivalstva. V okviru ekonomskih ciljev pa sta gospodarska rast ter zaposlovanje opredeljena kot ključna cilja razvoja. Za doseganje temeljnih razvojnih ciljev je v SRS opredeljenih pet ključnih razvojnih prioritet (glej Prilogo 2) (UMAR, 2005).

NSRO 2007–2013. Dokument NSRO opredeljuje generalno strategijo Slovenije za doseganje hitrejšje konvergence. V njem je izkazana skladnost z razvojnimi oziroma strateškimi smernicami EU. Osnovni cilj NSRO »je izboljšanje blaginje prebivalcev s spodbujanjem gospodarske rasti, ustvarjanje novih delovnih mest in krepitve človeškega potenciala ter zagotavljanje uravnoteženega in skladnega razvoja, zlasti med regijami« (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 2010). V NSRO določeni operativni programi (v nadaljevanju OP) predstavljajo podlago za črpanje sredstev iz skladov. EK je potrdila naslednje OP:

- Operativni program razvoja človeških virov, ki se financira iz ESS,
- Operativni program regionalnih razvojnih potencialov, ki se financira iz ESRR,
- Operativni program okoljske in prometne infrastrukture, ki se financira iz ESRR in KS ter
- pet čezmejnih, štiri transnacionalne, štiri med-regionalne operativne programe, ki se financirajo iz ESRR.

DRP 2007–2013 Pet razvojnih prioritet določenih v SRS je okvir za oblikovanje programov in ukrepov, ki jih zajema Državni razvojni program ter NSRO. DRP na področju razvojno-investicijskih projektov predstavlja instrument uresničevanja prioritet SRS. DRP vključuje vse projekte na nacionalni in regionalni ravni. DRP vključuje vse RRP 12 statističnih razvojnih regij Slovenije. Vključuje vse projekte tako tiste, ki se financirajo iz proračuna EU (zajema jih NSRO) kot tiste, ki se financirajo iz državnih in občinskih proračunov, zasebnih ter ostalih virov. DRP je bil osnova za oblikovanje NSRO (Vlada RS, 2008).

Strategija regionalnega razvoja Slovenije (v nadaljevanju SRRS). Cilj regionalne politike je zaustavitev naraščanja regionalnih razvojnih razlik s pospeševanjem gospodarske rasti tudi v bolj odmaknjenih regijah, ki se soočajo z največjimi razvojnimi problemi (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 2010). Leta 2005 je bil sprejet nov Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS, št. 93/2005, 127/2006-ZJZP, 20/2011-ZSRR-2, v nadaljevanju ZSRR-1), ki na novo določa cilje, načela in organiziranost izvajanja. Te zakonske spremembe so bile časovno usklajene z vključevanjem Slovenije v sistem strukturnih skladov EU (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2007). Slovenija je že v prejšnjem programskem obdobju v EPD opredelila skladen regionalni razvoj kot enega izmed osrednjih ciljev.

Vizija regionalnega razvoja do leta 2013 je doseči skladen razvoj z uravnoteženimi gospodarskimi, socialnimi in okoljskimi vidiki v vseh slovenskih regijah, kar bo zagotovilo visoko življenjsko raven in kakovost zdravja ter bivalnega okolja vseh prebivalcev

Slovenije. Za uresničitev vizije sta na področju regionalnega razvoja določena dva splošna cilja, in sicer:

- vzpostavitev učinkovitega modela upravljanja z regionalnim razvojem in
- učinkovita izvedba regionalnih razvojnih programov in programov spodbujanja skladnega regionalnega razvoja v obdobju 2007–2013.

Za doseganje omenjenih dveh ciljev je določenih še pet strateških ciljev. Strateški cilji naj bi bili doseženi v okviru petnajstih ključnih projektov, ki predstavljajo reforme in razvojne programe na področju regionalnega razvoja do leta 2013. Eden izmed ključnih projektov je tudi izvajanje programa razvojne pomoči Posočju t.i. program Soča (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 2010).

RRP. RRP je temeljni programski dokument na regionalni ravni, ki opredeljuje razvojne prednosti in priložnosti statistične (razvojne) regije, razvojno vizijo in strateške cilje za določeno obdobje ter strategijo za njihovo uresničitev. Dokument RRP je razdeljen na strateški ter programski del. Slovenija je razdeljena na 12 statističnih regij, vsaka od teh regij izdela svoj RRP, ki določa razvojne prioritete regije.

ZSRR-1 določa, da morajo pri pripravi, izvajanju in nadzoru RRP sodelovati vse občine v razvojni regiji. V vsaki razvojni regiji se ustanovi regionalna razvojna agencija (v nadaljevanju RRA), ki skrbi za izvajanje razvojnih nalog v okviru RRP ter nudi tehnično, strokovno in administrativno pomoč. Zakonodaja s področja regionalnega razvoja določa, da se RRP izvaja z izvedbenim načrtom, da mora upoštevati DRP ter proračunske okvire na državni in občinski ravni. Izvajati se mora v skladu s predpisi o izvrševanju proračuna, o javnih naročilih ter državnih pomočeh. RRP morajo vsebovati fizične in finančne indikatorje potrebne za kvantitativno spremljanje njihovega uresničevanja. Za spremljanje RRP in vrednotenje njegovih učinkov je odgovoren regionalni razvojni svet. Izvajanje RRP je spremljal SVLR.

Projekti v RRP, ki imajo podobne cilje, so združeni v ukrepe, slednji pa povezani v programe. Vsebinsko povezani programi se naprej povezujejo v razvojne prioritete. Pogoji za uspešno izvajanje strategij je učinkovita regionalna podporna mreža in sodelovanje ključnih organov regije z lokalnimi skupnostmi, gospodarstvom, razvojnimi agencijami in civilno družbo.

Financiranje RRP 2007–2013. V RRP je določena tudi struktura financiranja projektov v okviru petih razvojnih prioritetskih SRS (glej Prilogo 2). Iz strukture financiranja RRP izhaja, da je najpomembnejši vir državni proračun. Ta sredstva vključno s sredstvi EU predstavljajo 54 % vseh sredstev, zasebni viri 34 %, preostalo pa sredstva občin v 12 %. Po statističnih regijah ali RRP se struktura financiranja razlikuje. Statistične razvojne regije v povprečju največ vseh finančnih sredstev namenjajo prvi razvojni prioriteti »konkurenčno gospodarstvo in hitrejša rast« ter peti razvojni prioriteti »povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja« (glej Prilogo 3).

Pri razdeljevanju finančnih sredstev v Sloveniji pa je pomembna tudi razvrstitev 12 statističnih regij po stopnji razvitosti. Za opredeljevanje razvojnih razlik med statističnimi regijami se uporablja **IRO**, ki je bil določen v skladu s Sklepom o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2007–2013 (Ur. l. RS, št. 23/2006). IRO je izračunan na podlagi ponderacije kazalcev razvitosti, ogroženosti in razvojnih možnosti. Višji kot je indeks IRO, manj je regija razvita. To pomeni, da bodo investicije, ki se bodo izvajale v regiji z višjim IRO praviloma pridobile večje število točk in s tem več razvojnih sredstev. Po IRO je najmanj razvita pomurska statistična regija, najbolj pa osrednjeslovenska. Goriška statistična regija je po IRO razvrščena na 8 mestu ter tako spada že med bolj razvite regije.

1.5.3 Razdelitev Slovenije v skladu z nomenklaturou NUTS

Slovenija je bila na ravni EU, v preteklem in sedanjem programskem obdobju 2007–2013, opredeljena kot ena regija ravni NUTS 2. Členitev teritorialnih enot v Sloveniji urejata nacionalni standard Standardna klasifikacija teritorialnih enot (v nadaljevanju SKTE) in skupna klasifikacija statističnih teritorialnih enot v EU. Po NUTS je območje Slovenije razdeljeno na največ 12 statističnih regij oziroma enot na ravni NUTS 3, na ravni NUTS 2 se deli na dve kohezijski regiji Vzhodna in Zahodna regija, v raven NUTS 1 pa je vključeno območje celotne Slovenije (glej točko 1.3.3).

Slovenija je že v prejšnjem programskem obdobju želela razdeliti ozemlje na več regij ravni NUTS 2 z namenom, da bi bila upravičena do črpanja sredstev na ravni EU, v okviru cilja 1. To je bilo pomembno zato, ker za cilj 1 (konvergenca) EU namenja večino ali približno 70 % vseh proračunskih strukturnih sredstev, do katerih so upravičene statistične regije (Mrak et al., 2004, str. 150). Regija, ki se lahko uvrsti v cilj 1 pa mora izpopolnjevati tudi kriterij gospodarske razvitosti, saj mora biti BDP regije nižji od 75 % povprečja EU. Z vključitvijo ostalih manj razvitih držav, bi Slovenija lahko presegla ta prag in do teh sredstev morda ne bi bila več upravičena. Z ZSRR-1 je bil tako oblikovan nov predlog delitve Slovenije na dve kohezijski regiji, in sicer na regiji Zahodna ter Vzhodna Slovenija. Želja, da bi bila Slovenija na ravni EU v naslednjem programskem obdobju, torej po letu 2013 razdeljena na dve regiji (Zahodna in Vzhodna) NUTS 2, se je uresničila. Skladno s spremembo Uredbe ES št. 105/2007, ki velja od 1. 1. 2008 dalje, je ozemlje Slovenije razdeljeno na ravni NUTS 2 na dve kohezijski regiji, Vzhodno Slovenijo in Zahodno Slovenijo.

1.6 Državne pomoči v Sloveniji

Sistem nadzora nad državnimi pomočmi je bil v Sloveniji vzpostavljen leta 2000. Sprejet je bil Zakon o nadzoru državnih pomoči (Ur. l. RS, št. 1/2000, 30/2001) ter naslednji podzakonski predpisi: Uredba o merilih in pogojih za dodeljevanje državnih pomoči ter določitev ministrstev pristojnih za upravljanje posameznih shem državnih pomoči, Uredba o vsebini in postopku posredovanja podatkov za predhodni in naknadni nadzor nad državnimi pomočmi in Pravilnik o pripravi letnega poročila o državnih pomočeh.

Leto 2004 je bilo, zaradi vstopa Slovenije v EU, na področju državnih pomoči prelomno, saj je nadzor nad dodeljevanjem državnih pomoči prešel pod pristojnost EK. Obstoječo slovensko zakonodajo s področja državnih pomoči je nadomestila veljavna evropska zakonodaja (Ministrstvo za finance RS, 2005). Od leta 2004 je v veljavi Zakon o spremljanju državnih pomoči (Ur. l. RS, št. 37/2004). Področje posredovanja podatkov o državnih pomočeh in poročanja o dodeljenih državnih pomočeh je urejeno z »Uredbo o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu »de minimis«. Slovenija mora vsako leto, v skladu z uredbo predložiti EK t.i. inventar državnih pomoči.

Državna pomoč je v Sloveniji dodeljena iz proračunskih virov v različnih oblikah, pri čemer so instrumenti lahko neposredni (na primer dotacije, ugodna posojila itd) ali posredni (preko zmanjšanih prihodkov proračuna). Dejanski prejemniki državnih pomoči so pravne osebe, ne glede na pravni status, organizacijo ali lastništvo, ter fizične osebe, ki se ukvarjajo s tržno proizvodnjo blaga in storitev.

V letu 2009 se je višina državnih pomoči v Sloveniji zelo povečala predvsem zaradi finančne krize oziroma kriznih ukrepov. V primerjavi s preteklimi leti so v letu 2009 državne pomoči dosegle najvišjo raven 604,7 milijonov EUR in so predstavljale 1,7 % BDP.

Tabela 4: Višina državnih pomoči v Sloveniji od leta 2002 do 2010 (v mio EUR)

Slovenija/leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Državne pomoči (v mio EUR)	393,0	428,9	267,2	276,3	268,1	323,7	604,8	460,1
Državne pomoči (DP) v BDP (%)	1,6	1,6	1,0	0,9	0,8	0,9	1,7	1,3
DP/prebivalca v EUR	196,9	214,7	133,4	137,4	132,4	159,1	295,4	224,4

Vir: Ministrstvo za finance RS, Četrto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 1999, 2000, 2001), 2002; Peto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2000, 2001, 2002), 2003; Šesto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2001, 2002, 2003), 2004; Sedmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2002, 2003, 2004), 2005; Osmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2003, 2004 in 2005), 2006; Deseto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2005, 2006 in 2007), 2008; Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2006, 2007 in 2008), 2009; Dvanajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2007, 2008 in 2009), 2011a; Trinajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2008, 2009 in 2010), 2011b.

V zadnjih letih se je največ državnih pomoči namenja horizontalnim ciljem, in sicer predvsem regionalnim ciljem, za R&D ter varstvu okolja. V okviru horizontalnih ciljev je bilo v letu 2009 ukrepom za odpravljanje krize (gospodarski in finančni sektor) namenjenih kar 49,9 % vseh državnih pomoči. V primerjavi z letom 2009 je bil največji padec državnih pomoči opazen v kmetijstvu ter v pomočeh namenjenih malim in srednje velikim podjetjem. V zadnjih petih letih so državne pomoči za regionalne cilje naraščale najhitreje, od leta 2003 do leta 2009 za 6,5 krat, in so v letu 2009 znašale že 93 milijonov EUR (glej Prilogo 4 in 5). Podatki v Tabeli 4 ne zajemajo pomoči dodeljenih po pravilu »de minimis«. Te se prikazujejo ločeno in se ne prištevajo k državnim pomočem, saj

pomoči po tem pravilu zaradi svoje višine (najvišji dovoljen znesek je 200.000 EUR) ne izkrivljajo ali ogrožajo konkurence. V nadaljevanju je prikazano tudi gibanje višine pomoči dodeljenih po pravilu »de minimis«. Izpostavila sem jih zato, ker se sredstva po programu Soča dodeljujejo po tem pravilu.

Tabela 5: Dodeljene pomoči po pravilu »de minimis« od leta 2002 do 2010 (v mio EUR)

Slovenija/leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Državne pomoči – de minimis	0,67	1,2	3,9	7,8	10,8	24,8	28,7	84,9	60,7
Državne pomoči	332,8	393,0	428,9	267,2	276,3	268,1	323,7	604,8	460,1
Skupaj	333,5	394,3	432,9	274,9	287,1	292,9	352,3	689,7	520,8

Vir: Ministrstvo za finance RS, Četrto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 1999, 2000, 2001), 2002; Peto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2000, 2001, 2002), 2003; Šesto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2001, 2002, 2003), 2004; Sedmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2002, 2003, 2004), 2005; Osmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2003, 2004 in 2005), 2006; Deseto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2005, 2006 in 2007), 2008; Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2006, 2007 in 2008), 2009; Dvanajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2007, 2008 in 2009), 2011a; Trinajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2008, 2009 in 2010), 2011b.

V letu 2009 se je višina državnih pomoči po pravilu »de minimis« zelo povečala, in je znašala 84,9 milijonov EUR ter je predstavljala že 14 % državnih pomoči. »De minimis« pomoči so se v letu 2010 znižale na 60,7 milijonov EUR (glej Prilogo 5). Na povečanje teh pomoči je v večji meri vplivala gospodarska kriza.

Slovenija je ena izmed redkih držav v EU, ki ima od leta 2002 vzpostavljeno bazo pomoči, ki se dodeljujejo po pravilu »de minimis«. Njihov delež od leta 2005 opazno narašča in pridobiva na pomenu, saj zanje ni potrebno predhodno pridobiti potrditve EK. Pravilo »de minimis« uporabljajo predvsem lokalne skupnosti, ki dodeljujejo veliko število zelo nizkih zneskov, pa tudi državne in druge javne institucije (Ministrstvo za finance RS, 2011b).

1.6.1 Regionalne državne pomoči v Sloveniji

Regionalne državne pomoči predstavljajo le eno področje oziroma sklop državnih pomoči, (glej Prilogo 4). Njihov primarni cilj je pomoč pri razvoju regij. Cilj regionalnih državnih pomoči je znižanje vstopnih stroškov za začetne investicije pod pogojem, da naložba prispeva k izboljšanju položaja manj razvitih območij na področju gospodarske razvitosti, višji zaposlenosti ter kakovosti življenja. Do državnih regionalnih pomoči je upravičeno celotno ozemlje Slovenije na ravni NUTS 3, torej vse statistične regije. Slednje je bilo določeno s Pravilnikom o regionalni karti Slovenije za izvajanje politike regionalnih državnih pomoči. Sredstva regionalnih državnih pomoči se dodeljujejo v obliki subvencij, ugodnih posojil, porošttev, kapitalskih vložkov ter davčnih oprostitvev in olajšav, ki so določene z davčnimi predpisi. Državne regionalne pomoči se dodeljujejo skladno s Pravilnikom o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči sprejetim v letu 2001. V letu 2007 je bila sprejeta Uredba o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči, ki pa je prinesla spremembo le v stopnji dovoljene intenzivnosti pomoči. Po SKTE (ali NUTS) 3 velja, da

na območju Osrednjeslovenske regije intenzivnost ne sme preseči 35 % upravičenih stroškov investicije oziroma vrednosti plač novoustanovljenih delovnih mest. Na ozemlju vseh ostalih statističnih regij na ravni SKTE (ali NUTS) 3 pa lahko znaša intenzivnost pomoči do 40 %. S kumulacijo pomoči je določeno, da skupni znesek državnih pomoči, ki so dodeljene po različnih shemah pomoči in iz različnih virov, ne sme presegati zgornje meje intenzivnosti. Priloga 6 prikazuje 12 statističnih regij ter njihovo strukturo pridobljenih državnih pomoči. V obdobju od leta 2003 do leta 2009 je bilo tako daleč največ državnih pomoči dodeljeno Osrednjeslovenski statistični regiji.

Slovenija skuša s pomočjo regionalnih državnih pomoči prispevati k doseganju zastavljenih ciljev na področju regionalne politike, in sicer k spodbujanju uravnoveženega gospodarskega, socialnega in prostorskega vidika razvoja, k zmanjšanju razlik v gospodarski razvitosti in pri življenjskih možnostih med regijami, k preprečevanju nastajanja novih območij z večjimi razvojnimi problemi, k ohranjanju poseljenosti na celotnem ozemlju Slovenije in k pospeševanju razvoja okolju prijaznega gospodarstva, k varovanju naravnih dobrin ter kulturne in naravne dediščine (Ministrstvo za finance RS, 2011b).

Regionalne državne pomoči se vodijo v poročilih o državnih pomočeh v sklopu regionalnih ciljev ter predstavljajo velik delež vseh državnih pomoči. V letu 2010 je bilo v okviru regionalnih ciljev dodeljeno 83 milijonov EUR državnih pomoči ali 28 % vseh državnih pomoči (glej Prilogo 4).

2 VPLIV IN ANALIZA ČRPANJA NEPOVRATNIH RAZVOJNIH SREDSTEV V GORIŠKI STATISTIČNI REGIJI TER OŽJE PODREGIJI ZGORNJE POSOČJE NA RAZVOJ TURISTIČNE INFRASTRUKTURE

V prvem delu poglavja bom pojasnila značilnosti Goriške statistične regije ter podregije Zgornje Posočje. Podrobneje bom razložila del programa Soča, ki je namenjen sofinanciranju projektov na področju turizma v podregiji Zgornje Posočje. V nadaljevanju bom opisala pomen turizma v EU in Sloveniji ter izvajanje turistične politike, ki lahko v okviru strateških turističnih usmeritev in programov pomaga pri razvoju regij.

Drugi del poglavja bo namenjen analizi črpanja nepovratnih sredstev iz strukturnih skladov ter dodeljenih državnih pomoči v turistični dejavnosti v Sloveniji, v Goriški statistični regiji ter podregiji Zgornje Posočje.

Večina sredstev za razvoj turizma se pridobiva iz skladov EU predvsem iz sklada ESRR, vendar se nekatera sredstva lahko dodeljujejo tudi skladno s pravili o državnih pomočeh. Sredstva po programu Soča se dodeljujejo v skladu s shemami regionalnih državnih pomoči. Program je vključen v RRP Severne Primorske 2007–2013 ali Goriške statistične regije.

2.1 Značilnosti Goriške statistične regije in podregije Zgornje Posočje

Goriško statistično regijo sestavlja 13 občin (Nova Gorica, Šempeter–Vrtojba, Ajdovščina, Tolmin, Bovec, Kobarid, Cerklje, Idrija, Vipava, Kanal, Brda, Miren–Kostanjevica, Vojkovo (od leta 2006)). Občine so združene v štiri podregije: Zgornje Posočje, Novogoriška, Idrijsko-Cerkljanska ter Zgornja Vipavska dolina. Med njimi so velike razlike v geografski, kulturni, demografski, gospodarski in strukturni razvitosti. Goriška statistična regija je po sklepu o razvrstitvi razvoja regij, v Sloveniji, po IRO uvrščena na 8. mesto ter tako spada med bolj razvite regije. Zaradi tega je upravičena tudi do manjše višine razvojnih sredstev. Iz RRP Goriške statistične regije izhaja, da se velike težave celotne regije kažejo v premajhnem razvoju gospodarstva, za katerega je značilna majhna inovativnost podjetij. Počasen je razvoj turističnega gospodarstva, turistična ponudba je nepovezana, primanjkuje ugodni kapital za začetne investicije, težave so tudi v nepovezanosti institucij ter v »begu možganov« (Posoški razvojni center, 2006).

Podregijo Zgornje Posočje sestavljajo občine Bovec, Tolmin in Kobarid. Podregija je v Goriški statistični regiji, izmed zgoraj navedenih štirih podregij, najmanj razvita. Po podatkih Urada za makroekonomski razvoj RS iz leta 2006 so bila občine Zgornjega Posočja, na podlagi IRO, uvrščene na rep lestvice razvitosti med občinami Goriške statistične regije. Za podregijo je značilen negativen demografski razvoj (število prebivalcev upada, indeks staranja je visok glede na državno in regijsko povprečje), nizka izobraženost (izobrazbena struktura je nizka, pomanjkanje delovnih mest za mlad izobražen kader), neugodna geografska lega ter nazadovanje gospodarskega (pomanjkanje inovativnosti) in družbenega razvoja, ki je v največji meri posledica naravnih nesreč (potresi, plazovi). V Zgornjem Posočju je število podjetij nižje od regijskega in državnega povprečja. Najnižje je v občini Bovec, kjer prevladujejo podjetja s področja turistične dejavnosti. Zaradi omenjenih težav je bil za pomoč Zgornjemu Posočju, oblikovan poseben program Soča. Razvojne državne pomoči so namenjene vzpostavljanju razvojne infrastrukture, pospeševanju podjetniških vlaganj, razvoju gospodarstva, odpiranju novih delovnih mest ter usposabljanju in razvoju kadrov.

2.1.1 Problematika turizma v Goriški statistični regiji ter podregiji Zgornje Posočje

V Goriški statistični regiji ter podregiji Zgornje Posočje je v turizmu še velik potencial, ki bi lahko pripomogel k večjemu razvoju. Slednje izhaja iz ohranjene narave in bogate kulturne dediščine regije. V regiji je najbolj razvit aktivni turizem ter igralniški turizem. Število domačih in tujih gostov se povečuje, vendar predvsem v Zgornjem Posočju primanjkuje kakovostnih nastanitev visoke kategorije. Povprečna dolžina bivanja je dva dni. Iz RRP izhaja, da bi na daljše bivanje turistov, lahko vplivali z večjo povezanostjo turistične ponudbe. Prednosti se kažejo tudi v ohranitvi policentričnega razvoja regije, kar bi pripomoglo k oblikovanju kakovostnih in prepoznavnih proizvodov na področju turizma. Velika ovira pa je slaba prometna dostopnost do Zgornjega Posočja, pa tudi spremenljivo vreme, ki lahko znatno vpliva na zasedenost kapacitet.

2.1.2 Regionalni razvojni program Goriške statistične regije ter projekti na področju turistične dejavnosti

Ob zavedanju velikega vpliva turizma na razvoj v Goriški statistični regiji, je bila dejavnost turizma podprta tudi v RRP 2007–2013. V RRP je v obdobju 2007–2013 opredeljenih 17 programov in 51 ukrepov za njihovo izvajanje. RRP predvideva pet razvojnih strategij regije za doseganje zastavljenih ciljev (glej Prilogo 7). Sredstva namenjena razvoju turizma se dodeljujejo delno v okviru razvojne prioritete 2 ter razvojne prioritete 3. V okviru razvojne prioritete 2 »**Strategije inovativnosti v gospodarstvu**« se izvaja **Program spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013 (Soča 2013)** (Posoški razvojni center, 2007), in sicer kot samostojen program ter spada med prednostne naloge izvajanja. V okviru razvojne prioritete 3 »**Strategija odličnosti v turizmu**« pa so oblikovani trije programi z namenom:

- oblikovanja razpoznavne turistične ponudbe na regionalni ravni (Smaragdna pot),
- izobraževanja kadrov oziroma dviga usposobljenosti kadrov v turizmu ter
- zagotavljanja infrastrukturne opremljenosti regije za turizem. Tu sta predvidena dva ukrepa: izboljšanje prometnih povezav znotraj regije in dostopnosti navzven ter investicije za obnovo in razvoj turistične infrastrukture. Analiza je podana pod točko 2.4.

2.1.3 Program Soča – spodbujanje razvoja v Zgornjem Posočju od leta 2002 do 2013

Podregiji Zgornje Posočje so bile zaradi razvojnih težav, ki so jih poglobile še naravne nesreče, namenjene posebne državne pomoči. Program Soča pomeni nadgradnjo in nadaljevanje državne pomoči iz leta 1998, ki je bila dodeljena razvoju občin Bovec, Kobarid in Tolmin. Državne pomoči se dodeljujejo v skladu z Zakonom o popotresni obnovi objektov in spodbujanju razvoja v Posočju, Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, Uredbo o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter Shemo državnih pomoči Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve RS (programi usposabljanja).

Pomen državnih pomoči v Zgornjem Posočju, se je z oblikovanjem programa Soča v letu 2002 še povečal predvsem zaradi pomoči v obliki nepovratnih sredstev. Sredstva so bila v začetku namensko usmerjena samo podjetjem, ki so bila registrirana v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (Ur. l. RS, št. 42/2006, 60/2006 popr., v nadaljevanju ZGD-1), torej majhnim in srednje velikim podjetjem, saj so bila finančna sredstva za spodbujanje velikih podjetij premajhna. Prav tako pomoči niso bile namenjene mikro-podjetjem ter fizičnim osebam (sobodajalcem). Pogoji za sofinanciranje pa je bila nova investicija, ki je morala prinesiti tudi nove zaposlitve.

S pomočjo »**Programa spodbujanja razvoja v Posočju od leta 2002 do leta 2006 (Soča 2006)**« (Posoški razvojni center, 2007), je bilo v tem obdobju črpanih 8,3 milijonov EUR razvojnih sredstev. Sofinancirano je bilo 136 projektov na področju investicij v gospodarsko in turistično infrastrukturo, razvoja podjetništva ter človeških virov.

Domači strokovnjaki so pretekli program Soča 2006 ocenili pozitivno, saj je bil izoblikovan celovit model, ki je bil ocenjen kot dober in smiseln. Določene pomanjkljivosti so se pojavljale pri samem izvajanju programa, predvsem zaradi pomanjkanja izkušenj udeležencev pri izvajanju projektov, prekratkih rokov, nejasnih navodil. Upravičenci programa so opozorili na problem velike administracije ter dinamike izplačil. Zgornja spoznanja so bila uporabljena pri pripravi programa Soča 2013 za obdobje 2007–2013.

Vlada RS je leta 2007 potrdila nov »**Program spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013 (Soča 2013)**«. Za to obdobje so bili določeni naslednji cilji (Posoški razvojni center, 2007):

- **strateška cilja:** dvig konkurenčnosti v gospodarstvu in izboljšanje kadrovskega potenciala območja Zgornjega Posočja in širše, ter
- **specifični cilji in usmeritve** za: zagotavljanje prostorskih pogojev za gospodarsko dejavnost, pospeševanje in razvoj podjetništva ter podjetniške miselnosti, ustanavljanje novih majhnih podjetij, novih delovnih mest ter povečanje dodane vrednosti na zaposlenega; stipendiranje mladih, vključevanje zaposlenih v usposabljanja in izobraževanja; povezovanje in sodelovanje s sosednjimi območji na gospodarskem in drugih področjih družbenega življenja.

V programu Soča 2013 se uspešnost starteških ciljev meri v primerjavi z izhodišnimi podatki iz leta 2004. Po programu Soča 2013 sta do leta 2013 predvidena kvantitativna cilja, in sicer dvig neto dodane vrednosti za 20 % ter dvig deleža delovno aktivnega prebivalstva z najmanj visokošolsko izobrazbo iz 14,4 % na okoli 23–25 %. Sedanji program Soča 2013 sestavljajo trije ukrepi:

- **Ukrep I: Vzpostavljanje razvojne infrastrukture.** Namenjen je bil predvsem infrastrukturnemu opremljanju zemljišč obrtno-poslovnih con in se je izvajal samo v letih 2007 in 2008,
- **Ukrep II: Pospeševanje podjetniških vlaganj, razvoja gospodarstva in odpiranja novih delovnih mest,**
- **Ukrep III: Usposabljanje in razvoj kadrov.** Namen tega ukrepa je dvig izobrazbene ravni prebivalstva, povečanje deleža zaposlovanja visoko izobraženega kadra, povečanje deleža delovno aktivnega prebivalstva, zmanjšanje strukturnih neskladij med ponudbo in povpraševanjem delovne sile, uvajanje alternativnih oblik zaposlitev.

Ukrep II. Pospeševanje podjetniških vlaganj, razvoja gospodarstva in odpiranja novih delovnih mest. Osrednja tema magistrske naloge je analiza sofinanciranja investicij v turistično infrastrukturo oziroma v nastanitvene zmogljivosti in izboljšanje njihove kvalitete. Sofinanciranje se na tem področju izvaja v okviru Ukrepa II. Namen ukrepa II je pospeševanje podjetništva in spodbujanje ustanavljanja novih mikro, majhnih in srednje velikih podjetij ter zagotavljanje ugodnih finančnih virov rastočim in zrelim podjetjem, pridobivanje novih delovnih mest, doseganje višje dodane vrednosti na zaposlenega, izboljšanje konkurenčnosti posoškega gospodarstva ter turistične ponudbe v Zgornjem

Posočju, spodbujanje investicijske dejavnosti podjetij oziroma izvajanje projektov na področju razvoja podjetništva v različnih panogah. Cilji ukrepa II so:

- povečati delež podjetji z zahtevnejšimi proizvodnimi programi,
- povečati število in kvaliteto turističnih ponudnikov,
- povečati delež malih podjetij v manj razvitih območjih.

V okviru Ukrepa II se izvaja javni razpis z nazivom »**Spodbujanje začetnih investicij in ustvarjanje novih delovnih mest, razvoja mikro, majhnih in srednjih podjetij ter razvoja turističnih zmogljivosti**«, ki je razdeljen v tri sklope. Državna pomoč je v:

- **sklopu A** namenjena majhnim (do 50 zaposlenih) in srednjim podjetjem (do 250 zaposlenih),
- **sklopu B** je namenjena mikro podjetjem (do 10 zaposlenih) ter
- **sklopu C** fizičnim in pravnim osebam v dejavnosti turizma (samostojnim podjetnikom, zadrugam, združnim zvezam, sobodajalcem, ki so vpisani v register sobodajalcev, in fizičnim osebam, ki bodo uredile turistične nastanitvene kapacitete).

Na splošno je v okviru **ukrepa II** največ prijav za **sklop B**, kjer kandidirajo mikro podjetja. Ta sklop je privlačen zato, ker je od leta 2007 pogoj za sofinanciranje le nova investicija in ne več tudi nove zaposlitve, ki pa prijavitelju sicer še vedno prinesejo večje število točk. Namreč veliko samostojnih podjetnikov kandidira z manjšimi investicijami, ki so namenjene predvsem nakupu osnovnih sredstev. Povečini so samozaposleni in težko izpolnjujejo pogoj dodatnih zaposlitev.

V sklopu B lahko srednje velika podjetja pridobijo do 40 % vrednosti investicije oziroma največ 80.000 EUR nepovratnih sredstev. Majhna podjetja so upravičena do sofinanciranja v višini do 50 % oziroma maksimalno 80.000 EUR nepovratnih sredstev. Mikro-podjetja pa so upravičena do 50 % vrednosti sofinanciranja investicije oziroma največ 50.000 EUR nepovratnih sredstev.

V **sklopu C** je možno pridobiti do 50 % sofinanciranje projekta ali največ 15.000 EUR sredstev. Tu imajo prednost manjši ponudniki turističnih kapacitet predvsem sobodajalci. Tem je bila šele leta 2010 omogočena prijava na razpis Soča. Določeno je bilo tudi, da število novih delovnih mest ni več glavni kriterij pri dodeljevanju sredstev. Vlagatelj pa se je lahko prijavil samo na en sklop in samo z enim projektom. Žal je od leta 2012 sklop C ukinjen zaradi pomanjkanja sredstev.

Tabela 6: Število vseh vloženih in odobrenih vlog po programu Soča 2013 za Ukrep II (sklop A, B, C) od leta 2007 do 2010, Javni razpis »Spodbujanje začetnih investicij in ustvarjanje novih delovnih mest, razvoja mikro, majhnih in srednjih podjetij ter razvoja turističnih zmogljivosti«

Število vlog ukrep II/leto	2007	2008	2009	2010	Skupaj 2007–2010
Vse vložene vloge	37	58	48	37	180
Odobrene vloge	23	31	27	26	107
Odstotek odobrenih vlog	62,2 %	53,4 %	56,3 %	70,3 %	59,4 %

Vir: Posoški razvojni center, Izvedbeni programi razvojne pomoči občinam Bovec, Kobarid in Tolmin za leta 2007, 2008, 2009 in 2010, 2010a; Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2007., 2008; Posoški razvojni center, Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2008, 2009; Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2009, 2010c; Poročilo o izvedbi letnega delovnega načrta Posoškega razvojnega centra za leto 2010, 2011.

Od leta 2007 do 2010 se je na javni razpis Soča 2013, v okviru ukrepa II, prijavilo 180 vlagateljev, ki delujejo v različnih panogah. Odobreno je bilo 107 vlog ali 59,4 % vseh vlog.

Na splošno velja, da je prednost programa Soča 2013 v tem, da ni potrebno prijaviti celotne investicije, lahko se prijavi samo določeno fazo investicije. Pogoj je, da mora biti celotna investicija končana v dveh letih v skladu z razpisnimi pogoji. Prednost razpisa je tudi v upravičenosti stroškov. Ti se smatrajo za upravičene že od datuma objave razpisa naprej. Pri evropskih sredstvih je večinoma tako, da se kot upravičeni stroški štejejo tisti, ki so nastali od dneva prejetja pozitivnega sklepa, kar je lahko tudi pol leta ali več po oddaji vloge. Prijavitelj mora izvesti celotno investicijo, denar pa prejme šele ob njenem zaključku. V našem primeru pa prejme denar ob zaključku prijavljene faze.

Glavni cilj razpisa je znižanje vstopnih stroškov investitorjem, katerih naložba bo imela ugodne učinke na novo zaposlovanje, spodbujanje razvoja podjetništva, tehnološke razvojne programe in spodbujanje razvoja turizma v Posočju.

2.1.4 Načrtovana in črpana sredstva programa Soča 2007–2013

Za celotnem program Soča 2013 je za obdobje 2007–2013 predvideno do največ 9,2 milijona EUR nepovratnih finančnih sredstev. Tabela 7 prikazuje višino načrtovanih sredstev po ukrepih programa Soča 2013. Največ sredstev je namenjeno ukrepu II (do 4,9 milijona EUR), sledi ukrep III (do 2,8 milijona EUR) ter najmanj za ukrep I (do 1,3 milijona EUR).

V obdobju 2007 do 2010 je bilo v okviru vseh treh ukrepov črpano 5,1 milijonov EUR ali 88,4 % načrtovanih nepovratnih sredstev. Za ukrep II je bilo v tem obdobju črpano 2,2 milijona EUR ali 84,8 % načrtovanih sredstev ukrepa. V letu 2010 je bilo črpanje v okviru ukrepa II najmanj uspešno, saj je bilo črpano le 63,2 % sredstev. Celotna uspešnost črpanja

sredstev programa Soča je bila 71,6 % in je bila v letu 2010 najnižja. Najvišja uspešnost črpanja pa je bila v letu 2008 95,2 %.

Tabela 7: Načrtovana in črpana nepovratna sredstva po celotnem programu Soča 2013 od leta 2007–2010 po vseh treh ukrepih (v EUR)

v EUR

	2007			2008			2009			2010			Skupaj 2007-2010		
Ukrepi/leto	Plan	Realizacija	Uspešnost črpanja (v %)	Plan	Realizacija	Uspešnost črpanja (v %)	Plan	Realizacija	Uspešnost črpanja (v %)	Plan	Realizacija	Uspešnost črpanja (v %)	Plan	Realizacija	Uspešnost črpanja (v %)
UKREP I	663.543	651.074	98,1	607.050	607.050	100,0							1.270.593	1.258.124	99
UKREP II	632.833	558.086	88,2	645.070	617.368	95,7	659.247	601.143	91,2	620.357	392.214	63,2	2.557.507	2.168.811	85
UKREP III	442.757	357.229	80,7	494.250	437.768	88,6	503.361	475.379	94,4	543.890	441.267	81,1	1.984.258	1.711.643	86
Skupaj	1.739.133	1.566.390	90,1	1.746.370	1.662.186	95,2	1.162.608	1.076.522	92,6	1.164.247	833.480	71,6	5.812.358	5.138.578	88

Vir: Posoški razvojni center, Izvedbeni programi razvojne pomoči občinam Bovec, Kobarid in Tolmin za leta 2007, 2008, 2009 in 2010m 2010a; Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2007, 2008; Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2008, 2009; Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2009, 2010c; Poročilo o izvedbi letnega delovnega načrta Posoškega razvojnega centra za leto 2010, 2011.

2.1.5 Izvajanje programa Soča 2013 v obdobju 2007–2013

Za pripravo, izvajanje in spremljanje uspešnosti programa Soča je odgovoren Posoški razvojni center (v nadaljevanju PRC). PRC je javni zavod, katerega cilj je izvajanje lokalnih in regionalnih razvojnih projektov v Posočju. PRC so leta 1998 ustanovile občine Bovec, Kobarid in Tolmin. Program Soča se izvaja na podlagi letnih izvedbenih programov, ki natančneje določajo finančni okvir. Javni razpis objavi SVLR ter na podlagi kriterijev izbere ustrezne upravičence. Sredstva se dodeljujejo ob upoštevanju pravil o dodeljevanju državnih pomoči ter zakonodajo s področja spodbujanja skladnega regionalnega razvoja.

2.2 Pomen turizma za regionalni razvoj

Turizem je v zadnjem obdobju ena izmed najhitreje rastočih panog in kot tak pomembno posredno in neposredno vpliva na razvoj držav oziroma regij. Države članice se zavedajo pomena turizma, zato projekti namenjeni razvoju turistične infrastrukture predstavljajo pomemben del v razvojnih programih.

V nadaljevanju bom predstavila nekaj ključnih gospodarskih in turističnih podatkov v dejavnosti turizma na ravni EU in Slovenije. Pojasnila bom povezanost razvojnih projektov na področju turizma na regionalni ravni ter strateškimi dokumenti v turizmu v Sloveniji.

2.2.1 Pomen turizma v EU

Turizem v EU spada med strateške gospodarske dejavnosti. V zadnjih letih se je pomembnost turistične dejavnosti v gospodarstvu EU močno povečala. Turistična industrija EU neposredno ustvarja več kot 5 % BDP. Obsega okoli 1,8 milijona podjetij, ki

zaposlujejo 5,2 % celotne delovne sile v EU, kar pomeni okoli 9,7 milijonov delovnih mest. Ocenjeni prispevek turizma pri ustvarjanju BDP je v primerjavi z ostalimi sektorji veliko višji, saj turizem posredno ustvarja več kot 10 % BDP EU ter zaposluje okoli 12 % vse delovne sile EU (European Commission, 2011b). Rast zaposlovanja je bila v zadnjih letih v turističnem sektorju občutno višja kot v preostalem gospodarstvu, s čimer je ta sektor veliko prispeval k lizbonskemu cilju ali ustvarjanju več novih in boljših delovnih mest. Smatra se, da je v turizmu še velik potencial, ki bi lahko prispeval k doseganju nekaterih glavnih ciljev EU, kot so trajnostni razvoj, gospodarska rast, zaposlovanje ter ekonomska in socialna kohezija.

Države članice EU financirajo razvoj turizma preko ESRR, nekaj pa tudi preko ESS. V proračunu za kmetijstvo so sredstva za razvoj turizma na podeželju predvidena v okviru postavke »razvoj podeželja«, pa tudi v Evropskem skladu za ribištvo. EU je programskem obdobju 2007–2013 namenila razvoju turistične panoge 6 milijard EUR ali 1,8 % celotnega proračuna strukturnih sredstev. Od tega je 3,8 milijard EUR namenjeno za izboljšanje turistične infrastrukture, 1,4 milijarde EUR za zaščito in razvoj naravne dediščine ter 1,1 milijarde EUR za promocijo naravnih danosti (European Commission, 2011b).

2.2.2 Pomen turizma v Sloveniji in gibanje ključnih kazalcev v turizmu

Turizem predstavlja pomembno poslovno priložnost tudi za Slovenijo. V naslednjih letih lahko postane ena izmed vodilnih panog slovenskega gospodarstva in tako prispeva k doseganju razvojnih ciljev, ki so opredeljeni tudi v Strategiji razvoja Slovenije (UMAR, 2005). Pripomore lahko k dvigu konkurenčnosti, rasti BDP, uveljavljanju načel trajnostnega razvoja, skladnemu regionalnemu razvoju, prinese nova delovna mesta, poveča kakovost življenja ter poveča prepoznavnost Slovenije v mednarodnem prostoru itd. (Ministrstvo za gospodarstvo RS, 2006).

Gibanje ključnih kazalcev v turizmu v Sloveniji. Po podatkih iz leta 2006 oziroma po rezultatih projekta »Ocena satelitskih računov za turizem za leto 2003 in ekstrapolacija za leto 2006«, ki so ga izvedli na MG v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto, se je v obdobju 2003–2006 turizem v Sloveniji pospešeno razvijal. Rast turističnih dejavnosti je bila hitrejša od rasti ostalih gospodarskih dejavnosti. Leta 2006 je turistični bruto proizvod znašal 5,5 % celotnega BDP Slovenije (to je delež čistega turizma, brez posrednih učinkov), kar pomeni 11,3 % povečanje v primerjavi z letom 2003. Turistična dodana vrednost v Sloveniji je leta 2006 znašala 1,1 milijarde EUR, kar predstavlja 4,1 % skupne bruto dodane vrednosti v Sloveniji. V primerjavi z letom 2003 se je turistična dodana vrednost povečala za 32 % (Ministrstvo za gospodarstvo RS, 2007).

Po ocenah oziroma podatkih Svetovnega turističnega in potovalnega sveta je turizem v letu 2009 ustvaril približno 12 % BDP Slovenije (Ministrstvo za gospodarstvo RS, 2010). Turizem je tudi zelo pomembna izvozna dejavnost, saj v plačilni bilanci Slovenije predstavlja dobrih 40 % izvoza storitev.

V letu 2010 je bilo v dejavnosti gostinskih nastanitvenih storitev, restavracij in gostiln ter potovalnih agencij in organizatorjev potovanj 26.855 zaposlenih ali 3,3 % vsega delovno aktivnega prebivalstva v Sloveniji. Turistični priliv je znašal nekoliko več kot 1,7 milijarde EUR, a je bil za 3,2 % manjši kot leta 2009. Od teh prihodkov pa je bilo 5,1 % ustvarjenih s poslovnimi potovanji, preostalo pa z zasebnimi potovanji (Svetovni dan turizma 2011, 2011g).

V letu 2011 je bilo po podatkih SURS v turističnih nastanitvenih objektih zabeleženih skoraj 3,2 milijona prihodov turistov, kar je 7 % več kot v letu 2010 in 9,4 milijonov prenočitev turistov ali za 5 % več kot v letu 2010. Število prihodov in prenočitev tujih gostov se je povečalo za 9 % medtem, ko je bilo število prenočitev domačih gostov enako kot preteklo leto, prihodov pa je bilo za 4 % več. Tuji gostje so v Sloveniji ustvarili 58 % vseh turističnih prenočitev, največji delež prenočitev je bil v gorskih občinah (28 % vseh prenočitev). Domači turisti pa so ustvarili največji delež prenočitev v zdraviliških občinah (47 % vseh prenočitev). Domači gostje so v letu 2011 v turističnih nastanitvenih objektih prenočili povprečno 3,3-krat, tuji gostje pa povprečno 2,7-krat. Največ je bilo turistov iz Italije, Nemčije, Avstrije, Hrvaške, Rusije in drugod. Število prenočitev iz omenjenih držav se je v letu 2011 glede na leto 2010 povečalo. V letu 2011 je bilo na voljo 118.817 ležišč, od tega so jih 34 % ponujali hoteli ter opravili 62 % vseh prenočitev. Po številu prenočitev so sledili kampi s 14 % vseh prenočitev, apartmajska in počitniška naselja s 6 %, zasebne sobe in apartmaji s 5 % ter ostali (SURS, 2011e).

V letu 2011 je bilo v Sloveniji ustvarjeno največ prenočitev ter največ prihodov turistov. V primerjavi z letom 2006 je bilo za 21 % več prenočitev ter za 28 % več prihodov. Delež tujih gostov v prenočitvah po letih ostaja približno enak in znaša v povprečju 56 % v vseh prenočitvah medtem, ko se je v vseh prihodih delež tujih gostov nekoliko znižal, od leta 2006 iz 65 % na 62 % v letu 2011 (SURS, 2011a). Število prenočitvenih zmogljivosti/ležišč se je od leta 2006 do 2011 povečalo za 47 %, število sob se je povečalo za 39 %. Število ležišč se je najbolj povečalo v hotelih za 36 %, v kampih za 26 %, najbolj v kategoriji zasebnih sob, apartmajev, hiš za 87 %, gostišč za 112 %, penzionov za 59 %, turističnih kmetij pa kar za 536 % itd. V strukturi števila ponujenih ležišč so v letih od 2006 do 2011 prevladovali hoteli z okoli 34 % vseh ležišč, potem kampi z okoli 20 % ležišč, zasebne sobe apartmaji in hiše od 10 % do 13 %, apartmajska in počitniška naselja z okoli 5 % idr. Struktura opravljenih prenočitev se v obdobju 2006 do 2011 ni bistveno spremenila. Največje število nočitev so v 62 % opravili hoteli, potem kampi s okoli 13 %, za 2 odstotni točki so se povečale nočitve v zasebnih sobah, apartmajih in hišah na 5 %, nočitve v apartmajskih in počitniških naseljih pa so se znižala za odstotno točko na 6 % (SURS, 2011f).

2.2.3 Razvojni načrti turizma v Sloveniji

V preteklosti socialistična doktrina turizmu kot gospodarski dejavnosti ni bila naklonjena. Prevladoval je skromni domači turizem. Turistične politike ni bilo. Leto 1962 pa je bilo za turizem prelomno, saj je začel prevladati ekonomski pomen turizma. Po letu 1967 so se

investicije v izgradnjo turističnih zmogljivosti zelo povečale. Slovenija je leta 1996 sprejela resolucijo o strateških ciljih na področju razvoja turizma, ki se je dotikala tudi problemov varovanja okolja in ohranjanja narave.

Sedaj je za načrtovanje in izvajanje politike spodbujanja razvoja turizma na nacionalni ravni zadolžen Direktorat za turizem (v nadaljevanju DT). DT je odgovoren za pripravo strateških dokumentov turizma kot tudi letnih izvedbenih dokumentov. V slednjem se opredelijo kratkoročni cilji, ukrepi in predvidena sredstva. Vsakih pet let mora DT pripraviti nov razvojni dokument načrtovanega razvoja turizma. Sedaj je v pripravi nov načrt za obdobje od leta 2012 do 2016.

Turistična politika je v prejšnjem programskem obdobju 2004–2006 temeljila na strateških ciljih dokumenta »Strategije slovenskega turizma 2002–2006«, katerega cilj je bilo povečati globalno konkurenčnost turističnega gospodarstva in obseg turistične dejavnosti. Strategija razvoja slovenskega turizma za obdobje od leta 2007 do 2011 pa je bila določena v dokumentu »Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011« (Ministrstvo za gospodarstvo RS, 2006; v nadaljevanju RNUST 2007–2011). Dokument RNUST 2007–2011 je opredeljeval šest strateških ciljev: povečanje obsega turističnega prometa, povečanje turistične potrošnje, izboljšanje prepoznavnosti, decentralizacija, sezonalizacija in promocija sprememb. Cilj, ki ga je DT zasledoval pri pripravi dokumenta je bilo oblikovati tak razvojni model slovenskega turizma, ki bo na najbolj optimalen način ovrednotil vse ključne attribute in potencialne slovenskega turizma. Pri oblikovanju dokumenta so bili ocenjeni razvojni potenciali vseh 12 statističnih regij. RNUST 2007–2011 je bil zasnovan tako, da je upošteval vse razvojne dokumente na državni, regionalni in lokalni ravni (Ministrstvo za gospodarstvo RS, 2006).

2.2.4 Metodologija zajemanja podatkov v turistični dejavnosti

Turistično gospodarstvo lahko opredelimo na več načinov. Vendar ga nekako enačimo kot sektor HoReCa/Ta (angl. *Hotels, Restaurants, Cafes and Bars and Travel Agencies*). NACE (angl. *European Classification of Economic Activities*) opredeljuje sektor HoReCa/Ta za potrebe raziskav na področju turizma. Nomenklatura je po EUROSTAT obvezna (Planina, 2002, str. 46). V Sloveniji turistično gospodarstvo merimo v skladu s standardno klasifikacijo dejavnosti (v nadaljevanju SKD), ki je združeno v področje H Gostinstvo. SKD je bila povzeta po evropski statistični klasifikaciji gospodarskih dejavnosti NACE.

Turistično gospodarstvo bi lahko širše opredelili po SKD kot področje H (Gostinstvo) ter dodatno z delom področja I (potovalne agencije, dejavnost žičnic) ter področja O (dejavnost smučarskih centrov, športnih objektov itd.). Vendar pa v Sloveniji nimamo vzpostavljenega enotnega registra vseh turističnih objektov, zato je vir za pripravo seznama poročevalskih enot Poslovni register Slovenije (v nadaljevanju PRS). To pomeni, da v vzorčni okvir SURS vključuje vse pravne osebe, samostojne podjetnike posameznike, sobodajalce, kmete, društva in druge poslovne subjekte, ki nudijo turistom nastanitvene

storitve oziroma tiste, ki so registrirani v gostinski dejavnosti in pod SKD oddelkom 55, in sicer zgolj na osnovi informacije o njihovi glavni dejavnosti. Tu prihaja do odstopanj, saj lahko poslovni subjekti opravljajo dejavnost kot pomožno, podatki pa niso zajeti nikjer. Naj omenim še, da je SURS v letu 2010, spremenil metodologijo zbiranja podatkov na področju prihodov in prenočitev turistov oziroma način priprave vzorčnega okvira ter vstavil podatke za enote, ki jih niso sporočile.

Gostinske obrate se po vrsti in kakovosti ponudbe razvršča po vrstah in kategorijah v skladu s Pravilnikom o kategorizaciji nastanitvenih obratov. Gostinski nastanitveni objekti so po Zakonu o gostinstvu razporejeni v naslednje vrste gostinskih nastanitvenih objektov: hoteli, moteli, penzioni, prenočišča, gostišča, hotelska in apartmajska naselja, planinski in drugi domovi in kampi. Gostinsko dejavnost pa lahko opravljajo kot sobodajalci in kmetje tudi fizične osebe, če izpolnjujejo pogoje, določene z zgoraj omenjenim zakonom (SURS, b.l.a).

Po metodologiji SURS so nastanitvene zmogljivosti izražene s številom sob in ležišč, ki so na voljo turistom v posameznih mesecih. Pri ležiščih SURS upošteva stalna in pomožna ležišča. Stalna ležišča so tista, ki so redno pripravljena za oddajanje turistom. Med stalna ležišča štejemo tudi skupna ležišča v planinskih domovih in kočah. Pomožna ležišča so ležišča, ki so namenjena le za povečanje udobja gostov (kavči, divani ipd.), in preostala dodatna ležišča, s katerimi se dopolnjujejo zmogljivosti v sezoni ali na željo turistov.

Najpomembnejši kazalci v turizmu na podlagi, katerih merimo uspešnost so: število gostov/prihodov, število nočitev/vstopov, povprečna zasedenost kapacitet, povprečna dolžina bivanja, vrste in število nastanitvenih zmogljivosti ter kvaliteta/kategorija.

Iz opredelitve turistične infrastrukture izhaja, da »turistično infrastrukturo sestavljajo objekti in zmogljivosti, kjer se proizvajajo proizvodi in nudijo storitve, po katerih turist neposredno povprašuje, jih kupi ali vzame v najem« (Planina & Mihalič, 2002, str. 157).

2.3 Črpanje sredstev na področju turizma v preteklem obdobju 2004–2006 ter sedanjem programskem obdobju 2007–2013 v Sloveniji

Na področju turizma se evropska sredstva črpajo predvsem iz sklada ESRR ter delno iz državnega proračuna. Sredstva se dodeljujejo v skladu z javnimi razpisi. Slednji opredeljujejo merila, po katerih se vrednotijo projekti. V primeru investicij v turistično infrastrukturo so projekti ocenjeni glede na merila kot so: prispevek k uresničevanju nacionalnih ciljev (povečanje števila zaposlenih, dodane vrednosti na zaposlenega), skladnost z razvojnimi dokumenti TD/RRP, dvig kakovosti turistične ponudbe v turistični destinaciji, vpliv na razvoj turizma (povečanje števila nočitev; nastanitvene zmogljivosti s 3* ali več), ekonomska upravičenost projekta ter realnost izvedbe, vpliv na horizontalno politiko (vpliv na okolje) ter regionalni kriterij o stopnji razvitosti regij na podlagi IRO. Zgornja merila so povzeta po javnem razpisu za sofinanciranje turistične infrastrukture (SPS in MG), ki spadajo v usmeritev »**Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva**«.

Projekti morajo biti v skladu s strategijo razvoja turistične destinacije oziroma podpreti se morajo tisti projekti v turističnih destinacijah, ki so ob upoštevanju RNUST pomembni za pospešen razvoj turizma in prispevajo k povečevanju konkurenčnosti. Skladni morajo biti s strateškimi usmeritvami na področju turizma, z NSRO ter operativnimi programi, ESRR in opredeljeni v RRP statističnih regij.

V **programskem obdobju 2004–2006** se je investicijska politika v celoti izvajala v okviru EPD, skladno z ukrepom 1.2 »Spodbujanje razvoja turističnih destinacij« in ukrepom 1.4 »Gospodarska infrastruktura in javne investicije«. Projekti v turistično infrastrukturo so bili dodeljeni v skladu z zakonodajo o državnih pomočeh kot sheme državnih pomoči. V obdobju 2004–2006 so bili izvedeni trije razpisi v okviru SPS ter MG. Sofinanciranje je bilo odobreno v višini 44,7 milijonov EUR, 36-tim projektom, od tega je bilo 8 projektov za management turističnih destinacij ter 28 projektov za investicije v turistično infrastrukturo (nastanitvene zmogljivosti, wellness in rekreativne površine, žičnice).

Tabela 8: Črpana sredstva-turistična infrastruktura v obdobju 2004–2006 (v mio EUR) in doseženi kazalci

Turistična infrastruktura	Črpanje sredstev (v mio EUR)	Število projektov	Število novih ležišč	Število novo zaposlenih
3-razpisi	42,4	28	3.325	670

Vir: Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo RS, 2012.

V razvoj turistične infrastrukture je bilo investirano 42,4 milijona EUR nepovratnih sredstev, ostala sredstva v višini 2,3 milijona EUR pa so bila namenjena upravljanju turističnih destinacij. Izplačano je bilo skupno za okoli 1 milijon EUR manj sredstev, kot jih je bilo odobreno (Ministrstvo za finance RS, 2011a, str. 134–135). Realizirano je bilo vseh 28 projektov turistične infrastrukture. Za investicije v nastanitvene zmogljivosti je bilo namenjeno 73 % vseh sofinanciranih sredstev. Ustvarjeno je bilo 3.325 ležišč, kar je več od napovedanih (3.257 ležišč) za 67 ležišč. Število vseh novo zaposlenih v okviru projektov turistične infrastrukture je bilo 670, kar je od načrtovanih 754 zaposlitev, za 84 zaposlitev manj (Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo RS, 2012). Razpisi so bili namenjeni predvsem gospodarskim družbam, tudi društvom ter ostalim institucijam. Malim podjetjem je bilo odobreno 20 projektov, srednjim 4 ter velikim 12. Največ sredstev so dobila velika podjetja (65,5 %), sledila so mala (28,3 %) ter srednja (6,2 %) (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo RS, 2012).

V **programskem obdobju 2007–2013** sta podlaga za črpanje sredstev iz strukturnih skladov na področju turizma dokument NSRO in »Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013« (v nadaljevanju OP RR). V okviru OP RR je turizem opredeljen v prednostni usmeritvi »**Dvig konkurenčnosti slovenskega gospodarstva**«, pod razvojno prioriteto »**Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov**«. Rezultati te razvojne prioritete bodo vidni v: dvigu kvalitete, razširitvi

oziroma pestrosti turistične ponudbe, oblikovanju integriranih turističnih proizvodov, kulturnih ter naravnih produktih, povečanju števila delovnih mest, doseganju večje dodane vrednosti na zaposlenega ter številu prihodov in nočitev turistov oziroma nastanitvenih zmogljivostih.

V sedanjem programskem obdobju 2007–2013 je za investicije na področju turizma namenjenih 144 milijonov EUR finančnih sredstev. Od tega jih je 85 % zagotovljeno iz sredstev EU, ostalo pa prispeva država. Omenjena sredstva so namenjena tako za projekte oziroma ukrepe, ki zapadejo pod nadzor državnih pomoči kot za ukrepe, ki nimajo elementov državnih pomoči. Za projekte ali investicije v turistično infrastrukturo se sredstva dodeljujejo predvsem v skladu s shemo državnih pomoči. Upravitelj **sheme državnih pomoči »Spodbujanje razvoja turističnih zmogljivosti«** (po številki priglasitve BE07–5715334–2007) je MG. MF, ki je odgovorno za poročanje in zbiranje podatkov, vodi zgoraj omenjeno shemo v poročilih o državnih pomočeh v okviru regionalnih ciljev. MG je v okviru te sheme izvedlo dva javna razpisa, v letu 2007 in 2009, v skupni višini 105,7 milijonov EUR. V letu 2007 je bil izveden tudi javni razpis SPS v višini 19,7 milijona EUR.

V letu 2010 je bil izveden javni razpis za obnovo in posodobitev planinskih postojank. Razpoložljiva sredstva so znašala 1,5 milijona EUR. Sofinanciranje je bilo odobreno 22-im projektom, od tega jih je bilo veljavnih 21, 7 projektov je bilo zaključenih že v letu 2010, ostali pa v letu 2011 (Ministrstvo za finance RS, 2011b). V letu 2009 sta bila odobrena tudi dva projekta (v javno infrastrukturo) z neposredno potrditvijo v skupni vrednosti 6 milijonov EUR.

Tabela 9: Javni razpisi MG in SPS za sofinanciranje turistične infrastrukture v Sloveniji od leta 2007–2010

v EUR					
Razpis/Leto	2007	2009	2010	Skupaj 2007–2010	Število projektov
Ministrstvo za gospodarstvo RS – Direktorat za turizem					
Razpis: Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva-turistična infrastruktura 2007–2013 (BE07–571334–2007)	77.315.706	28.393.871		105.709.577	55
Ministrstvo za gospodarstvo RS – agent: Slovenski podjetniški sklad					
Razpis: P5 – Sofinanciranje turistične infrastrukture v letu 2007/2008 (spada pod razpis Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva – turistična infrastruktura 2007–2013)	19.708.680			19.708.680	38
Obnova in posodobitev planinskih			1.500.000	1.500.000	22

Razpis/Leto	2007	2009	2010	Skupaj 2007–2010	Število projektov
postojank					
Neposredne potrditve operacij (javna infrastruktura)		6.042.348		6.042.348	2
SKUPAJ odobrena sredstva in število odobrenih projektov (2007–2010)	97.024.386	34.436.219	1.500.000	132.960.605	117

Vir: Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo RS, 2012.

V obdobju 2007–2010 je bilo tako izvedenih pet javnih razpisov za sofinanciranje razvoja turistične infrastrukture. Štiri razpise je izvajalo MG, enega pa SPS. Sofinanciranje je bilo prvotno odobreno 117 projektom, v skupni višini 132,96 milijonov EUR.

Poleg teh razpisov so bili izvedeni še trije, ki so bili namenjeni promociji ter regionalnim destinacijskim organizacijam (v nadaljevanju RDO). Odobreno je bilo sofinanciranje 44-tim projektom v višini 7,3 milijonov EUR.

Tabela 10: Vsi razpisi za sofinanciranje turistične dejavnosti, v obdobju 2007–2010, v Sloveniji

Javni razpis/ukrep	Skupna vrednost razpisa/ukrepa (v EUR)	Znesek podpisanih pogodb (v EUR)	Število podpisanih in veljavnih pogodb
Turistična infrastruktura	126.393.871	105.014.450	77
Planinske postojanke	1.500.000	1.237.349	21
Promocija in RDO	7.354.673	6.374.427	44
Neposredne potrditve operacij	6.042.348	6.042.348	2
Skupaj	141.290.891	118.668.574	144

Vir: Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo RS, 2012.

Po podatkih MG iz aprila 2012 je bilo, od leta 2007 do 2011, po vseh razpisih sofinanciranih 144 veljavnih projektov, v višini 118,7 milijonov EUR. Seznam vseh projektov je naveden v Prilogi 10.

Podatki v Tabeli 11 vključujejo projekte iz razpisov turistične infrastrukture iz leta 2007 in 2009, razpisa za planinske postojanke iz leta 2010 ter razpisa za investicije v javno infrastrukturo. Podatki zajemajo zgolj projekte z veljavnimi pogodbami. Pri določenih projektih je prišlo do odstopa od pogodb zaradi različnih razlogov (ugotovljenih kršitev ali odstopov s strani upravičenca). Tabela 11 tudi ne zajema projektov za upravljanje turističnih destinacij in RDO.

Tabela 11: Doseženi kazalci po javnih razpisih MG in SPS – sofinanciranje turistične infrastrukture v Sloveniji od leta 2007–2010 na dan 31.12.2011

Turistična infrastruktura (5 razpisov)	Načrtovano 2007–2010	Črpano/doseženo 2007–2010	Indeks
	1	2	3(2/1)
Nepovratna sredstva (v mio EUR)	112,2	92,4	82
Število veljavnih projektov	100	87	87
Število novih ležišč	4.743	3.354	71
Število novo zaposlenih	1.142	582	51

Vir: Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo RS, 2012.

V okviru 100-tih veljavnih projektov je načrtovano 4.743 novih ležišč in bo predvidoma ustvarjenih 1.142 novih delovnih mest. Do konca leta 2011 je bilo zaključenih 87 projektov, črpanih 92,4 milijonov EUR ali 82 % dodeljenih sredstev. Doseženo je bilo 3.354 novih ležišč ali 71 % načrtovanih ter 582 novih zaposlitev ali 51 % od vseh načrtovanih. Število novih zaposlitev je glede na realizirane projekte nizko, pri zaključenih projektih se v prihodnjih letih predvideva nadaljnje zaposlovanje.

Tabela 12: Število vseh veljavnih projektov turistične infrastrukture glede na vrsto pomoči od leta 2007–2010 v Sloveniji

Vrsta pomoči	Število veljavnih projektov	Zaključeni projekti
Shema državne pomoči BE07-5715334-2007	77	65
Pravilo de minimis (postojanke)	21	20
Neposredna potrditev (javna infrastruktura)	2	2
Skupaj število projektov	100	87

Vir: Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo RS, 2012.

V obdobju od leta 2007 do 2011 je bilo, od 100-tih veljavnih projektov, 77 projektov dodeljeno po shemi regionalnih državnih pomoči v okviru razpisov MG in SPS v turistično infrastrukturo, 21 projektov je bilo dodeljeno po pravilu »de minimis« (razpisu za planinske postojanke) ter 2 projekta z neposredno potrditvijo, ki ne zapadeta pod državne pomoči, ampak predstavljata vlaganja v javno infrastrukturo.

Tabela 13: Doseganje kazalcev po vseh razpisih v sofinanciranje turistične infrastrukture skupaj s projekti za promocijo in RDO, skupaj v preteklem in sedanjem programskem obdobju od leta 2004 do 2011 v Sloveniji

1. Turistična infrastruktura	Število javnih razpisov	Črpanje sredstev (v mio EUR)	Število projektov	Doseženo število novih ležišč	Načrtovano število novih ležišč	Indeks	Doseženo število novo zaposlenih	Načrtovano število novo zaposlenih	Indeks
		1	2	3	4	5 (3/4)	6	7	8(6/7)
2004-2006	3	42,4	28	3.325	3.257	102	670	719	93
2007-2011	5	92,4	87	3.354	4.743	71	582	1.142	51
Skupaj 2004-2011	8	134,8	115	6.679	8.000	83	1.252	1.861	67

2. Promocija in RDO	Število javnih razpisov	Črpanje sredstev (v mio EUR)	Število projektov
2004-2006		2,3	8
2007-2011	3	6,4	44
Skupaj 2004-2011	3	8,7	52

3. Skupaj (1+2)	Število javnih razpisov	Črpanje sredstev (v mio EUR)	Število projektov
2004-2006	3	44,7	36
2007-2011	8	98,8	131
Skupaj 2004-2011	11	143,5	167

Vir: Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo RS, 2012.

2.4 Črpanje sredstev na področju turistične infrastrukture/turističnih nastanitvenih zmogljivosti v Goriški statistični regiji in podregiji Zgornje Posočje

Prvi del zajema analizo investicij v turistično infrastrukturo v Goriški statistični regiji po razpisih MG in SPS z analizo črpanja nepovratnih sredstev in merjenjem kazalcev. V drugem delu je podana analiza programa Soča od leta 2002 do 2010 v delu, ki se nanaša na turistično infrastrukturo.

2.4.1 Analiza črpanja nepovratnih finančnih sredstev v turistično infrastrukturo v Goriški statistični regiji v obdobju 2004–2010

Po razpisih MG in SPS je bilo, v turistično infrastrukturo, v obdobju 2004–2010, v Goriški statistični regiji sofinanciranih 11 projektov ter črpanih 6,6 milijonov EUR nepovratnih sredstev, od tega je bila večina sredstev, 5,8 milijonov EUR, namenjena projektom v nastanitvene zmogljivosti. V preteklem obdobju 2004–2006 je bilo sofinanciranje v turistično infrastrukturo v regiji skromno, saj je bil s strani MG sofinanciran samo en projekt. Seznam vseh prejemnikov je naveden v Prilogi 11 in 13.

Tabela 14: Črpana sredstva ter število projektov – sofinanciranje turistične infrastrukture v Goriški statistični regiji od leta 2004–2010

Razpis /Leto	2004 – 2006	2007	2009	2010	Skupaj 2004–2010	Število projektov
Ministrstvo za gospodarstvo Direktorat za turizem						
Razpis: Turistična infrastruktura 2004–2006	784.433				784.433	1
Ministrstvo za gospodarstvo Direktorat za turizem						
Razpis: Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva; turistična infrastruktura 2007–2013 (BE07–571334–2007)		1.857.900	1.493.433		3.351.333	4
Ministrstvo za gospodarstvo– Slovenski podjetniški sklad (agent)						
Razpis: P5–Sofinanciranje turistične infrastrukture v letu 2007/2008 (spada pod razpis Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva; turistična infrastruktura 2007–2013		2.399.066			2.399.066	4
Ministrstvo za gospodarstvo– Direktorat za turizem						
Obnova in posodobitev planinskih postojank				116.125	116.125	2
Skupaj sofinancirane investicije (2004–2010)		4.256.966	1.493.433	116.125	6.650.957	11

Vir: Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo RS, 2012.

Po razpisih MG je bilo zaključenih 7 projektov. V okviru teh je bilo do konca leta 2011 doseženih 54 novih zaposlitev ali 76 % vseh načrtovanih ter doseženo 291 novih ležišč, kar pomeni 1 % manj od načrtovanih. Podatki v Tabeli 15 ne zajemajo dveh projektov po razpisu za obnovo in posodobitev planinskih postojank, ki sta prav tako zaključena.

Tabela 15: Doseženi kazalci sofinanciranih projektov v turistično infrastrukturo, v Goriški statistični regiji, od leta 2004–2010

Turistična infrastruktura (vsi razpisi)	Načrtovano 2007–2010	Doseženo 2007–2010	Indeks
	1	2	3(2/1)
Število zaključenih projektov	8	7	88
Število novih ležišč	295	291	99
Število novo zaposlenih	71	54	76

Vir: Interno gradivo Ministrstvo za gospodarstvo RS, 2012.

Sofinanciranje turistične infrastrukture v regiji poteka v okviru RRP regije in razvojne prioritete 3 »Odličnost v turizmu« in ožje v okviru programa »Zagotavljanje infrastrukturne opremljenosti regije za turizem«. Na podlagi enega izmed ciljnih kazalnikov programa, bi se moralo število novih ležišč, glede na zastavljen cilj do leta 2013, povečati za 997 ležišč. Z gotovostjo lahko ocenim, da ta cilj ne bo dosežen v tej višini, kljub temu, da 1 projekt še ni zaključen. Sredstva za sofinanciranje projektov v turistično infrastrukturo v Sloveniji pa so že skoraj izčrpana. Do konca leta 2011 je bilo doseženo le 29 % načrtovanih novih ležišč.

Tabela 16: Doseženi kazalci programa »Zagotavljanje infrastrukturne opremljenosti regije za turizem iz RRP 2007–2013 Severne Primorske« (Goriška statistična regija)

Kazalnik	Začetno stanje 2005	Končno stanje 2013	Razlika(2013–2005)	Doseženo do 2011	Indeks 2011/2013
	1	2	3(2-1)	4	5(2/3)
Število novih ležišč	4.985	5.982	997	291	29

Opomba. Prioriteta 3: Odličnost v turizmu (RRP 2007–2013); Cilji programa/ukrepa investicije v obnovo in razvoj turistične infrastrukture.

Vir: Posoški razvojni center, Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške statistične regije) 2007–2013, 2007, str. 132; Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo RS, 2012.

Po programu so določeni še ostali kazalci, za katere podatkov ni bilo mogoče pridobiti.

Število zaposlenih v Goriški statistični regiji. Po podatki AJPEŠ se je število zaposlenih (po podatkih izračunanih iz delovnih ur) v družbah in s.p. v dejavnosti gostinstva, ki so registrirani za opravljanje glavne dejavnosti, v Goriški statistični regiji od leta 2002 do leta 2011 znižalo (glej Prilogo 16). Največje število zaposlenih je bilo leta 2005, povprečno je bilo zabeleženih 1.134 zaposlencev. Leta 2011 je bilo zabeleženih 901 delavcev, kar je manj od leta 2002 za 21 delavcev. Cilj povečevanja števila zaposlenih v regiji ni dosežen.

2.4.2 Analiza črpanja nepovratnih sredstev po vseh razpisih v turistično infrastrukturo, v podregiji Zgornje Posočje, v obdobju 2002–2010

Analiza upošteva naslednje razpise za sofinanciranje projektov v turistično infrastrukturo v Zgornjem Posočju: razpise programa Soča od leta 2002 do 2010, razpise v turistično infrastrukturo (MG in SPS) v letih 2007, 2009 in 2004–2006 (MG) ter razpis za obnovo in posodobitev planinskih postojank v letu 2010 (MG).

Po vseh razpisih je bilo od leta 2004–2010, v podregiji Zgornje Posočje, za razvoj turistične infrastrukture črpanih 5,5 milijonov EUR nepovratnih sredstev ter sofinanciranih 77 projektov. Po programu Soča je bilo izvedeno 70 projektov (SVLR). Po javnih razpisih MG in SPS pa se je izvedlo 11 projektov (2 projekta preko razpisa »Sofinanciranje turistične infrastrukture v letu 2007 in 2008« (SPS), 2 projekta po razpisu »Turistična infrastruktura« (MG), 2 projekta po »Javnem razpisu za obnovo in posodobitev planinskih postojank 2010« (MG) ter iz preteklega programskega obdobja (MG) 1 projekt. Od 11-tih projektov namenjenih sofinanciranju turistične infrastrukture v Goriški statistični regiji, se jih je kar 7 izvajalo v podregiji Zgornje Posočje.

V obdobju 2007–2010 je bilo po razpisih MG in SPS v okviru 5-tih projektov črpanih 2,9 milijona EUR ter 0,8 milijona EUR v obdobju 2004–2006. Po programu Soča je bilo v obdobju 2002–2010 70 projektom dodeljeno 1,8 milijona EUR. V preteklem programu Soča 2006 je bilo sofinancirano 14 projektov.

Tabela 17: Črpanje sredstev namenjenih razvoju turistične infrastrukture v podregiji Zgornje Posočje, po javnih razpisih MG, SPS ter SVLR, v obdobju 2004–2010

	Javni razpis	Število prejemnikov	Črpanje sredstev (v EUR)
1.	Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj:		
	Program SOČA 2002–2006	14	911.445
	Program SOČA 2007–2010	56	900.834
	Skupaj SOČA (2002–2010) (SVLR)	70	1.812.279
2.	Ministrstvo za gospodarstvo – Direktorat za turizem		
	Turistična infrastruktura 2004–2006 (MG)	1	784.417
	Turistična infrastruktura – Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva 2007–2009 (MG)	2	1.909.900
	Javni razpis za obnovo in posodobitev planinskih postojank 2010 (MG)	2	116.125
	Skupaj (2004–2010) (MG)	5	2.810.442
3.	Slovenski podjetniški sklad		
	P5– Sofinanciranje turistične infrastrukture v letu 2007/2008	2	899.066
4.	Skupaj javni razpisi/črpanje sredstev (1+2+3)	77	5.521.787

Vir: Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo RS, 2012; Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011.

Po programu Soča 2013 pa je bilo sofinanciranih in veljavnih kar 56 projektov. Razlog za večje število projektov izhaja iz opredelitve programa Soča 2013, saj so sedaj do pomoči upravičena tudi mikro podjetja ter sobodajalci, medtem ko je bil prejšnji program namenjen le malim in srednjim podjetjem. Poimenski seznam prejemnikov je naveden v Prilogi 10, 11 in 13.

Tabela 18: Načrtovani kazalci v turistični dejavnosti, v podregiji Zgornje Posočje od leta 2007 do 2010 (vsi razpisi MG in Soča 2013)

Razpisi/ obdobje	Število projektov 2007–2010	Število novih in obnovljenih ležišč 2007–2010	Število zaposlenih 2007–2010
Program SOČA 2013	56	631	42
Turistična infrastruktura	4	295	33
Skupaj	60	926	75

Vir: Interno gradivo Ministrva za gospodarstvo RS, 2012; Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011; SURS, *Prenočitvene zmogljivosti po občinah in vrstah nastanitvenih objektov, Slovenija, letni podatki do 2009 (Stara metodologija)*, 2011b; SURS, *Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija)*, 2011c; SURS, *Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letno, za leta 2008 in 2009 (Nova metodologija)*, 2011d; SURS, *Prihodi in prenočitve turistov, Slovenija, 2011 – končni, prva objava*, 2011e; SURS, *Prenočitvene zmogljivosti po skupinah nastanitvenih objektov, občine, Slovenija, letno (Nova metodologija)* za leto 2010, 2012.

Po vseh veljavnih projektih od leta 2007–2010 je bilo v podregiji Zgornje Posočje načrtovano 75 novih zaposlitev ter 926 novih in obnovljenih ležišč.

Tabela 19: Gibanje števila ležišč in števila vseh prenočitev gostov v podregiji Zgornje Posočje od leta 2006–2010

Leto	Število ležišč				Število vseh prenočitev				% letne izkoriščenosti ležišč		
	2006	2010	Razlika (2010–2006)	Indeks 10/06	2006	2010	Razlika (2010–2006)	Indeks 10/06	2006	2010	Razlika (2010–2006)
	1	2	3(2-1)	4(2/1)	5	6	7(6-5)	8(6/5)	9	10	11
Skupaj	4.122	8.062	3.940	196	197.820	316.151	118.331	160	13,1	10,7	8,2

Vir: SURS, *Prenočitvene zmogljivosti po občinah in vrstah nastanitvenih objektov, Slovenija, letni podatki do 2009 (Stara metodologija)*, 2011b; SURS, *Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija)*, 2011c; SURS, *Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letno, za leta 2008 in 2009 (Nova metodologija)*, 2011d; SURS, *Prihodi in prenočitve turistov, Slovenija, 2011 – končni, prva objava*, 2011e; SURS, *Prenočitvene zmogljivosti po skupinah nastanitvenih objektov, občine, Slovenija, letno (Nova metodologija)* za leto 2010, 2012.

Pri analizi podatkov o številu ležišč sem izhajala iz baznega leta 2006 in ne leta 2007, saj so nanj lahko vplivali že dokončani projekti dodeljeni po programu Soča 2013 v letu 2007. Od leta 2006 do 2010 je bilo v Zgornjem Posočju ustvarjeno 3.940 novih ležišč ali za 96 %

več. Leta 2010 je bilo zabeleženih 8.602 ležišč. Na povečanje števila ležišč so vplivali kampi predvsem v letu 2009 in 2010, saj se je število ležišč povečalo od leta 2006 do 2010 za 1.762. Prav tako se je povečalo število ležišč v ostalih nastanitvenih objektih (apartmaji in sobodajalci) za 1.654 ležišč, kar predstavlja 42 % v strukturi povečanja števila ležišč od leta 2006–2010. V letu 2010 se je povečalo tudi število ležišč v hotelih.

Po podatkih SURS se je število prenočitev v Zgornjem Posočju povečalo od leta 2006 do leta 2010 za 118.331 prenočitev ali za 60 %. Če primerjamo povečanje števila nastanitvenih zmogljivosti s prenočitvami v obdobju 2006–2010 vidimo, da je bilo povečanje v številu ležišč bistveno večje od povečanja števila prenočitev. Iz tega sledi, da se je odstotek letne izkoriščenosti ležišč zmanjšal v preučevanem obdobju iz 13,1 % na 10,7 %. Podregija bi se morala osredotočiti na ukrepe, ki bi se odrazili v povečanju števila turistov ter posledično števila prenočitev. Število ležišč se je v preteklih letih povečevalo, najbolj pa se je v letu 2010. Tu je potrebno opozoriti na spremenjen način zajemanja podatkov SURS, saj je SURS vstavil tudi tiste podatke subjektov, ki jih niso posredovali. Število nočitev pa je bilo v letu 2009 najvišje (glej Prilogo 14 in 15). Delno lahko to pripišemo povečanju števila nastanitvenih zmogljivosti, delno pa tudi odprtju smučarske povezave Kanin–Sella Nevea v sezoni 2009/2010.

2.4.3 Analiza črpanja sredstev v turistične nastanitvene zmogljivosti v podregiji Zgornje Posočje po programu Soča 2013 (programsko obdobje 2007–2013)

Podatki so pridobljeni iz letnih poročil PRC in iz njihovih internih podatkov. Specifikacijo prejemnikov nepovratnih sredstev programa Soča, ki delujejo v turizmu, sem pridobila od PRC.

Od leta 2007 do leta 2010 je bilo po programu Soča 2013, za Ukrep II, po vseh treh sklopih (A, B in C), odobrenih 2,8 milijona EUR nepovratnih sredstev. Vseh sofinanciranih projektov je bilo 107, od tega je bilo 61 projektov ali 57 % od vseh odobreno subjektom, ki delujejo v turistični dejavnosti. Ti projekti so bili sofinancirani v skupni višini 0,98 milijona EUR, kar pomeni 35 % vseh odobrenih nepovratnih sredstev programa Soča 2013 (glej Prilogo 12).

Tabela 20: Uspešnost črpanja nepovratnih sredstev po programu Soča 2013, Ukrep II – investicije v nastanitvene zmogljivosti od leta 2007–2010, podregija Zgornje Posočje

Soča–Ukrep II	Nepovratna sredstva		Število projektov		Sredstva	Projekti	Sredstva	Projekti	Sredstva	Asred.*
Sklop/ projekti	Odobrena	Črpana	Odobreni	Črpani	Indeks	Indeks	Struktura	Struktura	Odobrena	Črpana
	1	2	3	4	5(2/1)	6(4/3)	7=2	8=4	9(1/3)	10(2/4)
Sklop B	349.061	349.061	7	7	100	100	39%	13%	49.866	49.866
Sklop C	635.727	551.773	54	49	87	91	61%	88%	11.773	11.261
Skupaj (B+C)	984.788	900.834	61	56	91	92	100%	100%	16.144	16.086

Opomba:* aritmetična sredina

Vir: Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011; Posoški razvojni center, Izvedbeni programi razvojne pomoči občinam Bovec, Kobarid in Tolmin za leta 2007, 2008, 2009 in 2010, 2010a; Posoški

razvojni center, Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2007, 2008; Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2008, 2009; Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2009, 2010c; Poročilo o izvedbi letnega delovnega načrta Posoškega razvojnega centra za leto 2010, 2011.

Od 61-tih odobrenih projektov namenjenih razvoju turističnih nastanitev je bilo, do konca leta 2011, 51 projektov uspešno zaključenih. Pet projektov še ni zaključenih, od preostalih petih pa so prejemniki naknadno odstopili. Uspešnost izvedbe števila projektov je bila 92 %. Prav tako je bila uspešnost črpanja nepovratnih sredstev visoka in je znašala 0,9 milijona EUR ali 91 % vseh odobrenih nepovratnih sredstev. V sklopu B je bilo izvedeno vseh 7 projektov, v sklopu C pa 44 projektov. V strukturi sredstev je bilo 39 % vseh sredstev črpanih v okviru 7 projektov sklopa B. V sklopu C je bilo črpanih 61 % vseh nepovratnih sredstev. Razlog za tako neenakomerno porazdelitev sredstev je v tem, da so se v sklop B lahko prijavila podjetja z zahtevnejšimi projekti, ki so lahko pridobila višjo višino nepovratnih sredstev na posamezen projekt (do 50.000 EUR). V povprečju je bilo v sklopu B na projekt črpano 49.866 EUR nepovratnih sredstev. Število projektov v sklopu C je bilo bistveno višje kot v sklopu B, saj je bilo po programu Soča 2013, sklop C namenjen zgolj sobodajalcem, ki jih je na območju Zgornjega Posočja veliko. Ti so lahko pridobili finančna sredstva do višine 15.000 EUR. V povprečju je bilo na projekt črpanih okoli 11.261 EUR.

2.4.4 Analiza kazalcev programa Soča 2013 ter kazalcev v turizmu

A. Cilj. Povečanje števila poslovnih subjektov. Za merjenje uspešnosti programa Soča 2013 so za posamezna leta določeni cilji (glej Prilogo 8). Za celoten program je bilo od leta 2007–2010 določeno, da mora program v tem obdobju prinesiti 45 novih investicij. To je določeno za podjetja, vendar sem v Tabeli 21 upoštevala tudi novo registrirane sobodajalce. Po registru ePRS sem upoštevala tiste, ki so se na novo registrirali v letu prejema državne pomoči ali kasneje, saj je rok za dokončanje po programu Soča največ dve leti. Podatki zajemajo vse subjekte, ki opravljajo dejavnost gostinstva kot osnovno ali pomožno dejavnost.

Tabela 21: Analiza cilja po programu Soča 2013. Opisni cilj: Spodbujanje novih investicij – novo sofinancirani projekti v turistične nastanitvene zmogljivosti; (U.2 II–K4); prispevek podregije Zgornje Posočje k celotnemu cilju

Subjekti	Prejemniki sredstev po programu Soča Ukrep II (turizem)	Novo registrirani po programu Soča–Ukrep II (turizem)	Splošni cilj za celotni program Soča 2013	Indeks novo registrirani turizem Soča/ vsi prejemniki turizem Soča	Indeks novo registrirani turizem Soča/ načrt za celotni program Soča
Obdobje	2007–2010	2007–2010	2007–2010		
	1	2	3	4(2/1)	5(2/3)
Število subjektov	56	27	50	48	54

Vir: Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011; AJPES, ePRS – Poslovni register Slovenije, 2012.

Glede na to, da je bilo po podatkih PRC od leta 2007–2010 izvedeno 56 projektov, sem v registru ePRS našla 51 prejemnikov kar pomeni, da ostalih pet projektov še ni zaključenih

(sklop B; dokončanje do konca leta 2012). Od 51 prejemnikov sredstev se je na novo registriralo 27 poslovnih subjektov, ki delujejo v dejavnosti turizma. To pomeni, da je bilo v okviru Ukrepa II, od leta 2007–2010, doseženega že 54 % načrta celotnega programa Soča 2013. Tu sem za novo investicijo smatrala kar novo registracijo prejemnika.

Tabela 22: Program Soča 2013: Opisni cilj: Neto povečanja števila gospodarskih subjektov (U2–K3); prispevek podregije Zgornje Posočje k celotnemu cilju

Gospodarski subjekti	Prejemniki sredstev po programu Soča Ukrep II (turizem)	Novo registrirani po programu Soča-Ukrep II(turizem)	Splošni cilj za celotni program Soča 2013	Indeks novo registrirani turizem Soča/ vsi prejemniki turizem Soča	Indeks novo registrirani turizem Soča/ načrt za celotni program Soča
Obdobje	2007-2010	2007-2010	2007-2010		
	1	2	3	4(2/1)	5(2/3)
Število subjektov	23	7	20	30	35

Vir: Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011; AJPES, ePRS – Poslovni register Slovenije, 2012.

V kolikor pa bi zasledovali cilj neto povečanja gospodarskih subjektov, ki so registrirani kot družbe ali samostojni podjetniki, je bilo v obdobju 2007–2010 v turistični dejavnosti na novo registriranih 7 gospodarskih subjektov. To pomeni 35 % vseh načrtovanih, saj splošni cilj za celoten program Soča 2013 v obdobju 2007–2010 predvideva 20 novih gospodarskih subjektov.

Tabela 23: Število prejemnikov Soča 2002–2010 ter vsi novo registrirani poslovni subjekti po programu Soča, v turistični dejavnosti/dejavnosti gostinstva, po SKD, v Zgornjem Posočju

Subjekti	Število prejemnikov Soča (osnovna dejavnost gostinstvo)	Število prejemnikov Soča (osnovna dejavnost gostinstvo)	Skupaj prejemniki Soča (osnovna dejavnost gostinstvo)	Novo registrirani po programu Soča (osnovna dejavnost gostinstvo (ePRS))	Število vseh registriranih (osnovna dejavnost gostinstvo (ePRS))	Indeks	Indeks	Indeks
Obdobje	2002–2006	2007–2010	2002–2010	2002–2010	Marec 2012			
	1	2	3(1+2)	4	5	6(3/5)	7(4/3)	8(4/5)
Število subjektov	14	40	54	30	239	23	56	13

Vir: Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011; AJPES, ePRS – Poslovni register Slovenije, 2012.

SURS zbira podatke o registriranih poslovnih subjektih v skladu z opravljanjem njihove glavne dejavnosti, zajema pa jih iz baze podatkov ePRS (AJPES, 2012). Stolpec 5 v Tabeli 23 zajema podatke o subjektih, ki delujejo po SKD pod oznako H gostinstvo in oddelka 55 in 56. Vseh prejemnikov Soča je bilo v obdobju 65, vendar jih je 11 izločenih zaradi primerljivosti podatkov, saj dejavnost opravljajo kot pomožno.

Po podatkih iz začetka leta 2012 je v podregiji Zgornje Posočje v osnovni dejavnosti gostinstva delovalo 239 poslovnih subjektov. V obdobju od leta 2002 do 2010 je bilo po programu Soča sofinanciranih 54 subjektov ali 23 % od vseh registriranih subjektov v ePRS, ki opravljajo dejavnosti gostinstva kot glavno. Po podatkih AJPES (2012) je bilo na novo registriranih, v dejavnosti gostinstva, 30 subjektov ali 13 % od vseh registriranih. Pomembno je, da vsi prejemniki sredstev oziroma subjekti še vedno poslujejo.

Tabela 24: Novo registrirani gospodarski subjekti (družbe in s.p.) v dejavnosti gostinstva po programu Soča od leta 2002–2011 v Zgornjem Posočju

Leto/ Zgornje Posočje	Novo registrirani Soča	Podatki AJPES	Podatki AJPES	AJPES Indeks	AJPES Indeks	Novo registrirani Soča/AJPES
	2002–2011	2002	2011	(2011/2002)	(2011–2002)	Indeks
	1	2	3	4(2/3)	5(3–2)	6(1/5)
Število družb in s.p.	12	117	148	126	31	39

Vir: Interni podatki AJPES, 2012; Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011.

Po podatki AJPES-a je v letu 2011, v Zgornjem Posočju, kot glavno dejavnost gostinstva opravljalo 148 družb in samostojnih podjetnikov. Njihovo število se je v primerjavi z letom 2002 povečalo za 31 subjektov. Po programu Soča se je na novo registriralo 12 subjektov, kar predstavlja 39 % vseh novo registriranih. Program Soča je prispeval k povečanju števila gospodarskih subjektov v Zgornjem Posočju in je bil uspešen.

B. Cilj. Povečanje nastanitvenih zmogljivosti. Zajeti so le podatki programa Soča 2013 od leta 2007 do 2010, saj podatkov po programu Soča 2006 ni bilo mogoče pridobiti.

Tabela 25: Število obnovljenih in na novo pridobljenih ležišč po programu Soča 2013 – Zgornje Posočje

	Program Soča			Podatki SURS			
	Vsi prejemniki (glavna in pom. dej.)	Prejemniki po glavni dej. in SKD 55	Novo registrirani prejemniki po glavni dej. in SKD 55	Nova ležišča (vsa)– razlika	Nova ležišča– razlika (brez kampov)	Indeks Soča /SURS	Indeks Soča/ SURS
Obdobje	2007–2010	2007–2010	2007–2010	2010–2006	2010–2006		
	1	2	3	4	5	6(3/4)	7(3/5)
Število ležišč	631	414	206	3.940	2.148	5	10

Vir: SURS, Prenositvene zmogljivosti po občinah, državah in po skupinah nastanitvenih objektov, Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija), 2011b; SURS, Prenositvene zmogljivosti po skupinah nastanitvenih objektov, občine, Slovenija, letno (Nova metodologija), 2012; Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011.

Po podatkih PRC je bilo po programu Soča 2013, v obdobju 2007–2010, v Zgornjem Posočju obnovljenih in novo pridobljenih 631 ležišč. Tu so zajeti vsi subjekti, ki dejavnost oddajanja ležišč opravljajo kot glavno ali pomožno. Vendar pa SURS podatke iz registra ePRS (AJPES, 2012) zajema samo na osnovi glavne dejavnosti in še te razvrščene v SKD, v oddelek 55. Če v programu Soča 2013 zaradi primerljivosti podatkov upoštevamo samo te dobimo, da je bilo novo pridobljenih ležišč 206 ali 5 %, z upoštevanjem ležišč v kampih, in 10 % brez ležišč v kampih. Problem, ki tu nastane, se pojavi v zajemu podatkov poslovnih subjektov SURS-a, saj vseh enot SURS ne vzame v vzorčni okvir, zato prihaja do velikih odstopanj. Prav tako nastane problem v sedanjih novi metodologiji SURS, saj je SURS vstavil podatke za enote, ki jih niso sporočile, zato med staro in novo metodologijo prihaja do velikih odstopanj, predvsem navzgor. Porast v številu novih ležišč ne odraža pravega stanja.

C. Cilj. Povečanje števila novih zaposlitev. Prejemniki programu Soča naj bi v obdobju 2002–2006 na novo ustvarili 75 novih zaposlitev. Po prejšnjem programu Soča 2006 je bil to tudi glavni pogoj za pridobitev sredstev. Po sedanjem programu Soča 2013 pa je to le eden izmed pogojev, ki prinesejo dodatne točke, vendar ni odločilen, saj je program namenjen manjšim poslovnim subjektom. Od leta 2007–2010 so prejemniki pomoči napovedali 42 novih zaposlitev. V obdobju 2002–2010 naj bi program Soča prinesel skupaj 117 novih zaposlitev. Tabela 26 prikazuje podatke programa Soča v obdobju 2002–2010 o načrtovanem številu zaposlenih pri gospodarskih subjektih (družbe in s.p.), ki opravljajo dejavnost gostinstva kot glavno dejavnost. Podatki AJPES o številu zaposlenih so vzeti iz letnih poročil in so izračunani na podlagi dejansko opravljenih delovnih ur. V številu zaposlenih pri samostojnih podjetnikih niso upoštevani nosilci dejavnosti.

Tabela 26: Število zaposlenih v družbah in s.p.-jih, v dejavnosti gostinstva (glavna dejavnost), od leta 2002–2011 v Zgornjem Posočju

Leto	Program Soča	Podatki AJPES	Podatki AJPES	AJPES Indeks	AJPES Razlika
Zgornje Posočje	2002–2010	2002	2011	(2011/2002)	(2011-2002)
	1	2	3	4(2/3)	5(3-2)
Število zaposlenih	95	200	201	101	1

Vir: Interni podatki AJPES, 2012; Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011.

V letu 2011 so, v Zgornjem Posočju, družbe in s.p. zaposlovale v dejavnosti gostinstva 201 delavca, kar je na ravni leta 2002. Žal cilj povečanja števila zaposlenih ni izpolnjen. Število zaposlenih se je do leta 2007 v Zgornjem Posočju povečevalo potem pa do leta 2011 upadlo na raven 2002 (glej Prilogo 16). Po programu Soča 2006 so bile glavni pogoj za odobritev sredstev nove zaposlitve, prejemniki pomoči so bila mala podjetja, ki so vplivala na povečanja števila zaposlitev. V zadnjem času pa je nastala kriza v večji meri vplivala na zmanjšanje števila zaposlenih.

2.4.5 Zaključne ugotovitve uspešnosti črpanja nepovratnih sredstev v turistično infrastrukturo

Slovenija. V preteklem programskem obdobju 2004–2006 je bilo za razvoj turizma, v Sloveniji, namenjenih 44,7 milijonov EUR nepovratnih sredstev. Večina sredstev 42,4 milijona EUR je bila v okviru 28-tih projektov namenjena izboljšanju turistične infrastrukture, ostala sredstva pa so se porabila za promocijo turizma. Ustvarjenih je bilo 670 novih zaposlitev ter 3.325 novih ležišč. V sedanjem programskem obdobju so bila od leta 2007 do 2010 razdeljena že skoraj vsa načrtovana nepovratna sredstva v višini 144 milijonov EUR. Skupaj je bilo odobrenih 141,3 milijona EUR sredstev, vendar je od tega trenutno potrjenih in veljavnih 144 projektov v znesku 118,7 milijonov EUR. Od teh je 6,4 milijona EUR v okviru 44-tih projektov namenjeno promociji. Od ostalih veljavnih 100-tih projektov, za razvoj turistične infrastrukture, jih je bilo 87 zaključenih ter bilo črpanih 92,4 milijonov EUR. Doseženo je bilo 582 novih zaposlitev ali 51 % načrtovanih ter 3.354 ali 71 % načrtovanih novih ležišč. Čeprav vsi projekti še niso zaključeni je pričakovati, da bo število načrtovanih ležišč doseženo, ne pa tudi število novih zaposlitev.

Goriška statistična regija. V Goriški statistični regiji je bilo na področju turizma, po razpisih MG ter SPS, v obdobju 2004–2010, sofinanciranih 11 projektov v znesku 6,65 milijonov EUR. V obdobju 2004–2006 je bilo sofinanciranje skromno, saj so bila sredstva odobrena le enemu projektu, v višini 0,7 milijona EUR. V obdobju 2007–2010 je bilo od 8 projektov namenjenih izboljšanju turistične infrastrukture zaključenih kar 7 projektov (brez planinskih postojank (2 projekta)). Ti projekti so ustvarili 291 novih ležišč ali 99 % vseh načrtovanih. Projekti se v RRP 2007–2013 vodijo v okviru prioritete »Odličnost v turizmu«. V okviru te prioritete je določen cilj, da morajo investicije v turistično infrastrukturo prinesiti do leta 2013 997 novih in obnovljenih ležišč v Goriški statistični regiji. Do sedaj je doseženo le 29 % načrta. Cilj ni zadovoljivo izpolnjen.

Manj je bila uspešna tudi realizacija novih zaposlitev. Bilo jih je 54 ali 24 % manj od načrtovanih. Glede na to, da so za prihodnja leta napovedane še dodatne zaposlitve, bo lahko ta kazalnik boljši. Vendar pa se je po podatkih AJPes število zaposlenih v gospodarskih družbah in s.p.-jih, v letu 2011 v primerjavi z letom 2002, celo znižalo. Želja po večjem številu zaposlenih v gostinstvu oziroma turizmu, tako ne bo izpolnjena, čemur je pripomogla tudi nastala finančna kriza, ki dodatno ogroža obstoj delovnih mest.

Podregija Zgornje Posočje. Od 11 sofinanciranih projektov v Goriški statistični regiji, od leta 2004 do 2010, jih je bilo kar 7 usmerjenih v podregijo Zgornje Posočje. Projekti so bili sofinancirani v višini 3,7 milijonov EUR. Če upoštevamo še programa Soča 2006 in Soča 2013, je v podregijo od leta 2002 do 2010 priteklo še 1,8 milijona EUR nepovratnih sredstev, v okviru 70-tih veljavnih projektov. Skupni znesek sofinanciranja je znašal 5,5 milijonov EUR. Od leta 2002 do 2006 je bilo, po programu Soča 2006, zaključenih 14 projektov namenjenih v izboljšanje turistične infrastrukture. Po programu Soča 2013 je bilo, od leta 2007 do 2010, za razvoj turističnih nastanitev odobrenih 61 projektov ali 0,9 milijona EUR nepovratnih sredstev. Uspešnost črpanja sredstev je bila kar 91 %. Visoka je

bila tudi uspešnost izvedbe števila projektov (92 %), saj je samo 5 prejemnikov od realizacije odstopilo. Spodaj je podana analiza uspešnosti programa po načrtovanih ciljih.

A. Povečanje števila poslovnih subjektov. Prvi izmed ciljev določa povečanje števila novih investicij oziroma novo sofinanciranih projektov v turistične nastanitvene zmogljivosti v Zgornjem Posočju. Tu sem v analizo zajela tudi novo registrirane sobodajalce. Od 56 prejemnikov, ki opravljajo dejavnost gostinstva/turizma kot glavno in pomožno, je bilo na novo registriranih 27 subjektov. Za obdobje od 2007 do 2010 je bil, za celoten ukrep II, določen cilj povečanja poslovnih subjektov za 50. To pomeni, da je cilj dosežen 54 %, že samo z novo registriranimi subjekti, ki delujejo v dejavnosti turizma. Če upoštevamo samo gospodarske družbe in s.p. (brez sobodajalcev), ki delujejo v dejavnosti gostinstva/turizma, jih je bilo na novo registriranih 7 in je bilo v obdobju doseženo 35 % načrta. Glede na opravljanje gostinstva kot glavne dejavnosti je bilo po programu Soča od leta 2002–2010, v Zgornjem Posočju, novo registriranih 30 subjektov, kar pomeni 13 % vseh registriranih v ePRS (AJPES, 2012) glede na stanje v marcu 2012. Po podatkih AJPES-a, za gospodarske družbe ter s.p. se je od leta 2002–2011 njihovo število povečalo za 31 subjektov. Po programu Soča se jih je v tem obdobju na novo registriralo 12 subjektov ali 39 %. Iz tega izhaja, da je program Soča prispeval k povečanju števila poslovnih subjektov in je bil uspešen.

B. Povečanje števila nastanitvenih zmogljivosti. Podatke o načrtovanih nastanitvenih zmogljivostih je bilo mogoče pridobiti le za program Soča 2013, saj je bil glavni pogoj za pridobitev sredstev po prejšnjem programu Soča 2006 le povečanje števila zaposlitev. Od leta 2007 do 2010 je bilo obnovljenih in novo pridobljenih 631 ležišč. Vendar pa na področju beleženja nastanitvenih zmogljivosti ni enotnega registra, saj SURS zbira podatke iz ePRS po subjektih, ki delujejo v sklopu gostinstva ter SKD 55 (oddajanja ležišč) in jo opravljajo kot glavno dejavnost. Zaradi primerljivosti podatkov Soča 2013 sem izločila subjekte, ki opravljajo dejavnost kot pomožno. Tako so poslovni subjekti v Zgornjem Posočju obnovili in na novo pridobili 414 ležišč. Če pa upoštevamo samo novo registrirane subjekte pa je bilo pridobljenih 206 novih ležišč. To pomeni, da je bilo od leta 2006 do 2010, po podatkih SURS, po programu Soča 2013 pridobljenih le 5 % ali 10 % novih ležišč (brez upoštevanja kampov). SURS je prešel tudi na nov način beleženja nastanitvenih zmogljivosti, saj je vstavil manjkajoče podatke. Tu prihaja do velikih razlik glede na pretekla leta. Zaradi omenjenih pomanjkljivosti kazalca ne morem dovolj dobro izmeriti.

C. Povečanje števila novih zaposlitev. Od leta 2002 do 2010 bi moral program Soča prinesiti 117 novih zaposlitev. Po podatkih AJPES, število zaposlenih v gospodarskih družbah in s.p., od leta 2002 do 2011, ni naraslo in je ostalo na ravni leta 2002. V letu 2011 je bilo v dejavnosti gostinstva 201 zaposlenih. Zaradi primerljivosti sem izključila tiste subjekte, ki dejavnost gostinstva opravljajo kot pomožno ter vse sobodajalce. V skladu s tem bi se moralo po programu Soča na novo zaposliti 95 delavcev. Cilj ni dosežen.

Preverjanje hipotez. Hipoteza 1. Drži. Sofinancirane investicije so vplivale na razvoj turistične infrastrukture.

Hipoteza 2. Delno drži. Ciljni kazalci niso bili doseženi v celoti. Povečalo se je število poslovnih subjektov. Povečalo se je število obnovljenih ter novih ležišč. Povečanje števila zaposlenih pa ni bilo doseženo.

3 PRIDOBITEV NEPOVRATNIH SREDSTEV NA JAVNEM RAZPISU PROGRAMA SOČA 2013 V LETU 2010

V tem poglavju bom pojasnila zahteve javnega razpisa, na katerega se je prijavilo podjetje s projektom izgradnje apartmajske hiše. Podjetje se je na novo registriralo in bo delovalo v turistični dejavnosti. Predstavila bom način izpolnitve vloge. S strani SVLR je bila vloga ocenjena pozitivno. Podjetje je pridobilo najvišjo možno višino nepovratnih sredstev ter tudi uspešno izčrpalo vsa dodeljena nepovratna finančna sredstva. Sam objekt je bil dokončan in je začel obratovati junija 2011.

Ustanoviteljica podjetja se je pred leti za stalno preselila v Bovec. Z možem sta kupila del hiše s staro lopo. Porodila se je ideja, da slednjo porušita ter območje spremenita v apartmajski objekt. Ideja ja bila uspešno realizirana, predvsem zaradi arhitekturnih izkušenj lastnice, strokovnosti bližnjih, poznavanja zakonodaje in opazovanja lokalne problematike ter okolja. Vsekakor pa je k odločitvi prispevala tudi njuna strast do potovanja, spoznavanja sveta in ljudi. Sta velika ljubitelja narave, popotnika ter avanturista. Glede na naravo njunega vsakdanjega dela ter s pomočjo tehnologije lahko svojo glavno dejavnost opravljata tudi na daljavo. Oddajanje apartmajev tako pomeni dodaten zaslužek, saj zaradi pristnosti sezonske komponente ter velikosti objekta, slednje ne omogoča dohodka preko celega leta. Nepovratna sredstva, ki sta jih pridobila po programu Soča, so jima veliko pomenila, saj bi se morala zadolžiti še za nadaljnjih pet let. Menita, da bi bila brez tega odločitev mnogo težja, tudi zaradi nastale gospodarske krize in negotove prihodnosti.

Trenutno sta z oddajanjem apartmajev zadovoljna. Obratujejo eno leto, nastanitvene zmogljivosti so po pričakovanjih polno zasedene v času poletja, počitnic in praznikov.

3.1 Javni razpis programa Soča 2013 za leto 2010

Podjetje se je v letu 2010, v okviru ukrepa II »pospeševanje podjetniških vlaganj, razvoj gospodarstva in odpiranje novih delovnih mest oziroma spodbujanje začetnih investicij«, prijavilo na razpis za pridobitev nepovratnih sredstev, in sicer v sklop B. Za ukrep II je bilo načrtovano skupaj 659.247 EUR sredstev, samo za sklop B pa 349.247 EUR nepovratnih sredstev (za sklop A: 160.000 EUR ter sklop C: 150.000 EUR) (Posoški razvojni center, 2010b).

3.2 Opis razpisnih pogojev za pridobitev nepovratnih sredstev po programu Soča 2013 v letu 2010 – ukrep II, sklop B: Državna pomoč za razvoj mikro podjetij«

V sklop B so se lahko prijaviли vlagatelji, pri katerih je investicijska vrednost projekta presegala 10.000 EUR. Celotna investicija je morala biti zaključena do 31.12.2012. Skupna vrednost nepovratnih sredstev pa ni smela preseči zneska 50.000 EUR. V razpisu je bil določen še dodaten pogoj, ki se je nanašal na prijavljeno fazo in upravičene stroške, saj je SVLR sofinancirala le tiste, ki so nastali od oddaje vloge pa do dne 20.10.2010. Do sofinanciranja investicij so bila upravičena mikro, mala in srednje velika podjetja ter fizične osebe/sobodajalci, ki delujejo v dejavnosti turizma. Sofinanciranje je bilo namenjeno za osnovna opredmetena in neopredmetena sredstva pri vzpostavitvi novega obrata ali širitvi obstoječega, diverzifikacijo izdelkov obrata z novimi in spremembami proizvodnih procesov v obstoječem obratu ter investicije v izboljšave nastanitvenih kapacitet pri turističnih ponudnikih.

Osnovni podatki vlagatelja. Podjetje se je prijavilo na razpis z investicijskim projektom »Gradnja apartmajskega objekta« z lokacijo v Bovcu. Podjetje je zaprosilo za sofinanciranje investicije v najvišji možni razpisani višini 50.000 EUR, z možnostjo uveljavljanja določene faze za izgradnjo.

Faznost investicije. Podjetje se je prijavilo za sofinanciranje faze investicije, za gradnjo objekta do 4. podaljšane faze. Upravičeni stroški projekta so za prijavljeno fazo znašali 100.000 EUR. Naše podjetje bo zaposlilo dva delavca, prvega v letu 2011, drugega pa v letu 2012.

Pojasnilo: Zahteva razpisa je bila, da prijavljena faza investicije ne sme biti začeta pred oddajo vloge za razpis. Faza izgradnje je morala biti dokončana do oktobra 2010. Zaprošena višina sredstev je bila odvisna tudi od izpolnjevanja pogoja, po katerem stroški smejo preseči 50 % vrednosti upravičenih stroškov celotne investicije. Posamezni vlagatelj bi lahko prijavil tudi več faz. Naše podjetje je že z eno samo fazo doseglo maksimalno višino dodeljenih sredstev. Razpis je določal, da mora prejemnik državne pomoči prispevati lastna sredstva najmanj v višini 25 % upravičenih stroškov brez drugih upoštevanja javnih sredstev. Upravičeni stroški so, v skladu z 11. členom Uredbe o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči, stroški nakupa zemljišč, gradnje in nakupa objektov, nakupa strojev in opreme, nematerialnih naložb, ki pomenijo prenos tehnologije z nakupom patentiranih pravic, licenc, »know-howa« in ne patentiranega tehničnega znanja. Razpis je določal, da mora investicijski objekt ostati na območju občine Bovec tri leta po končani investiciji. Tudi nova delovna mesta, ki so povezana z investicijo morajo ostati na omenjenem območju vsaj tri leta, šteto od dneva, ko so bila prvič zasedena.

3.2.1 Dispozicija projekta za sklop B po razpisnem obrazcu

Ob prijavi na razpis mora vlagatelj izpolniti pet razpisnih obrazcev, in sicer: Izjavo o strinjanju z razpisnimi pogoji, Prijavni obrazec, Obrazec z osnovnimi podatki o podjetju in projektu ter Vzorec pogodbe in najboljše najbližji obrazec Dispozicijo projekta, katerega vsebina bo predstavljena v nadaljevanju. V bistvu dispozicija projekta v grobem predstavlja poslovni načrt podjetja s poudarkom na postavkah, ki izhajajo iz zahtev regionalnega razvoja regije in zakonodaje s tega področja ter področja dodeljevanja državnih pomoči. Spodaj je po točkah prikazan primer izpolnitve obrazca »dispozicija projekta«.

A. Predstavitev vlagatelja (podjetje, reference). Podjetje Flora, d.o.o. je bilo na novo ustanovljeno marca 2010, za opravljanje glavne dejavnosti arhitekture ter pomožne turizma. Registrirano in locirano je v Bovcu. Podjetje spada med mikro-podjetja.

B. Opis investicije (analiza in storitveni načrt). Podjetje bo zgradilo apartmajsko hišo z namenom oddajanja ter hkrati uredilo arhitekturni biro v kleti apartmajske hiše. Apartmajska hiša bo locirana v bližini centra Bovec, kar omogoča hitri dostop do ostalih storitvenih dejavnosti, ki jih ponuja kraj. Objekt se nahaja blizu spodnje postaje kaninske žičnice. Za gradnjo luksuznih apartmajev se je vlagateljica odločila tudi po preučitvi:

- usmeritve občine Bovec, ki v svojem Odloku o občinskem prostorskem načrtu OPN Bovec govori o razvijanju turizma predvsem v smeri kvalitetne ponudbe znotraj kraja, saj kvalitetnih nastanitev v občini primanjkuje,
- podatkov, ki so objavljeni na internetni strani SURS o prenočitvenih zmogljivostih po vrstah nastanitvenih objektov in ostalih turističnih kazalcev,
- ter lastnim opazovanjem in analizo nastanitvenih zmogljivosti na bovškem območju.

Investicija bo obsegala nakup zemljišča, izgradnjo ter opremljanje objekta. Cilj investicije je zgraditev apartmajske hiše s tremi enotami luksuznih apartmajev. Vsaka od treh nastanitvenih enot bo zasedala eno etažo objekta. Gradnja objekta predvideva tri nadzemne etaže (pritličje, nadstropje ter mansardo). Dve apartmajski enoti merita vsaka 56 m², mansardna pa 45 m². Kletna etaža bo obsegala prostore za savno, športni kotiček, servisni prostor ter biro. V objektu bo do 20 stalnih ležišč. Apartmajske enote bodo imele možnost uporabe skupnega vrta. Za vsako apartmajsko enoto je predvideno 1,3 pokritega parkirnega prostora. Objekt bo oblikovno posnemal elemente tipične bovške hiše. Z okoljem se bo skladal s primerno fasado, kritino, naklonom in obliko strehe. Objekt spada med »*middle tech project*« ali tehnološko srednje zahteven projekt. Pri zasnovi gradnje bodo upoštevani sodobni principi gradnje z uporabo novih gradbenih materialov, novostmi pri toplotnih in zvočnih izolacijah. Predvidena je umestitev energetske varčne opreme ogrevanja ter ostalih elementov razreda A.

I. Poslovni del projekta

A. Strategija trženja (načrt trženja)

A.1. Cenovna strategija (prodajna politika). Cene apartmajskih nastanitev za štiri osebe se na območju Bovca gibljejo med 40 do 200 EUR na dan. Najnižje so pri zasebnikih, ki ponujajo apartmaje slabše kakovosti, najvišje pa v hotelih z deluxe opremo in ponudbo hrane. Predvidevajo se cene najema apartmajev med 80 do 100 EUR na dan. Petletna analiza je pokazala, da so v mesecu juliju ter avgustu apartmajske zmogljivosti najbolj zasedene, in sicer v povprečju 80 %. Ob višjih sezonah ko je povpraševanje večje, bo cena najema apartmaja nekoliko višja za prenočitve krajše od treh dni, saj bo podjetje stremelo k celotni tedenski zasedenosti kapacitet. Izven sezone in v času praznikov se cene ne bodo spreminjale. Višje cene najema so tako načrtovane v mesecih december, januar, februar, v času zimskih počitnic in poletnih počitnic ter v mesecu juliju in avgustu.

A.2. Strategija razvoja proizvoda/storitev. Podjetje vidi priložnost v izgradnji novih apartmajev s kategorizacijo 4*, saj primanjkuje apartmajev višje kakovosti. V bodoče se bo ohranjala nastanitvena kvaliteta apartmajev, s ciljem po večjem udobju gostov. Pomembno je poudariti, da je na območju Bovca v turistični dejavnosti močno prisotna sezonska komponenta, zato je za samo preživetje podjetja nujna dodatna dejavnost.

A.3. Tržno pozicioniranje (ciljni trgi). Z luksuznimi apartmaji se podjetje želi tržno pozicionirati med zahtevnejše domače in tuje goste. Apartmajska hiša zapolnjuje vrzel v nastanitvenih zmogljivostih med višjo kategorijo hotelskih apartmajev in manjšimi skromnejše opremljenimi apartmaji. V začetku bo poskušalo privabiti tuje goste iz bližnjih držav ter domače goste. Apartmaji bodo prilagojeni naslednjim skupinam gostov:

- starejšim parom, ki želijo dopust po sistemu 2+2 in izkoristijo zasebnost ločenih spalnic,
- družinam z dvema ali tremi otroci, ki preživljajo dopust dlje časa in lahko bivanje v apartmaju razširijo na zunanji prostor vrta in terase ter skupne notranje prostore,
- skupinam do šest oseb, ki želijo višjo kakovost apartmajskih enot z možnostjo izkoriščanja skupnih večnamenskih prostorov, savne ipd.

A.4. Vključenost v tržno ponudbo lokalnega okolja. Podjetje bo na svojih internetnih straneh skušalo pridobiti potencialne goste tudi z oglaševanjem ostale ponudbe, ki jo nudi področje Bovca in okolice, kot so športne aktivnosti, kulinarika, zgodovinske in naravne znamenitosti itd.

A.5. Distribucija, pogodbe, certifikati o kakovosti (tržno komuniciranje). Glede na to, da 1/3 nočitev letno opravijo domači gostje in 2/3 tuji in je močno prisotna sezonska komponenta, bo temu prilagojeno tudi oglaševanje in promocija. Potencialne tuje in domače goste bo podjetje skušalo privabiti preko spletnih strani, saj so stroški oglaševanja na internetu v primerjavi z ostalimi mediji nizki. Podjetje bo imelo tudi svojo sodobno internetno stran. Zaželeno je povezovanje ponudbe proizvodov. Podjetje bo z dogovorom z ostalimi lastniki različnih lokalov spodbujalo k skupnim oglaševalskim projektom. V

naslednji fazi oglaševanja svojih luksuznih apartmajev, bo podjetje sklenilo letne pogodbe z domačimi in tujimi turističnimi podjetji.

B. SWOT analiza (podjetja, lege)

Prednosti: – novi apartmaji višje kategorije, – lega apartmajev (bližina centra, bližina gondolske žičnice, lahka dostopnost), – kompetentni zaposleni (znanje več tujih jezikov ter znanje s področja vodenja podjetja), – lokacija: Zgornje Posočje je turistično območje državnega pomena, visoka ohranjenost naravnega okolja.	Slabosti: – ni možnosti širjenja apartmajskega objekta, – slabe prometne povezave z območjem, – nerazpoznavnost destinacije v tujini.
Priložnosti: – naravne danosti, – kulturna dediščina ter njeno ohranjanje, – nudenje dodatne ponudbe podjetja (rekreativni objekt; hrana; transport), – povezovanje turističnih proizvodov na ožjem in širšem območju, – promocija na tujem trgu.	Nevarnosti: – slabo vreme, – naravne nesreče, – vstop novih ponudnikov nastanitvenih zmogljivosti višje kakovosti, – pomanjkanje sredstev za izboljšanje turistične infrastrukture (smučišča in ostale rekreativne objekte).

C. Ocena konkurence (konkurenčne prednosti)

C.1. Obstoječi konkurenti. Na območju Bovca je bilo po podatkih SURS iz leta 2009 dnevno na voljo 2.941 stalnih ležišč. Največje število nastanitev zmogljivosti (ležišč) ponujajo kampi (1.325), hoteli (498), apartmajske hiše (138) ter sobodajalci. V obdobju od leta 2005 do leta 2009 se je število ležišč povečalo iz 2.543 na 2.941 ali za 15,7 %. Število ležišč se je v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 povečalo za 6 %, saj so se povečale zmogljivosti gostišč z 2* in 3*, povečalo se je število apartmajev s 3* ter kapacitete v kampih z 1*. V letu 2009 so se v primerjavi z letom 2008, za kar 7 % povečale nastanitvene zmogljivosti zaradi novo odprtega kampa s 3*. Največjo konkurenco pa predstavljajo objekti višje kakovosti, ki spadajo v kategorizacijo 3* in 4*. Objekti razporejeni v ti dve kategoriji skupaj na območju Bovca ponujajo 686 ležišč. Od teh v omenjeno kategorijo spadajo:

- hoteli, ki lahko ponudijo do 73 % vseh ležišč in v povprečju opravijo za okoli 30 % vseh nočitev letno,
- gostišča nudijo do 5,4 % vseh ležišč ter v povprečju realizirajo 1,5 % vseh nočitev letno,
- apartmaji nudijo 1,6 % ležišč ter opravijo 0,5 % nočitev letno,
- kampi nudijo 20,4 % ležišč.

Po podatkih SURS prevladujejo v občini Bovec apartmaji z 2*. Konkurenca je, na področju kvalitetnejših apartmajskih nastanitvenih zmogljivosti ocenjenih s 3* majhna, s 4* pa jo praktično ni. Apartmaji ponujajo večinoma nastanitev brez možnosti dodatnih aktivnosti v času slabega vremena (glej Prilogo 20 in 21).

C.2. Prednosti in slabosti storitev v primerjavi s konkurenco. Prednost apartmajske hiše v primerjavi s konkurenco izhajajo iz nujenja najema novih, moderno opremljenih apartmajev, ki ustrezajo kategorizaciji 4*. Nudijo uporabo vrta, skupnega družabnega prostora ter uporabo interneta. Apartmaji imajo zelo dobro lego, saj se nahajajo v bližini kabinske žičnice, bližini centra mesta ter nudijo lahek dostop. V času poletne sezone pa nudijo dobro izhodišče za izlete. Ostale prednosti izhajajo iz znanja zaposlenih (aktivno znanje treh tujih jezikov, komunikativnost, prilagodljivost, izkušnje z vodenjem podjetja, visoka strokovna izobrazba).

C.3. Ocena tržne moči kupcev. V obdobju 2005–2009 je na bovškem prenočilo v povprečju, kar 68 % tujcev iz držav zahodne in srednje Evrope, ki se po BDP uvrščajo med razvite države. Te goste lahko uvrstimo med zahtevnejše oziroma tiste, ki želijo več udobja in so pripravljeni za kvalitetno nastanitev nameniti več sredstev.

D. Analiza trga

D.1. Opredelitev velikosti trga. Po podatkih SURS je iz Priloge 17 in 18 razvidno, da se na bovškem število prenočitev povečuje, in sicer tako domačih kot tujih gostov. Od leta 2005 do 2008 se je število nočitev skupaj povečalo za 31,5 %. V letu 2009 je v primerjavi z letom 2008 opazen rahel padec nočitev (6 %), na kar bi lahko vplivala nastala gospodarska kriza, pa tudi vremenske razmere.

V strukturi nočitev prevladujejo tuji gosti, ki ustvarijo okoli dve tretjini nočitev. Največ jih prihaja iz Nemčije (povprečno letno ustvarijo okoli 38.000 nočitev ali 35 % vseh nočitev tujih gostov) ter iz sosednjih držav Italije, Avstrije, Madžarske, Hrvaške ter Češke, Slovaške, Velike Britanije (glej Prilogo 18). Priloga 17 prikazuje gibanje vseh nočitev, ločeno na domače in tuje goste, po posameznih mesecih v obdobju od leta 2005 do 2009. Iz slike je razvidno, da je sezonska komponenta močno prisotna in, da je največ nočitev ali povpraševanja po prenočitvenih zmogljivostih v poletnih mesecih od meseca maja pa do septembra, torej v času poletnih počitnic.

D.2. Ocena rasti trga. Število nočitev se je na bovškem od leta 2005 do 2008 zelo povečalo, in sicer za 40.326 nočitev ali 31,2 %. Leta 2009 je nekoliko upadlo in je bilo doseženo 159.120 nočitev. V predračunih je bilo na podlagi preteklih podatkov ocenjeno, da bi število nočitev ostalo na ravni iz leta 2009 ter bi po osnovnem scenariju v prihodnjih letih lahko naraščale za povprečno 5 % letno. Vsekakor pa bo na večje število nočitev vplivala v zimskem času, vzpostavljena smučarska povezava Kanin–Sella Nevea v letu 2009. Slednje se bo odrazilo v prihodnjih letih. Velik pa je tudi vpliv vremena. Dolžina bivanja je na tem območju kratka, v povprečju nekaj več kot dva dni. Tudi na podlagi

preteklih podatkov se dolžina bivanja bistveno ni spreminjala. Želja je zadržati goste dalj časa ter jim ponuditi dodatne aktivnosti.

D.3. Dejavniki povpraševanja. Povpraševanje po nastanitvah kategoriziranih s tremi in štirimi zvezdicami narašča. Porast povpraševanja gostov po višje kategoriziranih nastanitvah se močno izrazi pri kampih s 3*, saj se je število nočitev z odprtjem kampa omenjene kategorije v letu 2009 v primerjavi s preteklim letom povečalo za 32 % (do leta 2009 ni bilo kampov z več kot 2*). Prav tako narašča povpraševanje po gostiščih s 3*, medtem ko povpraševanje po nižjih kategorijah upada, ob istem številu sob ter ležišč. Iz navedenega sledi, da obstaja povpraševanje po nastanitvenih objektih višjih kategorij. Največja zasedenost kapacitet je v času poletne ter zimske sezone. Poletni meseci privabljajo največ turistov iz Nemčije, Italije, Madžarske, Češke, Poljske. V času zimske sezone je opazno povečanje hrvaških gostov. Domači gosti pa največ letujejo na področju Bovca v poletnih mesecih ter pozimi. V mesecu oktobru in novembru je nočitev najmanj. Če povzamemo zgornja dejstva lahko ugotovimo, da je močno prisotna sezonska komponenta. V poletni sezoni na nočitve vplivajo poletne počitnice, pozimi pa je zasedenost močno odvisna tudi od obratovanja smučišča oziroma vremena.

D.4. Dejavniki uspeha (Strategija vstopa na trg ter možnost rasti). Podjetje bo na začetku v skladu s finančnimi zmoglostmi strmelo k vzpostavitvi najprej enega nastanitvenega objekta. Vendar pa je zaradi omejenosti parcele na njej možno predvideti le tri apartmajske enote, ki pa ne dopuščajo velike fleksibilnosti pri rezervacijah za krajši nastanitveni čas. Glede na to, da na bovškem ni ponudbe apartmajev kategorije 4* in več, se kaže priložnost v zapolnitvi te vrzeli z izgradnjo apartmajskega objekta visoke kategorije. Dolgoročno se načrtuje vzdrževanje ter izboljšava nastanitvenih zmogljivosti v korist večjega ugodja in zadovoljstva gostov. Prednost objekta je tudi v njegovi legi in kompetentnih zaposlenih. Uspeh oddajanja apartmajev bo v začetni fazi odvisen od dobre promocije, z izbiro pravih časovnih terminov, odvisno od sezonske zasedenosti, kasneje pa od referenc gostov.

C. Analiza kadrov in nove zaposlitve (kadri in vodenje)

Ustanoviteljica podjetja je že leta 2001 pridobila naziv univ. dipl. inž. arhitekture, opravila strokovni izpit ter do leta 2007 pridobivala izkušnje v dveh arhitekturnih birojih. Od leta 2007 je vodila podjetje, ki je delovalo na področju trgovine. Ustanoviteljica in lastnica podjetja, bo vodila podjetje ter hkrati nadaljevala z arhitekturno dejavnostjo. Predvideva se zaposlitev za nedoločen in polni delovni čas, s VII stopnjo izobrazbe. Podjetje bo naknadno zaposlilo delavca za pomožna dela s V. stopnjo izobrazbe za polni delovni čas, za vzdrževanje prostorov, okolice objektov, pomoči pri sprejemanju in prevozu gostov idr.

D. Analiza vplivov na okolje

Iz povzetka vpliva na okolje izhaja, da investicija ne bo z ničemer vplivala na izkoriščanje naravnih virov (voda, zrak, mineralne surovine, rastline in živali), ne bo posegala v substanco naravnih virov in ne bo ogrožala njihove redkosti in regeneracijske ter

reprodukcijske sposobnosti. Ne predvideva se nobena intenzivna uporaba naravnih virov, kar bi povzročilo bistveno zmanjšanje njihove obnovljivosti. *Pojasnilo: Razpisna dokumentacija zahteva pojasnila glede vpliva investicije na okolje, kjer mora vlagatelj navesti ali investicija vpliva na izkoriščanje naravnih virov ali na količinsko substanco naravnih virov (da ne ogroža redkosti), ali se predvideva intenzivna raba naravnih virov (zmanjšanje obnovljivosti, ali povzroča emisije, odpadke), kar je z vidika trajnostnega razvoja regije velikega pomena. V Prilogi 22 so navedeni možni vplivi investicije, gradnje apartmajskega objekta, ter njenega kasnejšega delovanja na okolje.*

E. Cilji investicijskega projekta

Podjetje določila strateške cilje in indikatorje za merjenje doseženih ciljev v obdobju 3–5 let:

- ekonomski cilj: povečevanje poslovnih prihodkov; indikator merjenja: 5 % letno, povečanje števila gostov; indikator merjenja: 5 % letno;
- trženje: oglaševanje v Sloveniji ter tujini; indikator merjenja: število objav oziroma objava oglasa vsaj 6 krat letno; anketa letno,
- razvoj, tehnološka prenova: ohranjanje kvalitete apartmajev; indikator merjenja: ankete o zadovoljstvu gostov (ocenjevanje od 1–5) oziroma doseganje povprečne ocene 4,
- človeški viri: zaposliti dva delavca; dodatna izobraževanja na področju turizma in arhitekture; indikator merjenja: udeležba zaposlenega na vsaj enem seminarju.

F. Višina investicijskih vlaganj

H.1. Stroški investicije kot celote

Tabela 27: Povzetek finančne konstrukcije celotne investicije (v EUR)

Strošek po gradbenih fazah	Vrednost (brez DDV)	Vrednost (z DDV)	Delež (v %)
Nakup zemljišča	17.595	21.114	7,8
Gradnja objekta	188.333	226.000	83,4
Nakup strojev in opreme	20.000	24.000	8,8
Skupna predračunska vrednost investicije	225.928	271.114	100,0

H.2. Viri financiranja

Tabela 28: Viri financiranja investicije (v EUR)

Viri financiranja	Vrednost (z DDV)	Delež (v %)
Nepovratna sredstva SVLR	50.000	22,1
Lastna sredstva	171.114	55,8
Kredit	50.000	22,1
Skupna predračunska vrednost investicije	271.114	100,0

H.3. Stroški prijavljene faze in upravičeni stroški. Podjetje se prijavlja na razpis s fazo investicije in sicer z gradnjo objekta do 4. gradbene faze. Predračunska vrednost prijavljene faze bo 100.000 EUR. Pojasnilo. Podjetje je bilo upravičeno do stroškov v višini 100.000 EUR (brez DDV, saj ta ne spada v upravičen strošek). Upravičeni stroški nastanejo od oddaje vloge (v našem primeru do 29.03.2010 do 20.10.2010 (datum določen v javnem razpisu)). Upravičene stroške je bilo potrebno ob predložitvi zahtevka za sofinanciranje dokazati z računom oziroma dokazilom o plačilu. Nakup zemljišča je podjetje opravilo že pred prijavo na javni razpis. Prav tako je za gradnjo predračun izbranega izvajalca del. Pri razpisu je to predstavljalo pomemben del z vidika ocenjevanja vloge in dodeljenih točk projekta.

G. Terminski načrt investicije (izgradnje apartmajskega objekta)

Terminski načrt izgradnje objekta ter načrtovanih zaposlitev je prikazan v Prilogi 23.

II. Finančni del projekta

H. Ekonomsko-finančni načrt

Pojasnilo. Finančni načrt je moral obsegati predračunske izkaze poslovnega izida, bilance stanja, denarnega toka za obdobje petih let, od leta 2010 do leta 2014 ter izračun NSV.

Predračunski izkaz poslovnega izida. Predračunski izkaz poslovnega izida je sestavljen po različici I. V vseh letih se predvideva pozitivni čisti poslovni izid obračunskega obdobja. V letu 2010 se predvidevajo samo prihodki iz dejavnosti arhitekture, zaposlitev ene osebe za polovični delovni čas ter ostali obratovalni stroški. V letu 2011 se z odprtjem apartmajske hiše načrtujejo prihodki iz dejavnosti turizma za polletno obdobje. Poslovni odhodki so višji za stroške dela (oseba zaposlena za polni delovni čas), stroške amortizacije, stroške obratovanja in vzdrževanja ter finančni odhodki (obresti od kredita). V letu 2012 se povečajo prihodki iz dejavnosti turizma. Načrtovana je višja cena dnevnega najema apartmajev za 5 %. Cena apartmajev se giblje od 80–100 EUR na enoto na dan. Prihodki so načrtovani tudi v skladu s podatki SURS o povprečni zasedenosti kapacitet na območju Bovca. V naslednjih dveh letih je načrtovana rast prihodkov predvsem iz dejavnosti turizma zaradi višje zasedenosti kapacitet. V letu 2013 se predvideva zaposlitev novega delavca. Načrtujejo se višji stroški storitev skladno z višjo zasedenostjo kapacitet ter predvideno rastjo cen življenjskih potrebščin. Finančni odhodki se znižujejo zaradi odplačil obrokov kredita oziroma nižjih obresti.

Tabela 29: Predračunski izkaz poslovnega izida v obdobju 2010–2014 (v EUR)

	Postavka	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014	Indeks 11/10	Indeks 12/11	Indeks 13/12	Indeks 14/13
		1	2	3	4	5	6(2/1)	7(3/2)	8(4/3)	9(5/4)
1	Čisti prihodki od prodaje (a+b):	7.000	24.000	54.000	60.000	64.000	343	225	111	107
	a. iz dejavnosti turizma		12.000	30.000	36.000	38.000		250	120	106
	b. iz dejavnosti arhitekture	7.000	12.000	24.000	24.000	26.000	171	200	100	108
2.	Drugi poslovni prihodki		750	1.500	1.500	1.500		200	100	100
I.	Poslovni prihodki (1+2)	7.000	24.750	55.500	61.500	65.500	354	224	111	107
3	Stroški blaga, materiala in storitev	1.400	4.150	13.200	13.500	13.700	296	318	102	101
4	Stroški dela	4.291	12.136	28.626	31.074	34.074	283	236	109	110
5	Odpisi vrednosti	0	4.825	9.650	9.650	9.650		200	100	100
II.	Poslovni odhodki (5+6+7+ 8)	5.691	21.111	51.476	54.224	57.424	371	244	105	106
III	Poslovni izid iz poslovanja (I-II)	1.309	3.639	4.024	7.276	8.076	278	111	181	111
6	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		1.739	1.659	1.460	1.332		95	88	91
IV	Dobiček pred obdavčenjem	1.309	1.900	2.365	5.816	6.744	145	124	246	116
7.	Davek iz dobička	262	380	473	1.163	1.349	145	124	246	116
V.	Čisti poslovni izid	1.047	1.520	1.892	4.653	5.395	145	124	246	116

Predračun bilance stanja. Sredstva. V letu 2010 je bil izveden nakup zemljišča iz lastnih sredstev. Načrtovana je bila gradnja objekta do tretje gradbene faze (predračunska vrednost 100.000 EUR brez DDV) ter njeno dokončanje v letu 2011. Stanje opredmetenih osnovnih sredstev bo na dan 31.12.2011 znašalo 221.103 EUR in se v naslednjih letih zmanjšuje za stroške amortiziranja. Stanje denarnih sredstev je vseh letih pozitivno. Kratkoročne terjatve predstavljajo terjatve do države za vstopni DDV.

Tabela 30: Predračun bilance stanja na dan 31.12. od leta 2010 do 2014 (v EUR)

		stanje	stanje	stanje	stanje	stanje
	Postavka	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
A.	Dolgoročna sredstva	117.595	221.103	211.453	201.803	192.153
I	Opredmetena osnovna sredstva (1+2+3)	117.595	221.103	211.453	201.803	192.153
	1. Zemljišča in zgradbe:	17.595	203.103	197.453	191.803	186.153
	a) Zemljišča	17.595	17.595	17.595	17.595	17.595
	b) Zgradbe		185.508	179.858	174.208	168.558
	2. Proizvajalne naprave in stroji		18.000	14.000	10.000	6.000
	3. Opredmetena sredstva, ki se pridobivajo	100.000				
B.	Kratkoročna sredstva	30.332	48.624	32.326	17.059	1.795
I.	Kratkoročne poslovne terjatve	22.399	40.429	32.269	22.969	12.909
II.	Denarna sredstva	7.933	8.195	57	-5.910	-11.114
C.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve					
	Sredstva skupaj (a+b+c)	147.927	269.727	243.779	218.863	193.948
A.	Kapital	8.547	10.067	11.959	16.613	22.008

I.	Osnovni kapital	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
II.	Rezerve iz dobička		52	128	223	456
II.	Preneseni čisti poslovni izid		995	2.439	4.237	8.657
IV.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	1.047	1.520	1.892	4.653	5.395
B.	Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	50.000	49.250	47.750	46.250	44.750
C.	Dolgoročne obveznosti	90.000	210.000	191.000	172.000	153.000
I.	Dolgoročne finančne obveznosti (1+2)	90.000	210.000	191.000	172.000	153.000
	1. Dolgoročne finančne obveznosti do bank		40.000	35.000	30.000	25.000
	2. Druge dolgoročne finančne obveznosti (lastniško financiranje)	90.000	170.000	156.000	142.000	128.000
Č.	Kratkoročne obveznosti	500	5.500	6.320	6.550	6.800
I.	Kratkoročne finančne obveznosti		5.000	5.000	5.000	5.000
II.	Kratkoročne poslovne obveznosti	500	500	1.320	1.550	1.800
D.	Kratkoročne pasivne časovne razmejitve					
	Obveznosti do virov sredstev skupaj (a+b+c+d)	149.047	274.817	257.029	241.412	226.558

Obveznosti do virov sredstev. V letu 2010 je bil vplačan osnovni kapital (7.500 EUR). Podjetje posluje v vseh letih z dobičkom, oblikovane so 5 % obvezne zakonske rezerve. Dobiček preteklega leta se prenese. Stanje kapitala se tako povečuje. Podjetje konec leta 2010 pridobi nepovratna sredstva po programu Soča 2013 v višini 50.000 EUR, vzpostavijo se dolgoročne pasivne časovne razmejitve, ki se zmanjšujejo za pripadajočo letno amortizacijo. Dolgoročne finančne obveznosti v letu 2010 znašajo 90.000 EUR. To so lastna sredstva, ki jih vloži v podjetje ustanoviteljica. V letu 2011 ustanoviteljica vloži še 80.000 EUR lastnih sredstev ter v višini 50.000 EUR pridobi dolgoročno posojilo od banke, ki je potrebno za dokončanje objekta. Načrtovano stanje dolgoročnih finančnih obveznosti do bank je na dan 31.12.2011 40.000 EUR, ki se v naslednjih letih zmanjšuje zaradi odplačil kratkoročnega dela kredita v višini 5.000 EUR letno. Preostale dolgoročne finančne obveznosti predstavljajo vložek lastnih sredstev ali dano posojilo lastnice podjetja. Konec vsakega leta se predvidevajo tudi kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev, ki izhajajo iz delovanja in vzdrževanja objekta.

Predračunski izkaz denarnega toka. Predračunski izkaz denarnega toka je izdelan po posredni metodi, II. različica. Podatki o nedenarnih transakcijah so iz izkaza denarnih tokov izločeni.

Denarni tokovi pri poslovanju so sestavljeni iz postavk izkaza poslovnega izida in iz sprememb postavk bilanc stanja. Zneski so prilagojeni za izločeno amortizacija ter druge poslovne prihodke, ki izhajajo iz dela amortizacije iz pridobitve osnovnih sredstev oziroma iz vira državne pomoči. Prebitek prejemkov pri poslovanju v letu 2010 je pozitiven zaradi prejetih nepovratnih sredstev. V naslednjih letih prebitek prejemkov pri poslovanju izhaja predvsem iz postavk izkaza poslovnega izida.

Denarni tokovi pri naložbenju so sestavljeni v letu 2010 (117.595 EUR) ter 2011 (108.333 EUR) iz izdatkov za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev. Do leta 2014 se dodatni izdatki oziroma prejemki iz opredmetenih sredstev ne predvidevajo.

Tabela 31: Predračun izkaza denarnih tokov od leta 2010 do 2014 (v EUR)

Postavka		Predračun 1. 1. –31. 12. 2010	Predračun 1.1 –31. 12. 2011	Predračun 1.1 –31. 12. 2012	Predračun 1.1 –31. 12. 2013	Predračun 1.1. –31. 12. 2014
A.	Denarni tokovi pri poslovanju					
a)	Postavke iz izkaza poslovnega izida	1.047	8.084	13.201	15.763	16.377
	Poslovni prihodki in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	7.000	24.750	55.500	61.500	65.500
	Poslovni odhodki brez amortizacije in finančnih odhodkov iz poslovnih obveznosti	5.691	16.286	41.826	44.574	47.774
	Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v odhodkih	262	380	473	1.163	1.349
b)	Spremembe čistih obratnih sredstev (in PČR, rezervacij ter odloženih terjatev in obv.za davek) poslovnih postavk bilance stanja	26.981	-22.750	4.320	4.730	4.750
	Začetne manj končne poslovne terjatve	-23.519	-22.000	5.000	6.000	6.000
	Končni manj začetni poslovni dolgovi	500		820	230	250
	Končne manj začetne PČR in rezervacije	50.000	-750	-1.500	-1.500	-1.500
c)	Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a+b)	28.028	-14.666	17.521	20.493	21.127
B.	Denarni tokovi pri naložbenju					
a)	Prejemki pri naložbenju					
b)	Izdatki pri naložbenju	-117.595	-108.333			
	Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-117.595	-108.333			
c)	Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a+b)	-117.595	-108.333			
C.	Denarni tokovi pri financiranju					
a)	Prejemki pri financiranju	97.500	130.000			
	Prejemki od vplačanega kapitala	7.500				
	Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	90.000	130.000			
b)	Izdatki pri financiranju		-6.739	-20.659	-20.459	-20.332
	Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje		-1.739	-1.659	-1.459	-1.332
	Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti			-14.000	-14.000	-14.000
	Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti		-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
c)	Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a+b)	97.500	123.261	-20.659	-20.459	-20.332
D.	Končno stanje denarnih sredstev	7.933	8.195	5.058	5.091	5.886
	Denarni izid v obdobju (ac+bc+cc)	7.933	262	-3.138	33	795
	Začetno stanje denarnih sredstev		7.933	8.195	5.058	5.091

Denarni tokovi pri financiranju izhajajo iz prejemkov od vplačanega kapitala in povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti, izdatki pa se nanašajo na izdatke za dane obresti ter kratkoročna in dolgoročna odplačila finančnih obveznosti. V letu 2010 prebitek prejemkov

pri financiranju znaša 97.500 EUR. V letu 2011 pridobi podjetje še 130.000 EUR iz dolgoročnih kreditov (posojila lastnika). Predvidevajo se izdatki za odplačila obresti ter odplačila dolgoročnih in kratkoročnih kreditov ter prebitek izdatkov pri financiranju

Končno stanje denarnih sredstev v obdobju od leta 2010 do leta 2014 je pozitivno. Iz izkaza denarnih tokov je razvidno, da bo podjetje prebitek prejemkov finančnih sredstev iz rednega poslovanja ter najete dolgoročne kredite v prvih dveh letih porabilo za investicije v opredmetena osnovna sredstva. Od leta 2012 pa bo prebitkov prejemkov iz rednega poslovanja namenjen za odplačila obresti ter odplačila deležev iz dolgoročnih in kratkoročnih kreditov.

Neto sedanja vrednost investicije. Investicija se bo povrnila v 9,7 letih, pri interni stopnji donosa 6 %. Ekonomska doba projekta pa je 10 let.

Tabela 32: Izračun neto sedanje vrednosti investicije (v EUR)

	Leto/ Finančni tok 2010–2020	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Dobiček iz poslovanja		7.850	18.300	24.000	25.800	28.000	29.800	32.000	31.800	32.000	31.800
+	Amortizacija		4.150	9.650	9.650	9.650	9.650	9.650	5.650	5.650	5.650	5.650
-	Investicija	117.595	108.333									
- /+	Sprememba obratnega kapitala	26.981	-22.750	-680	-1.270	-1.250	5.300	4.500	4.709	5.600	4.800	5.000
	Denarni tok investicije	-144.576	-73.583	28.630	34.920	36.700	32.350	34.950	32.941	31.850	32.850	32.450
-	Odhodki za obresti		1.739	1.659	1.460	1.332	1.294	1.069	874	676	478	280
- /+	Odplačilo glavnice		5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	Denarni tok za lastnika	-144.576	-80.322	21.971	28.460	30.368	26.056	28.881	27.067	26.174	27.372	27.170
	Diskontni faktor = 6%	0,9434	0,8900	0,8396	0,7921	0,7473	0,7050	0,6651	0,6274	0,5919	0,5584	0,5268
Sedanja vrednost												
	Investicija	136.392	76.169									
	Prejemki iz investicij		10.680	23.467	26.654	26.490	26.542	26.236	23.622	22.167	21.024	19.728
Doba povračila 9,7 let												
Neto sedanja vrednost 14.049												

3.2.2 Končna ocena uspešnosti vloge na podlagi določenih meril za vrednotenje vlog

Prijavljena vloga oziroma investicija se meri na podlagi točk. Razpis je določal, da mora vloga doseči vsaj 51 točk, da je upravičena do prejema nepovratnih sredstev. Vloge so bile razvrščene glede na višino doseženega števila točk. Če sta dva vlagatelja dosegla isto število točk, je imel prednost tisti, ki je dosegel večjo število točk pri merilu 2 (število delovnih mest). V primeru, da prednost vlagatelja še vedno ni bila določena, se je upoštevalo še merilo 6 (delež visoke tehnologije).

Tabela 33. Merila za vrednotenje vlog za sklop B; ukrep II

	Merilo	Število možnih točk	Doseženo število točk
1	Reference vlagatelja	12	12
2	Število novih delovnih mest	20	10
3	Faznost in predvideni zaključek investicije	20	15
4	Vpliv investicije na okolje	6	5
5	Tržna naravnost	15	10
6	Delež visoke tehnologije	15	6
7	Lokacija investicije in potresna prizadetost vlagatelja	7	7
8	Popolnost vloge	5	0
9	Skupaj	100	65

Vir: Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011.

Na razpis, za sklop B, je v letu 2010 prispelo 17 vlog. Sofinanciranih je bilo 12 projektov. V tabeli so vsa prikazana merila, po katerih so se vrednotile prispele vloge. Dokumentacija javnega razpisa je pri vrednotenju vlog natančno določena in obsežna, zato v nadaljevanju povzemam samo glavna določila v okviru posameznih meril.

Strokovna komisija je ugotovila, da je obravnavana vloga prispela pravočasno in je izpolnjevala vse pogoje. Vloga je za projekt pri ocenjevanju dosegla skupno 65 točk, ki je končna ocena oziroma predstavlja povprečno število točk dveh ocenjevalcev. Največ točk je vloga izgubila pri oceni oziroma številu na novo ustvarjenih delovnih mest ter pri oceni deleža visoke tehnologije, skupaj 19 točk.

Vloga oziroma projekt je bil uspešen. Dosegel je maksimalno možno višino sofinanciranja za sklop B, to je 50.000 EUR. Pojasnila v zvezi z doseženim številom točk:

1. Reference vlagatelja. Vlagateljica je dobila maksimalno število točk. Glavni kriterij pri dodelitvi točk je bil, da je bilo podjetje registrirano po 01.01.2009 ter še ni nikoli prejelo nepovratna sredstva za sofinanciranje.
2. Število novih delovnih mest. Vloga je prejela 10 točk, 6 točk za dve novo ustvarjeni delovni mesti ter dodatno še 4 točke za delovno mesto z minimalno VI. stopnjo izobrazbe; tu je vloga izgubila največ točk.

3. Faznost in predvideni zaključek investicije. Vloga je prejela 15 točk, 9 ker bo investicija zaključena v 12 mesecih od podpisa pogodbe ter za faznost investicije (gradnja objektov) 6 točk.
4. Vpliv investicije na okolje. Vloga je prejela 5 točk, ker investicija ne bo imela za posledico posebnih komunalnih odpadkov.
5. Tržna naravnost. Vloga je prejela 10 točk, zaradi dobre strategije trženja ter sklenjenih predpogodb.
6. Delež visoke tehnologije. Vloga je prejela 6 točk, saj je SVLR ocenil, da je investicijski projekt tehnološko nezahteven. Tu je vloga izgubila 9 točk.
7. Lokacija investicije in potresna prizadetost vlagatelja: vloga je prejela maksimalno število točk 7, saj se investicija nahaja na potresnem območju občine Bovec (Kobarid – 3 točke; Tolmin – 1 točka).
8. Popolnost vloge. Vloga ni prejela točk, ker je bila vloga popolna šele po dopolnitvi, vlagateljica ni pravočasno prejela pisnega pravnomočnega gradbenega dovoljenja, zato je bila pozvana, da ga dostavi naknadno.

3.2.3 Črpanje nepovratnih sredstev

Za črpanje odobrenih sredstev je moral vlagatelj do 20.10.2010 izstaviti zahtevek za dodelitev nepovratnih sredstev in predložiti naslednjo dokumentacijo: zahtevek za sofinanciranje, poročilo o delu na projektu v času do izstavitve zahtevka, stroškovnik projekta s prilogami, izjavo, da so vse kopije računov in potrdil o plačilu enake originalu, dokazila o že realiziranih novih zaposlitvah, iz katere bo razviden datum zaposlitve ter raven izobrazbe.

Izplačana sredstva je SVLR lahko znižal, če bi vlagatelj v zahtevku za sofinanciranje uveljavljal stroške, ki ne spadajo med upravičene stroške investicije.

3.2.4 Povzetek postopka za pridobitev nepovratnih sredstev po javnem razpisu Soča

Vlagatelj je moral v vlogi za razpis predložiti sledečo dokumentacijo po vrstnem redu:

- izjavo o strinjanju z razpisnimi pogoji (razpisni obrazec št. 1/1), ki so navedeni v razpisni dokumentaciji,
- prijavni obrazec (razpisni obrazec št. 2/1),
- navesti podatke o podjetju (razpisni obrazec št. 3/1) oziroma osnovne podatke o vlagatelju in projektu,
- izpolniti vsebino, ki jo zajema dispozicija projekta (v našem primeru razpisni obrazec št. 4/1) in sicer: predstavitev vlagatelja, opis investicije, poslovni del investicije (strategija trženja, SWOT analiza podjetja, ocena konkurence, analiza trga, analiza kadrov in nove zaposlitve, analiza vplivov na okolje, cilji investicijskega projekta, višina investicijskih vlaganj, ekonomska finančna analiza, terminski plan investicije kot celote, organizacija in izvajanje projekta),
- podpisati pogodbo – sklop B (razpisni obrazec št. 5/1), ki jo sklepa s SVLR.

Izpolnjene vloge so morale biti napisane v slovenskem jeziku, finančni podatki pa v EUR. Oddane so morale biti do določenega datuma, drugače so bile zavržene. Dokumentacija je morala biti razvrščena po vrstnem redu ter podpisana in žigosana. Določeno je, da so vsi podatki vloge javni razen tistih, ki jih vlagatelj označi kot poslovno skrivnost. Dolžan je navesti tudi razlog. Poslovna skrivnost se lahko nanaša le na del vloge, ne pa na celotno vlogo. Vloge, ki so nepopolne, se morajo dopolniti v osmih dneh. Če jih v določenem roku vlagatelj ne dopolnijo, komisija vloge zavrže. Komisija zavrže tudi tiste vloge, ki so prispele prepozno ali so nepravilno označene, lahko so tudi neutemeljene. Vlagatelji so v roku 60 dni od odpiranja vlog obveščeni s sklepom o (ne)odobritvi sredstev. Če se vlagatelj ne odzove v določenem roku na poziv za podpis pogodbe se šteje, da je vlogo umaknil. V pogodbi so določeni načini financiranja ter ostali pogoji, opredeljuje način in obliko poročanja o poteku izvajanja investicije ter postopek nadzora nad porabo dodeljenih sredstev.

SKLEP

Šele z nastankom EU je bil podrobneje opredeljen sistem za razvoj regij, tako z ustanovitvijo institucij kot z določitvijo zakonodaje. Sedanje programsko obdobje je prineslo novost pri načrtovanju razvojnih projektov. Ti se sedaj načrtujejo od spodaj navzgor oziroma bolj vključujejo subjekte na lokalni in regionalni ravni. Pristop je dober, saj zagotavlja dobro prepoznavanje razvojnih potreb subjektov določenega območja, ki so z njim povezani, kar poveča tudi uspešnost izvedbe. Še vedno pa je problematično nadzorovanje porabe razvojnih sredstev.

Slovenija je z vstopom EU prevzela zakonodajo tudi na področju regionalnega razvoja kot tudi strukturne politike ter dobila pravico za črpanje sredstev iz strukturnih skladov EU. V obdobju 2004–2006 je bilo Sloveniji namenjeno le malo sredstev, ta so se v programskem obdobju 2007–2013 močno povečala. Vendar žal lahko rečemo, da pri črpanju ni dovolj uspešna. Ostaja neto plačnica v proračun EU.

Na področju investicij za razvoj turistične infrastrukture pa je bila Slovenija pri dodeljevanju in črpanju sredstev zelo uspešna, saj so načrtovana sredstva za obdobje 2007–2013, v višini 145 milijonov EUR, bila že do leta 2011 izčrpana. Turistično gospodarstvo je bilo podhranjeno, saj v preteklosti socialistična doktrina ni bila naklonjena turizmu. Vsekakor pa se je v zadnjih letih način preživljanja prostega časa močno spremenil, pomen turizma na razvoj držav pa je čedalje večji.

Do konca leta 2011 je bilo za razvoj turizma, v Sloveniji, črpanih 98,8 milijonov EUR nepovratnih sredstev. Večina sredstev je bila namenjena razvoju turistične infrastrukture. Zaključenih je bilo 131 projektov. Doseženo je bilo 3.354 novih ležišč ali 71 % od načrtovanih za obdobje 2007–2013 ter 582 novo ustvarjenih delovnih mest ali 51 % načrtovanih. Uspešnost izvedenih projektov je dobra, uspešna je realizacija novih ležišč, medtem ko realizacija števila novo zaposlenih ni zadovoljiva.

V magistrski nalogi sem analizirala uspešnost črpanja nepovratnih sredstev namenjenih razvoju turizma, v Goriški statistični regiji ter njeni podregiji Zgornje Posočje, ki obsega

občine Bovec, Kobarid in Tolmin. Po razpisih MG in SPS je bilo v turistično infrastrukturo v obdobju 2004–2010, v Goriški statistični regiji, sofinanciranih 11 projektov ter črpanih 6,6 milijonov EUR nepovratnih sredstev. Skoraj vsa dodeljena sredstva so bila namenjena povečanju števila novih ležišč in izboljšanju kvalitete že obstoječih nastanitvenih zmogljivosti. V obdobju 2004–2006 je bilo sofinanciranje skromno, saj je bil financiran samo en projekt. V letih 2007–2010 je bilo sofinanciranih 8 projektov v turistično infrastrukturo. Do konca leta 2011 jih je bilo 7 uspešno zaključenih. Cilj o pridobitvi števila novih ležišč je bil dosežen, pridobljeno je bilo 291 ležišč ali 99 % načrtovanih. Doseženo je bilo 54 novih zaposlitev, kar je nižje od načrtovanih za 23 %. Po nekaterih projektih je predvideno zaposlovanje v prihodnjih letih, vendar ta cilj ne bo dosežen v celoti, kljub še enemu nedokončanemu projektu. Po podatkih AJ PES se je število zaposlenih v gostinstvu/turizmu celo znižalo in je na ravni leta 2002.

Po vseh razpisih je bilo od leta 2004–2010 v podregiji Zgornje Posočje v turistično infrastrukturo skupno črpanih 5,5 milijonov EUR nepovratnih sredstev ter sofinanciranih 77 projektov. Po razpisih MG in SPS se je izvedlo 7 projektov, črpanih jih je bilo 3,8 milijonov EUR nepovratnih sredstev. Ostali projekti so se izvedli po programu Soča. Teh je bilo 70, v okviru njih je bilo črpanih 1,8 milijona EUR. V preteklem programu Soča 2006 je bilo na področju turizma sofinanciranih 14 projektov medtem, ko je bilo v obdobju 2007–2010, po podatkih PRC, sofinancirano 56 veljavnih projektov. Večje število projektov izhaja iz novo opredeljenega programa Soča 2013, saj so od leta 2007 upravičeni do razvojnih sredstev tudi mikro-podjetja ter sobodajalci. Sofinancirale so se investicije v obnovo in v nove nastanitvene zmogljivosti. V obdobju 2007–2010 je bilo po projektih načrtovano 631 novih in obnovljenih ležišč ter 42 novih zaposlitev. Od leta 2004–2006 ni bilo mogoče pridobiti podatkov o številu novih in obnovljenih ležišč, saj je bil glavni pogoj za pridobitev sofinanciranja število novih zaposlitev. Napovedanih jih je bilo 75. Program Soča bi moral vplivati na povečanje števila novih zaposlitev v dejavnosti gostinstva/turizma, v podregiji, vendar ta cilj ni bil dosežen. Realiziran pa je bil cilj povečanja števila novo registriranih poslovnih subjektov. Prav tako je bilo zadovoljivo doseženo število novih in obnovljenih ležišč, čeprav je merjenje oteženo, saj v Sloveniji vseh nastanitvenih zmogljivostih nimamo zabeleženih, SURS zajema podatke samo tistih subjektov, ki dejavnost opravljajo kot glavno.

Večina nepovratnih sredstev, po razpisih MG in SPS, se je dodelila po regionalni shemi v skladu s pravili o državnih pomočeh. Državne pomoči v državah članicah EU na splošno niso dovoljene, ker se s tem kršijo pravila konkurence na enotnem evropskem trgu. Vendar obstajajo določene izjeme. Ena izmed njih so regionalne državne pomoči in so namenjene prikrajšanim regijam EU, s ciljem po zmanjšanju regionalnih razlik, pri tem pa se upošteva razdelitev območja v skladu z NUTS. Tudi sredstva programa Soča se dodeljujejo po shemi regionalnih državnih pomoči ter v skladu s pravilom »de minimis«. Prednost le-teh je, da ni potrebno obveščanje in odobritev Evropske komisije, zato v zadnjih letih naraščajo, hkrati se dodeljujejo v manjših zneskih ter ne izkrivljajo konkurence na trgu. Pri dodeljevanju sredstev tako obstajata dva sistema, sistem državnih pomoči in sistem strukturnih skladov.

Po programu Soča se vsako leto izvede javni razpis »Spodbujanje začetnih investicij in ustvarjanje novih delovnih mest, razvoja mikro, majhnih in srednjih podjetij ter razvoja turističnih zmogljivosti«, na katerega se je v letu 2010, pod sklop B, prijavilo tudi podjetje, s projektom izgradnje apartmajske hiše, ki sem ga opisala v poglavju 3. Za sklop B je bilo potrebno izpolniti obsežno dokumentacijo ter narediti finančni načrt, saj je v tem sklopu podjetje kandidiralo za pridobitev najvišje možne višine nepovratnih sredstev 50.000 EUR in jo tudi dobilo. Apartmajska hiša, s tremi enotami ter 20 ležišči, je bila zgrajena v načrtovanem roku. Naložba se je izkazala za dobro, saj so apartmaji polno zasedeni skozi poletje, počitnice in praznike. Sama dejavnost oddajanja ležišč pa zaradi sezone komponente ne omogoča preživetja skozi celo leto, lahko je le dopolnilna. Poslovni subjekti, ki delujejo v turizmu, želijo privabiti čim več gostov za daljše obdobje. Za slednje pa je potrebna promocija in prepoznavnost turističnih produktov.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. (2012). *ePRS – Poslovni register Slovenije*. Najdeno 14. aprila 2012 na spletnem naslovu <http://www.ajpes.si/prs/>
2. Aristotnik, A., & Lah, N. (2007). Uspešnost Slovenije pri črpanju kohezijskih sredstev EU v obdobju 2004–2006. *Uprava*. Najdeno 23. julija 2010 na spletnem naslovu <http://www.fu.uni-lj.si/uprava/V4.asp>
3. Bučar, M, Karnar, P., Ciraj, A. M., & Kajnič, S. (2007). *Strukturni skladi v Sloveniji – zadostno izkoriščen vir?* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
4. *EUR-Lex – Pogodbe*. Najdeno 5. novembra 2011 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/sl/treaties/index.htm>
5. European Commission. (2010). *State Aid Scoreboard*. Najdeno 7. januarja 2011 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.html
6. European Commission. (2011a). *Supporting European tourism*. Najdeno 13. aprila 2011 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/index_en.htm
7. European Commission. (2011b). *Tourism*. Najdeno 13. aprila 2011 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/themes/tourism/index_en.htm
8. Eurostat. (2012). *Regions of Europe*. Najdeno 5. februarja 2012 na spletnem naslovu http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Regions_of_Europe
9. Evropska komisija. (2011). *Zneski, ki so na voljo*. Najdeno 30. julija 2011 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/policy/fonds/index_sl.htm
10. Ferčič, A. (2011). *Državne pomoči podjetjem: teorija, praksa in predpisi*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
11. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2002). *Četrto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 1999, 2000, 2001)*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/porocilo2001.pdf
12. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2003). *Peto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2000, 2001, 2002)*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/peto_lp_slo.pdf
13. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2004). *Šesto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2001, 2002, 2003)*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/porocilo_sesto.pdf
14. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2005). *Sedmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2002, 2003, 2004)*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/porocilo_sedmo.pdf

15. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2006). *Osmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2003, 2004 in 2005)*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/porocilo_osmo.pdf
16. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2007). *Deveto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2004, 2005 in 2006)*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/porocilo_deveto.pdf
17. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2008). *Deseto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2005, 2006 in 2007)*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/Deseto_porocilo_DP_koncno.pdf
18. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2009). *Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2006, 2007 in 2008)*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/porocilo_enajsto.pdf
19. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2011a). *Dvanajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2007, 2008 in 2009)*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/dr%C5%BEavne_pomo%C4%8Di/LP_12_CISTOPIS.pdf
20. Ministrstvo za finance Republike Slovenije. (2011b). *Trinajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2008, 2009 in 2010)*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/nadz_pom/letna_poro%C4%8Dila/13._LP_drz_pomoceh.pdf
21. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Republike Slovenije. (2012). *Razvoj poslovnega okolja in investicij (tudi javni razpisi za sofinanciranje turistične infrastrukture)*. Najdeno 22. septembra 2011 na spletnem naslovu http://www.mgrt.gov.si/si/delovna_podrocja/turizem_in_internacionalizacija/turizem/razvoj_poslovnega_okolja_in_investicij_tudi_javni_razpisi_za_sofinanciranje_turisticne_infrastrukture/
22. Ministrstvo za gospodarstvo Republike Slovenije. (2002). *Strategija slovenskega turizma*. Najdeno 20. maja 2012 na spletnem naslovu http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/turizem/turizem_strategija.pdf
23. Ministrstvo za gospodarstvo Republike Slovenije. (2006). *Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011*. Najdeno 20. maja 2012 na spletnem naslovu http://www.mgrt.gov.si/si/delovna_podrocja/turizem_in_internacionalizacija/turizem/
24. Ministrstvo za gospodarstvo Republike Slovenije. (2007). *Delavnica v okviru srednjeevropske pobude na temo »Merjenje ekonomskega pomena turizma v državah članicah SEP (z osrednjim poudarkom na Satelitskih računih za turizem – TSA)«*. Najdeno 17. novembra 2010 na spletnem naslovu http://www.mgrt.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article/11987/5814/

25. Ministrstvo za gospodarstvo Republike Slovenije. (2010). *Turizem, ključni potencialni nosilec razvoja Slovenije*. Najdeno 20. julija 2010 na spletnem naslovu http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/turizem/Turizem__klju%C4%8Dni_potencialni_nosilec_razvoja_Slovenije_-_gradivo.pdf
26. Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije. (2009). *Navodila organa upravljanja za ugotavljanje skladnosti in izvajanje spremljanja ter ocenjevanja učinkovitosti državnih pomoči v zvezi z izvajanjem kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007–2013*. Najdeno 20. aprila 2011 na spletnem naslovu www.koh-s.mop.gov.si
27. Mrak, M., Mrak, M., & Rant, V. (2004). *Kohezijska politika Evropske unije*. Ljubljana: Copis.
28. Mulec, B. (2008). *Kohezijska politika Evropske unije*. Ljubljana: Založba Koščak.
29. Planina, J., & Mihalič, T. (2002). *Ekonomika turizma*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
30. Pogodba o delovanju Evropske Unije. Uradni list EU C83/2010. Najdeno 30. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2010:083:SOM:SL:HTML>
31. Posoški razvojni center. (2006). *Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške statistične regije) 2007–2013*. Najdeno 14. julija 2010 na spletnem naslovu <http://www.prc.si/dodatno/regionalni-razvojni-program-severne-primorske>
32. Posoški razvojni center. (2007). *Program spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013 (Soča 2013)*. Najdeno 10. julija 2010 na spletnem naslovu <http://www.prc.si/dokumenti>
33. Posoški razvojni center. (2008). *Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2007*. Najdeno 10. julija 2010 na spletnem naslovu <http://www.prc.si/dokumenti>
34. Posoški razvojni center. (2009). *Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2008*. Najdeno 10. julija 2010 na spletnem naslovu <http://www.prc.si/dokumenti>
35. Posoški razvojni center. (2010a). *Izvedbeni programi razvojne pomoči občinam Bovec, Kobarid in Tolmin za leta 2007, 2008, 2009 in 2010*. Najdeno 1. julija 2010 na spletnem naslovu <http://www.prc.si/programi-projekti/aktualni/vsi/razvojni-program-soca>
36. Posoški razvojni center. (2010b). *Javni razpis za spodbujanje začetnih investicij in ustvarjanja novih delovnih mest, razvoja mikro, malih in srednje velikih podjetij ter razvoja turističnih kapacitet na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2010*. Najdeno 1. marca 2010 na spletnem naslovu <http://www.prc.si/razpisi/javni-razpis-za-zacetne-investicije-2010>
37. Posoški razvojni center. (2010c). *Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2009*. Najdeno 10. julija 2010 na spletnem naslovu <http://www.prc.si/dokumenti>
38. Posoški razvojni center. (2011). *Poročilo o izvedbi letnega delovnega načrta Posoškega razvojnega centra za leto 2010*. Najdeno 10. julija 2010 na spletnem naslovu <http://www.prc.si/dokumenti>

39. Sklep o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2007–2013. *Uradni list RS* št. 23/2006.
40. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2007). *Letno poročilo 2006 o izvajanju Enotnega programskega dokumenta v programskem obdobju 2004–2006*. Najdeno 12. oktobra 2010 na spletnem naslovu <http://www.eu-skladi.si/predpisi/letna-porocila/letna-porocila-o-izvajanju-enotnega-programskega-dokumenta-za-programsko-obdobje-2004-2006/files/fileinnercontentproxy.2010-11-17.8894767685>
41. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2008). *Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013*. Najdeno 20. julija 2010 na spletnem naslovu http://www.arhiv.svlr.gov.si/fileadmin/svlsrp.gov.si/pageuploads/KOHEZIJA/Programski_dokumenti/NSRO2007-2013.pdf
42. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. (2010). *Predstavitev področja regionalnega razvoja*. Najdeno 10. oktobra 2010 na spletnem naslovu http://www.arhiv.svlr.gov.si/si/delovna_podrocja/podrocje_regionalnega_razvoja/index.html
43. Smernice o državni regionalni pomoči za 2007–2013. *Uradni list EU* C 54/13/2006. Najdeno 10. oktobra 2010 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:054:0013:0044:SL:PDF>
44. Statistični urad Republike Slovenije. (2011a). *Pomembnejši statistični podatki o Sloveniji* (letnik VI, št. 2). Najdeno 12. januarja 2012 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/doc/pub/PSP/00-PS-912-1102.pdf>
45. Statistični urad Republike Slovenije. (2011b). *Prenočitvene zmogljivosti po občinah in vrstah nastanitvenih objektov, Slovenija, letni podatki do 2009 (Stara metodologija)*. Najdeno 20. decembra 2011 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2118101S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/21_gostinstvo_turizem/90_nastanitev_arhiv/01_21181_nastanitev_obcine_stara/&lang=2
46. Statistični urad Republike Slovenije. (2011c). *Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija)*. Najdeno 12. decembra 2011 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Ekonomsko/21_gostinstvo_turizem/90_nastanitev_arhiv/01_21181_nastanitev_obcine_stara/01_21181_nastanitev_obcine_stara.asp
47. Statistični urad Republike Slovenije. (2011d). *Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letno, za leta 2008 in 2009 (Nova metodologija)*. Najdeno 12. decembra 2011 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Ekonomsko/21_gostinstvo_turizem/02_21645_nastanitev_letno/02_21645_nastanitev_letno.asp
48. Statistični urad Republike Slovenije. (2011e). *Prihodi in prenočitve turistov, Slovenija, 2011 – končni, prva objava*. Najdeno 12. aprila 2012 na spletnem naslovu http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4589

49. Statistični urad Republike Slovenije. (2011f). *Statistični letopis za leto 2011*. Najdeno 15. januarja 2012 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/letopis/>
50. Statistični urad Republike Slovenije. (2011g). *Svetovni dan turizma 2011*. (2011, 23. september). Najdeno 12. aprila 2012 na spletnem naslovu http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4191
51. Statistični urad Republike Slovenije. (2012). *Prenočitvene zmogljivosti po skupinah nastanitvenih objektov, občine, Slovenija, letno (Nova metodologija) za leto 2010*. Najdeno 15. marca 2012 na spletnem naslovu http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Ekonomsko/21_gostinstvo_turizem/02_21645_nastanitev_letno/02_21645_nastanitev_letno.asp
52. Statistični urad Republike Slovenije. (b.l.a). *Metodologije*. Najdeno 25. julija 2011 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/metodologija.asp>
53. Statistični urad Republike Slovenije. (b.l.b). *Skupna klasifikacija teritorialnih enot za statistiko – NUTS (The Common classification of territorial units for statistics – NUTS)*. Dodatek 3. Najdeno 12. decembra 2011 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/katalogrds/podstrani/dodatek3.html>
54. *Strukturni skladi EU v Sloveniji*. Najdeno 19. septembra 2010 na spletnem naslovu <http://www.eu-skladi.si/skladi/predstavitev-skladov/evropski-sklad-za-regionalni-razvoj>
55. Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj. (2005). *Strategija razvoja Slovenije*. Najdeno 30. marca 2011 na spletnem naslovu http://www.umar.gov.si/konference_in_projekti/projekti/
56. Uredba Komisije (ES) št. 1628/2006 z dne 24. oktobra 2006 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri državni regionalni pomoči za naložbe. *Uradni list EU* L 302/29/2006. Najdeno 10. oktobra 2010 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:302:0029:0040:SL:PDF>
57. Verhovnik, J., Filipič, L., & Štern, B. (2006). *Pridobitev nepovratnih sredstev iz strukturnih skladov EU*. Ljubljana: Založba Forum Media, d.o.o.
58. Vlada Republike Slovenije. (2008). *Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007–2013*. Najdeno 14. junija 2010 na spletnem naslovu http://www.svlr.gov.si/si/delovna_podrocja/podrocje_regionalnega_razvoja/drzavni_razvojni_program/
59. Wostner, P. (2005). *Kako do denarja EU*. Ljubljana: GV Založba.
60. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS* št. 42/2006, 60/2006 popr.
61. Zakon o nadzoru državnih pomoči. *Uradni list RS* št. 1/2000, 30/2001.
62. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR). *Uradni list RS* št. 60/1999, 56/2003, 83/2003-UPB1.
63. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2). *Uradni list RS* št. 93/2005, 127/2006-ZJZP, 20/2011-ZSRR-2.
64. Zakon o spremljanju državnih pomoči (ZSDrP). *Uradni list RS* št. 37/2004.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1:	Seznam kratic.....	1
Priloga 2:	Načrtovana struktura virov financiranja regionalnih razvojnih programov 2007–2013	2
Priloga 3:	Načrtovana struktura financiranja regionalnih razvojnih programov po prioritetah Državnega razvojnega programa 2007–2013	3
Priloga 4:	Dodeljene državne pomoči po kategorijah v Sloveniji v obdobju od leta 2002 do leta 2010 (v mio EUR).....	4
Priloga 5:	Dodeljene pomoči po pravilu »de minimis« od leta 2002 do 2010 po kategorijah (v mio EUR)	5
Priloga 6:	Obseg državnih pomoči po statističnih regijah v Sloveniji (v %) na ravni NUTS 3.....	5
Priloga 7:	Strategije in cilji Regionalnega razvojnega programa Goriške regije 2007–2013	6
Priloga 8:	Program Soča 2013; cilji in merila vrednotenja ukrepa II – program Soča 2013	7
Priloga 9:	Seznam vseh javnih razpisov namenjenih turistični dejavnosti v Sloveniji v obdobju 2007 do 2011	8
Priloga 10:	Seznam vseh prejemnikov nepovratnih sredstev namenjenih za investicije v turistično infrastrukturo v Goriški statistični regiji na podlagi razpisov MG ter SPS od leta 2004–2010.....	9
Priloga 11:	Seznam prejemnikov nepovratnih sredstev pridobljenih po programu Soča 2013 od leta 2007 –2010.....	10
Priloga 12:	Sofinancirani vsi projekti in projekti na področju turizma od leta 2007–2010 v Zgornjem Posočju, po programu Soča 2013– Ukrepi II (sklop A,B,C)	11
Priloga 13:	Seznam prejemnikov nepovratnih sredstev pridobljenih po programu Soča 2006 od leta 2002 –2006.....	12
Priloga 14:	Število ležišč v obdobju 2006–2010 v Zgornjem Posočju (Občine Bovec, Tolmin, Kobarid)	12
Priloga 15:	Število prenočitev v obdobju 2006–2010 v Zgornjem Posočju (Občine Bovec, Tolmin, Kobarid).....	13
Priloga 16:	Število gospodarskih subjektov in število zaposlenih iz ur v dejavnosti gostinstva od leta 2002 do 2011; Goriška statistična regija in podregija Zgornje Posočje	13
Priloga 17:	Število vseh nočitev domačih in tujih gostov po mesecih od leta 2005 do leta 2009– Bovec	14
Priloga 18:	Število prenočitev gostov in rast od leta 2005 do 2009 v občini Bovec.....	14
Priloga 19:	Vse prenočitvene zmogljivosti vseh nastanitvenih objektov v letih 2005 do 2009 v občini Bovec	14
Priloga 20:	Število nočitev domačih in tujih gostov na območju Boveca od leta 2005 do 2009 (apartmaji).....	16
Priloga 21:	Vse nočitve v letih 2005 do 2009 občina Bovec	16
Priloga 22:	Opis pričakovanih vplivov objekta na neposredno okolico z navedbo ustreznih ukrepov.....	17
Priloga 23:	Celotni terminski načrt investicije	17

Priloga 1: Seznam kratic

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
BDP	Bruto domači proizvod
DDV	Davek na dodano vrednost
DP	Državna pomoč
DRP	Državni razvojni program
DT	Direktorat za turizem
EGS	Evropska gospodarska skupnost
EK	Evropska komisija
EKUJS	Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad
EPD	Enotni programski dokument
ES	Evropska skupnost
ESS	Evropski socialni sklad
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
EU	Evropska unija
EUR	Evro
HoReCa/Ta	(Hotels, Restaurants, Cafes and Bars and Travel Agencies
IRO	Indeks razvojne ogroženosti
ISPA	Program predpristopne pomoči EU, namenjen sofinanciranju večjih projektov na področju varovanja okolja in prometne infrastrukture
KS	Kohezijski sklad
MF	Ministrstvo za finance
MG	Ministrstvo za gospodarstvo
NSRO	Nacionalni strateški referenčni okvir
NUTS	Nomenclature des unites territoriales statistiques (slov.: nomenklatura statističnih teritorialnih enot)
OPN	Občinski podrobni načrt
OPRR	Operativni program regionalnih razvojnih potencialov
PES	Pogodba o Evropski skupnosti
PDEU	Pogodba o delovanju Evropske unije
ePRS	Poslovni register Slovenije
PRC	Posoški razvojni center
RDO	Regionalne destinacijske organizacije
RNUST	Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011
RRP	Regionalni razvojni program
SAPARD	Program predpristopne pomoči k EU za kmetijstvo in razvoj podeželja
SPS	Slovenski podjetniški sklad
SKD	Standardna klasifikacija dejavnosti
SKTE	Standardna klasifikacija teritorialnih enot
SURS	Statistični urad RS
SVLR	Služba za lokalno samoupravo in regionalno politiko
SWOT	Strenghts, Weaknesses, Opportunities, Threats (slov.: analiza prednosti, slabosti, priložnosti ter nevarnosti)

SRS	Strategija razvoja Slovenije
SRRS	Strategija regionalnega razvoja Slovenije
UMAR	Urad za makroekonomski razvoj
WTTC	World Travel & Tourism Council
ZSDrP	Zakon o spremljanju državnih pomoči
ZSRR	Zakon o spodbujanju regionalnega razvoja

**Priloga 2: Načrtovana struktura virov financiranja regionalnih razvojnih programov
2007–2013**

Razvojna regija	Skupna vrednost RRP v EUR	Struktura virov financiranja RRP v %			
		Skupaj	EU + država	Občine	Zasebni viri
Gorenjska	1.663.421.579	100	55	9	36
Goriška	1.477.816.384	100	63	14	23
Jugovzhodna Slovenija	266.998.000	100	40	38	22
Koroška	1.012.251.171	100	48	6	46
Notranjsko–kraška	427.121.643	100	64	16	16
Obalno–kraška	510.200.000	100	45	27	27
Osrednjeslovenska	60.194.055	100	55	15	30
Podravska	3.025.616.382	100	56	12	32
Pomurska	2.006.600.000	100	43	7	49
Savinjska	2.779.190.000	100	56	9	32
Spodnjeposavska	616.659.941	100	57	19	24
Zasavska	446.634.056	100	47	8	36
Skupaj	14.292.703.211	100	54	12	34
Od tega:					
– Vzhodna Slovenija	10.581.071.193	100	53	11	36
– Zahodna Slovenija	3.711.632.018	100	57	14	29

Vir: Državni razvojni programi Republike Slovenije za obdobje 2007–2013, 2008, str. 60, tabela 23.

**Priloga 3: Načrtovana struktura financiranja regionalnih razvojnih programov po
prioritetah Državnega razvojnega programa 2007–2013**

Razvojna regija	Skupna vrednost RRP v EUR	STRUKTURA PRIORITET DRP v %					
		Skupaj	1. Konkurenčno gospodarstvo in hitrejša rast	2. Učinkovito ustvarjanje, dvosmerni pretok in uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta	3. Učinkovita in cenejša država	4. Moderna socialna država in večja zaposlenost	5. Povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja
Gorenjska	1.663.421.579	100,0	32,7	9,5		4,7	53,1
Goriška	1.477.816.384	100,0	40,4	18,7		0,5	40,4
JV Slovenija	266.998.000	100,0	32,3	26,0	6,4	11,0	24,3
Koroška	1.012.251.171	100,0	77,3	0,4		1,6	20,7
Notranjsko-kraška	427.121.643	100,0	38,5	4,5		4,2	52,8
Obalno-kraška	510.200.000	100,0	29,2	16,4	3,1	2,5	48,7
Osrednjeslovenska	60.194.055	100,0	14,6	8,5	5,2	11,2	60,5
Podravska	3.025.616.382	100,0	34,3	10,8		4,5	50,5
Pomurska	2.006.600.000	100,0	33,6	0,5	0,2	3,2	62,5
Savinjska	2.779.190.000	100,0	30,0	23,2		1,9	44,9
Spodnjeposavska	616.659.941	100,0	28,6	21,7		1,5	48,3
Zasavska	446.634.056	100,0	44,0	12,2		13,9	29,9
SKUPAJ	14.292.703.211	100,0	36,7	12,5	0,3	3,4	47,1
v tem:							
- Vzhodna Slovenija	10.581.071.193	100,0	37,3	11,9	0,2	3,7	46,9
- Zahodna Slovenija	3.711.632.018	100,0	35,0	14,1	0,5	2,8	47,6

Vir: Vlada RS, Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007–2013, 2008, str. 59, tabela 21.

Priloga 4: Dodeljene državne pomoči po kategorijah v Sloveniji v obdobju od leta 2002 do leta 2010 (v mio EUR)

Kategorija	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kmetijstvo	174,2	195,2	102,2	88,2	100,7	108,7	103,8	92,3
Ribištvo	0,4	0,0	0,2	0,1	0,4	0,1		0,2
Kmetijstvo in ribištvo	174,5	195,2	102,4	88,3	101,1	108,9	103,8	92,5
R&D (raziskave in razvoj)	31,9	24,3	23,5	19,6	22,8	21,2	67,0	97,3
Varstvo okolja	37,5	23,8	14,2	2,6	18,8	26,1	28,0	47,4
Varčevanje z energijo	1,1	2,4	0,6	2,2	0,1			
MSP (mala in srednja podjetja)	10,6	3,4	9,1	29,3	2,8	2,2	1,7	0,8
Zaposlovanje	18,1	23,1	15,4	16,6	7,1	2,0	12,5	17,5
Usposabljanje	2,2	3,7	1,5	1,9	3,4	0,8	0,3	0,6
Regionalni cilji	14,1	11,5	41,1	45,9	39,6	79,6	92,8	83,4
Odrpavljanje resne motnje v gospodarstvu							215,5	37,7
Kultura	3,0	6,4	6,7	11,1	10,1	13,7	14,4	10,2
Tvegani kapital								0,6
Naravne nesreče						8,1	0,0	1,0
Horizontalni cilji	118,7	98,6	112,3	129,0	104,6	153,7	432,1	296,4
Transport	58,0	94,4	38,3	41,2	44,1	42,3	49,4	56,8
Premogovništvo	16,1	14,2	14,1	14,8	17,2	17,5	16,4	11,7
Prestrukturiranje **			0,1	2,6	0,6	1,3	1,6	1,4
Reševanje	19,1	22,8		0,4	0,6		1,5	1,3
Energetika		3,9						
Ostali sektorji*	6,7							
Posebni sektorji	99,9	135,1	52,5	58,9	62,4	61,1	68,9	71,2
Skupaj državne pomoči	393,0	428,9	267,2	276,3	268,1	323,7	604,8	460,1

Vir: Ministrstvo za finance RS, Četrto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 1999, 2000, 2001), 2002; Peto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2000, 2001, 2002), 2003; Šesto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2001, 2002, 2003), 2004; Sedmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2002, 2003, 2004), 2005; Osmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2003, 2004 in 2005), 2006; Deseto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2005, 2006 in 2007), 2008; Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2006, 2007 in 2008), 2009; Dvanajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2007, 2008 in 2009), 2011a; Trinajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2008, 2009 in 2010), 2011b.

Priloga 5: Dodeljene pomoči po pravilu »de minimis« od leta 2002 do 2010 po kategorijah (v mio EUR)

Kategorija /Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kmetijstvo	0,00	0,08	0,16	0,06	0,06	1,85	5,53	13,30	9,13
R&D (raziskave in razvoj)		0,24	0,26	0,18	1,86	0,68	0,94	23,97	5,34
Varstvo okolja			0,08	0,10	0,01	0,02	0,49	0,71	2,01
MSP (mala in srednja podjetja)	0,24	0,52	1,84	4,56	3,40	15,47	6,28	18,78	16,45
Zaposlovanje	0,05		0,95	0,57	4,43	6,72	15,17	25,63	24,98
Usposabljanje					0,04		0,01	2,39	1,07
Regionalne pomoči	0,03	0,33	0,41	0,74	0,27	0,06	0,23	0,10	0,29
Kultura	0,00	0,05	0,09	0,49	0,00	0,00	0,01	0,00	0,98
Naravne nesreče				0,85	0,23				0,36
Prestrukturiranje	0,35		0,11	0,21	0,48				0,06
Skupaj državne pomoči	0,67	1,22	3,91	7,75	10,78	24,80	28,65	84,88	60,67

Vir: Ministrstvo za finance RS, Četrto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 1999, 2000, 2001), 2002; Peto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2000, 2001, 2002), 2003; Šesto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2001, 2002, 2003), 2004; Sedmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2002, 2003, 2004), 2005; Osmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2003, 2004 in 2005), 2006; Deseto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2005, 2006 in 2007), 2008; Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2006, 2007 in 2008), 2009; Dvanajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2007, 2008 in 2009), 2011a; Trinajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2008, 2009 in 2010), 2011b.

Priloga 6: Obseg državnih pomoči po statističnih regijah v Sloveniji (v %) na ravni NUTS 3

Regija/leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pomurska	10,8	8,6	7,4	6,9	4,2	4,8	3,5	8,7
Podravska	10,9	9,1	7,6	9,2	9,1	9,1	6,1	9,4
Koroška	2,2	1,8	1,8	2,3	2,9	2,2	1,4	2,2
Savinjska	9,2	9,7	7,7	8,3	9,9	9,6	7,7	10,5
Zasavska	5,7	5,8	6,3	6,3	7,1	6,4	3,2	3,8
Spodnjeposavska	8,8	2,7	3,7	3,5	2,1	2,3	1,0	1,4
Jugovzhodna Slovenija	4,7	5,7	7,9	12,0	7,2	5,0	4,0	4,4
Osrednjeslovenska	30,7	43,3	45,7	39,3	39,4	41,6	60,8	44,6
Gorenjska	5,1	4,8	4,0	3,3	5,7	6,8	4,5	6,7
Goriška	5,0	4,5	4,7	4,3	6,3	3,8	5,0	4,7
Obalno kraška	4,8	2,0	2,1	3,4	4,9	5,2	1,9	2,9
Notranjsko-kraška	2,0	2,0	1,2	1,2	1,4	1,1	0,8	1,5

Vir: Ministrstvo za finance RS, Četrto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 1999, 2000, 2001), 2002; Peto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2000, 2001, 2002), 2003; Šesto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2001, 2002, 2003), 2004; Sedmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2002, 2003, 2004), 2005; Osmo poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2003, 2004 in 2005), 2006; Deseto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2005, 2006 in 2007), 2008; Enajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2006, 2007 in 2008), 2009; Dvanajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2007, 2008 in 2009), 2011a; Trinajsto poročilo o državnih pomočeh v Sloveniji (za leta 2008, 2009 in 2010), 2011b.

Priloga 7: Strategije in cilji Regionalnega razvojnega programa Goriške regije 2007–2013

Navajam strategije razvoja regije preko, katerih bo regija uresničevala svoje cilje in vizijo razvoja v obdobju 2007–2013:

-Strategija znanja za razvoj in podjetnost (razvojna prioriteta 1)

Programi v okviru strategije

- Program 1.1.: Ustvarjanje pogojev za izvajanje sedanjih izobraževanih programov v regiji in njihov nadaljni razvoj
- Program 1.2.: Razvoj vseživljenjskega učenja,
- Program 1.3.: Izboljšanje kvalitete življenja v regiji

-Strategija inovativnosti v gospodarstvu (razvojna prioriteta 2)

Programi v okviru strategije:

- Program 2.1: Izgradnja razvojne infrastrukture,
- Program 2.2.: Ustvarjanje novih in kakovostnih delovnih mest
- Program 2.3.: Program spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013 (SOČA 2013)

-Strategija odličnosti v turizmu (razvojna prioriteta 3)

Programi v okviru strategije:

- Program 3.1.: Regionalna turistična destinacija Smaragdna pot,
- Program 3.2.: Usposabljanje in izobraževanja v turizmu,
- Program 3.3: Zagotavljanje infrastrukturne opremljenosti regije za turizem.

-Strategija razvoja podeželja (razvojna prioriteta 4)
Programi v okviru strategije: - Program 4.1.: Podjetnost in zaposlitvene možnosti na podeželju - Program 4.2.: Kakovost življenja na podeželju - Program 4.3.: Trajnostna raba naravnih danosti in ohranjanje kulturne dediščine
-Strategija trajnostnega okoljskega in prostorskega razvoja in infrastrukturne opremljenosti (razvojna prioriteta 5)
Programi v okviru strategije: - Program 5.1.: Celovit prostorski razvoj regije, - Program 5.2.: Optimalno varstvo okolja - Program 5.3.: Uravnotežena in kvalitetna javna gospodarska in informacijska infrastruktura regije, - Program 5.4.: Trajnostna energetika.

Vir: Posoški razvojni center, Regionalni razvojni program Severne Primorske 2007–2013 (Goriške statistične regije), 2006; str. 22–27.

Priloga 8: Program Soča 2013; cilji in merila vrednotenja ukrepa II – program Soča 2013

U2–K3	Opisi kazalnikov oz. vrednosti						
Opisni cilj	Neto povečanje števila gospodarskih subjektov						
Začetno oz. temeljno izhodišče (začetne vrednosti, katere se bodo merile s kazalniki)	število gospodarskih subjektov v Posočju na dan 31. 12. 2004: 1007						
Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Finančni plan (v 000 EUR)	626	626	793	793	793	501	501
Socialno ekonomski plan	5	5	5	5	5	5	5
Kazalniki, na podlagi katerih se bo merila učinkovitost	število gospodarskih subjektov v Posočju						
Viri podatkov	SURS, Si–Stat podatkovni portal						
Kratkoročno obdobje ocenjevanja učinkovitosti	učinkovitost se bo merila letno						
Dolgoročno obdobje ocenjevanja učinkovitosti	- ob vmesnem vrednotenju leta 2010 - po zaključku programa leta 2015						
Prvi pričakovani učinki (kdaj)	začetek l. 2008	začetek l. 2009	začetek l. 2010	začetek l. 2011	začetek l. 2012	začetek l. 2013	začetek l. 2014

U2. I1–K4	Opisi kazalnikov oz. vrednosti						
Opisni cilj	Spodbujanje novih investicij						
Začetno oz. temeljno izhodišče (začetne vrednosti, katere se bodo merile s kazalniki)	v letu 2006 je državno pomoč za nove investicije pridobilo 13 podjetij						
Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Finančni plan (v 000 EUR)	584	584	793	793	793	501	501
Socialno ekonomski plan	10	10	15	15	15	7	7

Kazalniki, na podlagi katerih se bo merila učinkovitost	število podjetij, ki bodo izvedla nove investicije prek programa Soča 2013						
Viri podatkov	Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko						
Kratkoročno obdobje ocenjevanja učinkovitosti	učinkovitost se bo merila letno						
Dolgoročno obdobje ocenjevanja učinkovitosti	- ob vmesnem vrednotenju leta 2010 - po zaključku programa leta 2015						
Prvi pričakovani učinki (kdaj)	začetek l. 2008	začetek l. 2009	začetek l. 2010	začetek l. 2011	začetek l. 2012	začetek l. 2013	začetek l. 2014

Vir: Posoški razvojni center, Program spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013 (Soča 2013), 2007, str. 33.

Priloga 9: Seznam vseh javnih razpisov namenjenih turistični dejavnosti v Sloveniji v obdobju 2007 do 2011

Javni razpis / ukrep	Skupna vrednost razpisa / ukrepa (v EUR)	Znesek podpisanih pogodb (v EUR)	Število podpisanih in veljavnih pogodb	Število načrtovanih ležišč	Število načrtovanih nočitev	Število novih načrtovanih zaposlitev
Javni razpis za dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva – turistična infrastruktura.	78.000.000	62.455.447	33	2.315	1.036.866	659
Javni razpis za sofinanciranje turistične infrastrukture	20.000.000	14.938.042	28	1.089	182.821	165
Javni razpis Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva - turistična infrastruktura	28.393.871	27.620.961	16	1.234	247.710	279
Pridobitev sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR Obnova in posodobitev planinskih postojank	1.500.000	1.237.349	21		5.523	12
Javni razpis za dodatno promocijo turistične ponudbe Slovenije v letu 2009	2.074.173	1.778.173	22			
Javni razpis za promocijo turistične ponudbe tematskih turističnih proizvodov na nacionalni ravni v letu 2010 in 2011	1.080.500	1.043.809	9			
Javni razpis za pridobitev sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR za izvedbo aktivnosti regionalnih destinacijskih organizacij	4.200.000	3.552.445	13			
Neposredne potrditve operacij	6.042.348	6.042.348	2	105	28.000	27
Skupaj	141.290.891	118.668.574	144	4.743	1.500.920	1.142

Vir: Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo, 2012.

**Priloga 10: Seznam vseh prejemnikov nepovratnih sredstev namenjenih za investicije
v turistično infrastrukturo v Goriški statistični regiji na podlagi razpisov MG ter SPS
od leta 2004–2010**

Upravičenec	Naziv projekta	Občina	Leto projekta	Odobrena finančna sredstva (v EUR)	Leto zaključka	Planirano število zaposlenih	Planirano število ležišč	Velikost podjetja
Ministrstvo za gospodarstvo– Direktorat za turizem								
Razpis: Turistična infrastruktura 2004-2006								
ATC Kanin Bovec d.o.o.	Štirisedežnica in smučarska proga Prevala–Kanin	Bovec	2004– 2006	784.417	2006	3		malo
Ministrstvo za gospodarstvo–Direktorat za turizem								
Razpis: Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva-turistična infrastruktura 2007–2013								
Žnider's d.o.o.*	Izgradnja hotela Mangrt*** Bovec	Bovec	2007	1.284.500	2010	19	92	malo
Hit Bovec, hoteli in turizem d.o.o.	Bazenski kompleks z wellnesom hotela Kanin	Bovec	2007	573.400	2009	0	0	veliko
Nebesa d.o.o.	Novogradnja hotela Jožef****	Idrija	2009	743.433	2011	9	24	malo
Gredič d.o.o.	Nastanitvene kapacitete penzion superior Ceglo	Brda	2009	750.000	2012	16	24	malo
Ministrstvo za gospodarstvo– agent: Slovenski podjetniški sklad								
Razpis: Sofinanciranje turistične infrastrukture v letu 2007/2008								
Koren Lidija s.p.*	Apartmajsko naselje v kampu Koren	Bovec	2007	149.066	2009	1	15	malo
PKG turizem in gostinstvo d.o.o.*	Penzion-informacijsko turistična točka Boka	Bovec	2007	750.000	2009	13	48	malo
Šanpier d.o.o. Šempeter pri Gorici	Gradnja hotela Šanpier****	Šempeter-Vrtojba	2007	750.000	2010	4	35	malo
Hotel Brda d.o.o.	Hotel Kozana ***	Brda	2007	750.000	2010	9	57	malo
Ministrstvo za gospodarstvo- Direktorat za turizem								
Razpis: Pridobitev sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj– ESRR Obnova in posodobitev planinskih postojank								
Planinsko društvo Nova Gorica*	Obnova prostorov za nastanitev in namestitvene opreme v objektih Planinskega doma pri Kmskih jezerih	Bovec	2010	52.000	2010	1	0	malo
Planinsko društvo Gorje	Investicijsko vzdrževalna dela v koči na Doliču	Gorje	2010	64.125	2010	0	0	malo
Skupaj turistična infrastruktura 2004–2010				6.650.941		75	295	

Opomba:* realizacija finančnih sredstev v nastanitvene zmogljivosti

Vir: Interno gradivo Ministrstva za gospodarstvo, 2012.

**Priloga 11: Seznam prejemikov nepovratnih sredstev pridobljenih po programu Soča
2013 od leta 2007 –2010**

Števílo	Upravičenec	Naziv projekta	Sklop/ Števílo	Sofinanciran je/ črpanje (EUR)	Predvidene zaposlitve	Števílo novih oz. obnovljenih ležišč
Leto	2007					
1.	Dobravec Jug Leonida s.p.	Sobe III. kategorije	C	12.500	2	10
2.	Vesna Maver	Razvoj turističnih kapacitet v Grantu nad Baško grapo	C	12.000	2	6
3.	Marija Zorč s.p.	Obnova in prekatégorizacija počitniškega stanovanja - Apartmaji Zorč	C	6.971	0	10
4.	Vlado Podgornik	Apartma Podgornik	C	4.508		6
5.	Ekološka turistična kmetija "Pri Plajerju, Stanka Pretnar	Izboljšanje kakovosti ponudbe na kmetiji pri Plajerju	C	9.216	1	11
6.	Silva Mlakar	Dopolnitve ponudbe oddajanja sob	C	15.000	0	9
7.	Vinko Kranjc	Oprema sob, zunanja ureditev in dodatna ponudba	C	15.000	1	11
8.	Slavica Kenda	Počitniško stanovanje Kenda	C	12.873	0	8
9.	MANGRT, Razvojna zadruga z.o.o.	Oprema sob za izobraževalno središče Log pod Mangrtom	C	15.000	4	30
10.	Jure Kutin	Apartmaji Soča	C	4.124	0	6
	Skupaj leto 2007		10	107.193	10	107
Leto	2008					
11.	Hiša sonca d.o.o.	Hiša sonca	B	49.061,16	1	7
12.	Solu, svetovanje in turizem, d.o.o.	Hiša na Robidišču	C	15.000,00	2	12
13.	Dejan Vidmar, izletniška kmetija Žerovc	Prenočišča na izletniški kmetiji Žerovc	C	12.000,00	2	6
14.	Danica Taljat	Izboljšanje turistične ponudbe	C	14.000,00	0	14
15.	Pavel Tonkli	Kmetija z nastanitvijo Logje	C	15.000,00	0	11
16.	Oton Leban	Apartma Situla	C	12.000,00	0	6
17.	Tomaž Repič	Nakup opreme za apartma	C	7.037,00	0	8
18.	Oberstar Venčeslav	Apartmaji Oberstar Bovec	C	15.000,00	0	10
19.	Silvo Rutar	Prenočišča sredi brega	C	14.224,00	0	8
20.	Katja Leban Močnik	Apartmaji Volarje	C	15.000,00	0	8
21.	Jožica Lončner	Apartmaji Lončner	C	10.896,95	0	7
22.	Stres Marjan s.p. Stres inženiring	Apartmaji Stres	C	9.649,64	0	16
23.	Davorin Koren	Obnova apartmaja in ureditev okolice	C	6.000,00	0	6
24.	Stanko Zver	Počitniško sanovanje Zver	C	6.000,00	0	7
25.	Klinkon Denis	Apartma Denis	C	10.833,00	0	7
26.	Nada Šavli	Ureditev apartmaja Magozd NŠ	C	8.000,00	0	4
27.	Ivančič Jožef s.p.	Apartma Jakob	C	7.749,98	0	4
	Skupaj leto 2008		17	227.452	5	141
Leto	2009					
28.	PKG Turizem in gostinstvo d.o.o.	Penzion Boka	B	50.000	6	48
29.	Apartmaji Kokalj Franc Kokalj s.p.	Ureditev apartmajev Kokalj	B	50.000	2	15
30.	Enver Isakoski	Apartmaji Volče****	C	15.000	2	18
31.	Robert Komac	Oprema apartmajev "Kot"	C	9.770	1	8
32.	Robert Peric	Vila Tomažoni	C	15.000	2	10
33.	Lidija Koren s.p. Kamp Koren Kobarid	Širitev kamp-a Koren	C	12.600	2	20
34.	Ana Marija Kogoj	Ureditev sob za oddajanje	C	15.000	0	10
35.	Štefan Cuder	Apartmaji Cuder	C	15.000	0	8
36.	Tomi-Kastelec gradbeni inženiring in nadzor d.o.o., Podružnica Bovec	Adaptacija treh apartmajev s po štirimi ležišči	C	15.000	1	12
37.	Jožica Leban s.p., turistična dejavnost na kmetiji	Ureditev kuhinje jedilnice sanitarij in apartmaja za invalide	C	12.930	0	18
38.	Nataša Taljat	Mlinarjeva domačija-prehod v kategorijo****	C	2.223	1	6
39.	Aleksij Rot	Apartmaji Rot	C	8.027	0	6
40.	Primož Kuščar	Izgradnja hiše s turističnimi apartmaji	C	15.000	0	12
41.	Danica Lazič	Apartmaji Bovec	C	12.000	0	6
42.	Sonja Komac	Apartmaji Komac - Bovec	C	12.000	0	6
	Skupaj leto 2009		15	259.550	17	203

Število	Upravičenec	Naziv projekta	Sklop/ Število	Sofinanciranje/ črpanje (EUR)	Predvidene zaposlitve	Število novih oz. obnovljenih ležišč
Leto						
2010						
43.	Timak Plus d.o.o.	Gradnja apartmajskega objekta	B	50.000	2	20
44.	X point d.o.o.	Hostel X Point	B	50.000	2	18
45.	Komercialne in poslovne storitve Jurij Žagar s.p.	Oprema za apartmeje in vrtni wellness	B	50.000	1	15
46.	Dušan Jermol s.p.	Nakup poslovnega prostora Mesnice Most na Soči	C	28.150	1	0
46.	ECOMAF trgovina in storitve d.o.o. Podružnica Paradiso Tolmin	Obnova dela strehe, medetažnih plošč in dotrajanih elementov	B	50.000	3	0
47.	Tilnik kmetija, Katherine Mary Everett s.p.	Tilnik kmetija	C	12.344	1	9
48.	Anka Kavčič Cimprič s.p.	Počitniška hiša Cimprič	C	12.000	1	6
49.	Mojca Lazar	Počitniška hiša Logje	C	8.708	0	7
50.	Andrej Kovačič	Idrijca 2010	C	12.000	0	6
51.	Apartmenti Mrakič Vasja Mrakič s.p.	Prenova počitniških stanovanj	C	8.000	0	26
52.	Avtomehanika in vulkanizirstvo David Kanalec s.p.	Apartmenti, prenočišča David Kanalec s.p	C	8.018	0	8
53.	Ljudmila Petrovič	Lepi dnevi v Logu Čezsoškem	C	14.963	0	8
54.	Stanislav Fon	Apartmenti Fon Stanislav	C	8.000	0	4
55.	Gostišče pizzerija Jazbec Boštjan Jazbec s.p.	Nove postelje in prehod v višjo kategorijo	C	15.000	0	47
56.	Ervin Čemuta	Apartmenti pri Tempu	C	7.606	0	6
	Skupaj leto 2010		14	306.639	10	180
	Skupaj 2007-2010		56	900.833	42	631

Vir: Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011.

Priloga 12: Sofinancirani vsi projekti in projekti na področju turizma od leta 2007–2010 v Zgornjem Posočju, po programu Soča 2013– Ukrep II (sklop A,B,C)

Soča -Ukrep II	Odobrena sredstva (v EUR)			Število prejemnikov		
	Vsa	Turizem	Indeks	Vsi	Turizem	Indeks
	1	2	3(2/1)	4	5	6(5/4)
Sklop A	377.096			7		
Sklop B	1.829.187	349.061	19	46	7	15
Sklop C	613.989	635.727	104	54	54	100
Skupaj (A+B+C)	2.820.272	984.788	35	107	61	57

Vir: Interni podatki Posoškega razvojnega centra, 2011; Posoški razvojni center, Izvedbeni programi razvojne pomoči občinam Bovec, Kobarid in Tolmin za leta 2007, 2008, 2009 in 2010m 2010a; Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2007, 2008; Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2008, 2009; Letno poročilo javnega zavoda Posoški razvojni center za obdobje januar–december 2009, 2010c; Poročilo o izvedbi letnega delovnega načrta Posoškega razvojnega centra za leto 2010, 2011.

**Priloga 13: Seznam prejemnikov nepovratnih sredstev pridobljenih po programu Soča
2006 od leta 2002 –2006**

	Prejemnik	Projekt	Višina sofinanciranja v EUR	Predvidene nove zaposlitve
Leto		2002		
1.	Restavracija Kotlar, Liljana Kavčič s.p. 4	Dvoposteljne sobe za goste, zajtrkovalnica, notranji bazen z biserno kopeljo in masažnimi tokovi, turška savna, solarij	35.363	4
2.	Athol-um	Oživitev hotela Lucija Most na Soči	97.652	14
Leto		2003		
3.	Viago d.o.o.	Delni odkup hotela Krn v Tolminu-zaključna faza	135.909	17
4.	Chandler d.o.o.	Nakup hotela Alp v Bovcu	250.402	0
Leto		2004		
5.	Hvala - Topli val d.o.o.	Nakup opreme, energetska postaja, oprema pralnice	25.119	3
6.	Rakušček Jelka Jožica s.p. 23	Povečanje kapacitet turističnih sob (Jelkin hram)	33.492	2
Leto		2005		
7.	Prima d.o.o.	Hotel Idrija pri Bači (Hotel Zlata Ribica)	43.094	5
8.	Joffitours-Jojić & Co. d.n.o., Bovec 31	Gostinski objekt z apartmaji Bovec	30.045	5
9.	Franko Restavracija, Valter Kramar s.p. 33	Prenova gostinsko-turističnega objekta	83.460	6
10.	Gostišče Martinov Hram Martin Berginc s.p. 37	Gostišče Martinov Hram-prenočišča	9.147	3
Leto		2006		
11.	Gostinstvo Jernej Grahli s.p.	Investicijska vlaganja v opremo gostinskega objekta	31.275	3
12.	Penzion Kamp Klin Polonca Zorč s.p.	Gradnja sanitarnega objekta in recepcije s prodajalno za Penzion Kamp Klin	37.556	3
13.	Penzion Kobala Komar Renata s.p.	Dokončanje penziona Kobala z zunanjim bazenom in opremo	26.512	3
14.	KOD Tolmin d.o.o.	Dokončanje zunanje ureditve in opreme penziona	72.419	7
	Skupaj (2002-2006)		911.445	75

Vir: Interno podatki Posoškega razvojnega centra, 2011.

Priloga 14: Število ležišč v obdobju 2006–2010 v Zgornjem Posočju (Občine Bovec, Tolmin, Kobarid)

Število ležišč/ leto	Leto 2006	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Indeks 07/06	Indeks 08/07	Indeks 09/08	Indeks 10/09	Razlika (10-06)	Indeks 10/06
	1	2	3	4	5	6(2/1)	7(3/2)	8(4/3)	9(5/4)	10(5-1)	11(5/1)
Hoteli in podobni nastanitveni objekti	823	850	869	990	1.317	103	102	114	133	494	160
Kampi	1.678	1.710	1.725	2.185	3.470	102	101	127	159	1.792	207
Ostali nastanitveni objekti	1.621	2.185	2.293	2.869	3.275	135	105	125	114	1.654	202
Skupaj ležišča	4.122	4.745	4.887	6.044	8.062	115	103	124	133	3.940	196

Vir: SURS, Prenositvene zmogljivosti po občinah, državah in po skupinah nastanitvenih objektov, Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija), 2011b, Prenositvene zmogljivosti po skupinah nastanitvenih objektov, občine, Slovenija, letno (Nova metodologija), 2012.

Priloga 15: Število prenočitev v obdobju 2006–2010 v Zgornjem Posočju (Občine Bovec, Tolmin, Kobarid)

Število prenočitev/ leto	Leto 2006	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Indeks 07/06	Indeks 08/07	Indeks 09/08	Indeks 10/09	Razlika (10-06)	Indeks 10/06
	1	2	3	4	5	6(2/1)	7(3/2)	8(4/3)	9(5/4)	10(5-1)	11(5/1)
Skupaj (domači in tuji gosti)	197.820	246.690	316.546	324.919	316.151	125	128	103	97	118.331	160

Vir: SURS, Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija), 2011c; SURS Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letno, za leta 2008 in 2009 (Nova metodologija), 2011d; SURS, Prihodi in prenočitve turistov, Slovenija, 2011 – končni, prva objava, 2011e; SURS.

Priloga 16: Število gospodarskih subjektov in število zaposlenih iz ur v dejavnosti gostinstva od leta 2002 do 2011; Goriška statistična regija in podregija Zgornje Posočje

Leto	2002		2003		2004		2005		2006	
Regija(podregija) /število	družb in s.p.	zaposleni	družb in s.p.	zaposleni	družb in s.p.	zaposleni	družb in s.p.	zaposleni	družb in s.p.	zaposleni
A. Goriška statistična regija	397	922	399	979	421	936	434	1134	443	938
B. Zgornje Posočje	117	200	125	220	131	241	134	233	136	249
C. Struktura Zg.Posočje (B/A)	29,5%	21,6%	31,3%	22,4%	31,1%	25,7%	30,9%	20,6%	30,7%	26,5%

Leto	2007		2008		2009		2010		2011	
Regija(podregija) /število	družb in s.p.	zaposleni	družb in s.p.	zaposleni	družb in s.p.	zaposleni	družb in s.p.	zaposleni	družb in s.p.	zaposleni
A. Goriška statistična regija	454	931	474	911	474	926	494	923	516	901
B. Zgornje Posočje	143	256	148	244	142	252	151	222	148	201
C. Struktura Zg.Posočje (B/A)	31,5%	27,5%	31,2%	26,8%	30,0%	27,2%	30,6%	24,1%	28,7%	22,3%

Vir: Interni podatki AJ PES, 2012.

Priloga 17: Število vseh nočitev domačih in tujih gostov po mesecih od leta 2005 do leta 2009– Bovec

Vir: SURS, Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija), 2011c.

Priloga 18: Število prenočitev gostov in rast od leta 2005 do 2009 v občini Bovec

Leto	Število prenočitev			Struktura prenočitev		Indeks		
	Domači gostje	Tuji gostje	Skupaj	Domači gostje	Tuji gostje	Domači gostje	Tuji gostje	Skupaj
	1	2	3(2+1)	4(1/3)	5 (2/3)	6 (t1/pl)		
2005	30.249	97.817	128.066	24%	76%			
2006	34.986	102.176	137.162	26%	74%	116	104	107
2007	47.852	112.406	160.258	30%	70%	137	110	117
2008	45.618	122.774	168.392	27%	73%	95	109	105
2009	54.110	105.010	159.120	34%	66%	119	86	94

Opomba: t1= tekoče leto; pl= preteklo leto

Opomba: Po stari metodologiji SURS

Vir: SURS, Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija), 2011c.

Priloga 19: Vse prenočitvene zmogljivosti vseh nastanitvenih objektov v letih 2005 do 2009 v občini Bovec

Zmogljivosti/leto	2005		2006		2007		2008		2009	
	Število sob	Ležišča	Število sob	Ležišča	Število sob	Ležišča	Število sob	Ležišča	Število sob	Ležišča
..Hoteli***	228	468	228	468	228	468	228	468	239	498
Skupaj hoteli	228	468	228	468	228	468	228	468	239	498
..Penzioni**	4	13	4	13	4	13	8	19	8	19
Skupaj penzioni	4	13	4	13	4	13	8	19	8	19
..Gostišča*					5	18	5	18	5	18
..Gostišča**			4	8	4	8	4	8	4	8
..Gostišča***	3	8	15	36	15	37	15	37	15	37
Skupaj gostišča	3	8	19	44	24	63	24	63	24	63
..Apartmaji**	38	155	39	157	41	160	43	153	36	127
..Apartmaji***			6	26	10	43	10	43	3	11
..Apartmaji****					2	4				
Skupaj apartmaji	38	155	45	183	53	207	53	196	39	138
..Kampi*	270	650	302	698	302	670	287	625	285	640
..Kampi**	190	350	190	350	190	350	200	410	285	545
..Kampi***									50	140
Skupaj kampi	460	1.000	492	1.048	492	1.020	487	1.035	620	1.325
..Turist. kmet. z nastan. 2 jabolki			4	15	4	15	9	31	9	31
..Turist. kmet. z nastan. 3 jabolka					5	18				
Skupaj turistične kmetije			4	15	9	33	9	31	9	31
Planinski domovi in koče	41	391	41	409	36	358	36	330	41	405
Delavski počitniški domovi	47	196	42	186	45	194	39	170	38	166
Drugi gostinski nastanitveni objekti	80	220	80	220	80	210	80	210	7	14
Skupaj vse nastanitvene zmogljivosti	943	2.543	991	2.699	1.019	2.712	1.035	2.752	1.108	2.941
				06/05		07/06		08/07		09/08
Indeks				106		100		101		107

Vir: SURS, Prenositvene zmogljivosti po občinah, državah in po skupinah nastanitvenih objektov, Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija), 2011b.

Priloga 20: Število nočitev domačih in tujih gostov na območju Bovca od leta 2005 do 2009 (apartmaji)

Bovec, število nočitev/Leto	Gosti	2005	delež (%)	2006	Indeks 06/05	delež (%)	2007	Indeks 07/06	delež (%)	2008	Indeks 08/07	delež (%)	2009	Indeks 09/08	delež (%)
Apartmenti	Domači	2.650	36	1.510	57	27	4.708	312	53	3.447	73	35	4.401	128	44
	Tuji	4.749	64	4.188	88	73	4.099	98	47	6.463	158	65	5.546	86	56
Skupaj		7.399	100	5.698	77	100	8.807	155	100	9.910	113	100	9.947	100	100
..Apartmenti**	Domači	2.650	36	1.339	51	27	3.949	295	61	2.579	65	35	4.103	159	45
	Tuji	4.749	64	3.590	76	73	2.576	72	39	4.873	189	65	4.992	102	55
Skupaj**		7.399	100	4.929	67	100	6.525	132	100	7.452	114	100	9.095	122	100
..Apartmenti***	Domači			121		18	712	588	33	827	116	35	292	35	36
	Tuji			554		82	1.440	260	67	1.558	108	65	530	34	65
Skupaj***				675		100	2.152	319	100	2.385	111	100	822	34	100
..Apartmenti****	Domači			50		53	47	94	36	41	87	56	6	15	20
	Tuji			44		47	83	189	64	32	39	44	24	75	80
Skupaj****				94		100	130	138	100	73	56	100	30	41	100
Skupaj		7.399		5.698	0,77		8.807	1,55		9.910	1,13		9.947	1,00	

opomba: apartmajev z 1* ni

Vir: SURS, *Prenočitvene zmogljivosti po občinah, državah in po skupinah nastanitvenih objektov, Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija), 2011b.*

Priloga 21: Vse nočitve v letih 2005 do 2009 občina Bovec

Število prenočitev/leta	2005	2006	2007	2008	2009
Hoteli	43.893	46.382	55.357	53.603	44.899
Kampi	40.233	44.870	48.423	55.400	73.323
Sobodajalstvo	81	4.240	5.971	8.089	9.268
Apartmenti	7.399	5.698	8.807	9.910	9.947
Penzioni	389	220	1.022	1.286	1.110
Gostišča	33	1.637	2.369	2.541	2.369
Turistične kmetije z nastanitvenimi zmogljivostmi	0	139	728	656	476
Planinski domovi in kočice	7102	7532	8274	6601	6897
Delavski počitniški domovi	8051	7338	10488	8169	10153
Drugi gostinski nastanitveni objekti	20885	19106	18819	22137	678
Skupaj	128.066	137.162	160.258	168.392	159.120

Vir: SURS, *Prihodi in prenočitve turistov po občinah, državah, po skupinah nastanitvenih objektov Slovenija, letni podatki do leta 2009 (Stara metodologija), 2011c.*

Priloga 22: Opis pričakovanih vplivov objekta na neposredno okolico z navedbo ustreznih ukrepov

Vpliv na okolje	
Opis vpliva ter ukrep	
Izkoriščanje naravnih virov: Padavinske vode bodo speljane v zbiralnik vode; ni predvideno večje izkoriščanje naravnih virov.	
Emisije snovi in energije v tla, vodo, zrak: 1. Emisija dimnih plinov ni predvidena; ogrevanje bo plinsko 2. Hrupna onesnaženost: Najvišje dovoljene ravni hrupa so definirane z Uredbo o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur. list RS št. 105/2005). Obravnavana lokacija spada v III. stopnjo varstva pred hrupom, določenega glede na občutljivost posameznega območja naravnega in življenjskega okolja. Za območje veljajo mejne vrednosti hrupa: ldvn 60 dBA, lnoč 50 dBA in kritične vrednosti hrupa ldvn 69 dBA in lnoč 59 dBA. Med gradnjo je vir hrupa odprto gradbišče. V okviru gradbenih in montažnih del niso predvidena dela, ki bi povzročala hrupno onesnaženost izven dovoljenih mej. Med uporabo objekta prav tako ni predvidena prekoračitev iznad dopustnih mej. 3. Odpadna komunalna voda bo speljana v obstoječ fekalni sistem kanalizacije.	
Komunalni odpadki: V času gradnje oz. izkopa bodo le-ti odpeljani s strani izvajalca na ustrezno deponijo.	

Priloga 23: Celotni terminski načrt investicije

Aktivnost	Začetek (mesec, leto)	Konec (mesec, leto)
Nakup zemljišča in ustanovitev podjetja	Januar 2010	Marec 2010
Gradnja objekta do 4. gradbene faze	April 2010	Oktober 2010
Zaposlitev osebe za polovični delovni čas	Junij 2010	December 2010
Gradnja objekta do finalizacije	Oktober 2010	Junij 2011
Zaposlitev osebe za polni delovni čas	Januar 2011	–
Zaposlitev druge osebe za polni delovni čas	Januar 2012	–